

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de meening der Bank.

INHOUD : Saneering der geldcirculatie — Berichten over geld-, bank- en financiewezen — Berichten over handel en nijverheid — Economische Wetgeving — Statistieken

SANEERING DER GELDCIRCULATIE

Op grond van de maatregelen bij wetsbesluiten van 6 October 1944 voorzien, heeft de Minister van Financiën in den loop van de maand October het opbouwende werk van 's lands monetair en financieel herstel ter hand genomen.

In de regeeringsverklaring en in de verslagen aan den Regent, die de wetsbesluiten voorafgaan, werd de toestand geschetst die dient gesaneerd. In ons vorig nummer hebben we een overzicht gegeven van de economische en financieele voorwaarden waaronder ons land, na den aftocht der Duitsche legers, verkeerde: ruim driedubbele geldcirculatie en openbare schuld, ontwrichte prijs- en loonstructuur, verzwakt industrieel apparaat, nagenoeg volledig stilgelegd vervoerwezen, verspreiding of gedwongen tewerkstelling van onze arbeidskrachten in het buitenland.

In de economie staan alle verschijnselen in nauw verband met elkaar. De terugkeer tot een normale bedrijvigheid in handel en nijverheid is afhankelijk van een geordende prijs- en loonstructuur, welke laatste op haar beurt niet denkbaar is buiten een stabiel geldwezen en een gezond credietstelsel.

De openbare meening heeft het gevaar van de monetaire crisis duidelijk ingezien en de saneeringsmaatregelen, zooniet blijmoedig, dan toch met berusting aanvaard.

De methode die bij de behandeling van het probleem door den Minister van Financiën werd gevolgd, kan in twee stadia worden ingedeeld.

Vooreerst kwam het er op aan de uitwerking van de tijdens den oorlog ontwikkelde inflatieverschijnselen te verhinderen; daarna diende de belastbare massa onder toezicht gesteld ten einde naderhand tot definitieve saneering te kunnen overgaan.

Dit eerste stadium is dus beheerscht door twee schijnbaar uiteenlopende, doch in den grond door hetzelfde doel ingegeven overwegingen: op het monetaire plan, de geldcirculatie inkrimpen tot een peil waarop het evenwicht met het loon- en prijsniveau zal zijn teruggevonden; op het fiscale plan, de Administratie in staat stellen de belastbare massa te achterhalen en zich een waarborg te verschaffen voor de invordering der belastingen die tot de definitieve inkrimping van de geldcirculatie moet leiden. Laatstgenoemde contractie en het streven naar een geldvolume dat aan het prijspeil beantwoordt vormen het tweede en ook het moeilijkste stadium van de geldsaneering. Blijkbaar acht de bevoegde overheid het voorsnog onmogelijk een norm vast te leggen. Zij is voornemens empirisch te werk te gaan en zich daarbij te laten leiden door de gegevens waarover zij, naarmate het economisch herstel voortgang vindt, zal kunnen beschikken.

De geldsaneering waarvan de ontwikkeling hieronder wordt uiteengezet zal verscheidene maanden bestrijken. De blokkeering van de koopkracht waartoe van meet af aan werd overgegaan zal door een reeks opeenvolgende vrijmakingen gevolgd worden waarvan de uiteindelijke termijn nog niet werd vastgesteld.

Het is dus voorshands niet mogelijk een algemeen beeld, laat staan het eindresultaat, van de monetaire saneering weer te geven. Slechts de operaties die sedert begin September tot in de eerste weken van November werden uitgevoerd, zullen hier worden nagegaan.

Deze beschrijving blijft uitsluitend beperkt tot de monetaire operaties voortvloeiend uit de maatregelen

voorzien bij de wetsbesluiten van 5 September in zake invoering van bewaringsmaatregelen, van 6 October in zake biljetten van de Nationale Bank van België en depositorekeningen en van 28 October in zake de eerste vrijmaking.

Later zullen de andere wetsbeschikkingen, — die overigens met het economisch herstel ten nauwste samenhangen, — in zake goud, buitenlandsche valuta, valutacontrôle, Belgische en buitenlandsche effecten, worden ontleed.

Probleemstelling

Daar de cijfers een duidelijke taal spreken, zal het wel overbodig zijn nader te betoogen dat aan een monetaire saneering niet meer te ontkomen viel.

Gedurende de vier oorlogsjaren was ons geldwezen in de handen van den bezetter een werktuig geworden tot plundering van onze economie en van onze financiën.

Of het nu bezettingskosten waren ten bedrage van fr 67 milliard of clearingtegoeden ten beloope van

fr 62 milliard, de vijand heeft, ook maar zonder de minste compensatie te verstrekken, een aanzienlijk deel van 's lands voortbrenging naar zich toegehaald. Het meerendeel der uitgegeven geldmiddelen kon niet langer meer als circulatiemiddel worden beschouwd, d.w.z. als een ruilmiddel dat *tijdelijk* in de plaats treedt van de goederen om daarna via verbruiksuitgaven en investering in voorraden en vast kapitaal terug in goederen te worden omgezet. Het geld was een *hulpmiddel* geworden waarmee de goederen *definitief* werden weggenomen zonder tegenprestatie of mogelijkheid tot verbruiksaankopen en normale investeringen. Wegens het gebrek aan goederen liep het geld niet meer om; het hoopte zich op in de « bas de laine », de banksafes en op de deposito- en spaarrekeningen.

Na vier jaren had dit onevenwicht bedenkelijke verhoudingen aangenomen. Overigens kon dit verschijnsel in alle landen worden waargenomen. De indexcijfers, die in onderstaande tabel I werden opgenomen, geven een beeld van den aangroei der voornaamste betaalmiddelen en deposito's in België t.o.v. de gemiddelde cijfers van het jaar 1938.

TABEL I

Geldcirculatie en depositorekeningen

	Circulatie van de Schatkist (biljetten en specie)		Biljettencirculatie Nationale Bank van België		Rekening-courant-saldi N. B. B. (part. + Schatkist) (excl. rekening-courant van het Bestuur der Postchèques)		Tegoeden van postrekeninghouders		Netto-tegoeden op zichtrekeningen in de banken		TOTAAL	
	Absolute cijfers (miljoenen franken)	Indexcijfer	Absolute cijfers (miljoenen franken)	Indexcijfer	Absolute cijfers (miljoenen franken)	Indexcijfer	Absolute cijfers (miljoenen franken)	Indexcijfer	Absolute cijfers (miljoenen franken)	Indexcijfer	Absolute cijfers (miljoenen franken)	Indexcijfer
1938 : gemiddelde.....	1.465	100	21.922	100	2.356	100	3.489	100	15.062	100	44.294	100
1940 : begin Maart.....	1.596	109	28.848	132	867	37	4.420	127	12.841	85	48.572	110
1944 : begin Augustus.....	4.942	337	98.733	450	6.106	259	10.482	300	36.884	245	157.147	335

In absolute getallen, geven de geldcirculatie, de bankrekeningen en de tegoeden bij het Bestuur der Postchèques een toeneming te zien van fr 49,7 milliard begin Mei 1940 tot 162 milliard begin Augustus 1944.

Reeds vroeger werd er op gewezen dat dit verschijnsel niet eigen is aan België. Een vergelijking met den toestand in Groot-Brittannië en in de Vereenigde Staten is dan ook niet zonder belang. Hierover vermeldt tabel II enkele gegevens.

TABEL II

Geldcirculatie (biljetten en specie)

Indexcijfers : gemiddelde 1938 = 100

Jaar	België	Groot-Brittannië	Vereenigde Staten
1938 : gemiddelde.....	100	100	100
1939 : Februari.....	130	109	114
1944 : Juni.....	433	216	344

Zooals het thans gesteld wordt, vertoont het probleem van de monetaire expansie een relatief en een absoluut aspect. In tabel I is de absolute vermeerdering van 's lands betaalmiddelen uitgedrukt. Neemt men in aanmerking het feit dat tegenover deze beschikbare koopkracht, op korten termijn, een quantum goederen staat dat twee- tot driemaal kleiner is dan dit van vóór den oorlog, dan komt, steeds op korten termijn, een aanzienlijk *absoluut onevenwicht* tusschen de goederen- en de geldzijde duidelijk naar voren.

Wordt evenwel onze toestand getoetst aan dezen van die landen wier houding van doorslaggevende betekenis zal zijn voor geldpolitiek en prijsniveau na den oorlog, — met name Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten van Amerika, — dan kunnen we ons een denkbeeld vormen van het *relatieve onevenwicht* onzer huidige geldcirculatie.

Uit dit onderzoek moge blijken dat, zoowel voor het binnenlandsch als voor het buitenlandsch evenwicht van ons geldwezen, een aanpassing noodzakelijk was.

Voorts zij opgemerkt dat het absolute geldonevenwicht deels als tijdelijk en deels als bestendig moet worden beschouwd.

Bestendig is het onevenwicht in dien zin, dat, zoo de bevrijding gepaard was gegaan met een goederenproductie en -invoer gelijk aan het vóóroorlogsche peil, er niettemin een overtollige geldcirculatie zou aanwezig geweest zijn.

Tijdelijk is het onevenwicht in de mate waarin de overtollige koopkracht toe te schrijven is aan een voorloopig gebrek aan beschikbare goederen wegens vernielingen aangericht door den vijand, belemmeringen bij den invoer, verzwakking van 's lands productievermogen en medewerking van onze nijverheid aan de oorlogsinspanning der geallieerde landen. In de eerstvolgende maanden zal een tendens tot herstel van dit tijdelijk verstoorte evenwicht merkbaar worden. Een deel van de koopkracht dat thans onder toepassing valt van de beschikkingen der geldsaneering is slechts tijdelijk en relatief als overtollig te beschouwen.

Verder zal blijken dat met deze dualiteit werd rekening gehouden. Door de geldsaneering wordt een deel der koopkracht weggenomen dat t.o.v. het mogelijke goederenaanbod definitief als overtollig moet worden beschouwd, terwijl een ander deel tijdelijk wordt steriel gemaakt om nadien bij een verzachting der schaarschteverschijnselen geleidelijk te worden vrijgemaakt.

Beginseloplossing

Het probleem dat hierboven wordt gesteld is voor drie beginseloplossingen vatbaar.

De eerste, de *negatieve*, laat eenvoudig de bestaande koopkracht onaangetast. Hoogstens wordt een afrooming door de klassieke middelen, met name de leening en de belasting, overwogen. Doch er wordt niet rechtstreeks in het geldwezen ingegrepen. Naar de voorstanders van dergelijke oplossing beweren, zou de monetaire expansie spoedig door een gelijkwaardige expansie der goederenproductie gecompenseerd worden, of zou het onevenwicht tusschen geld en goederen niet zoo ernstige afmetingen hebben aangenomen dan wel verondersteld wordt, of nog zou de geldcontractie noodzakelijk tot mislukking gedoemd zijn. Deze oplossing komt feitelijk hierop neer dat de geheele last van de monetaire saneering gedragen wordt door prijzen en wisselkoers. Welk ook het peil zij waarop het evenwicht wordt teruggevonden, het zijn deze twee factoren die door hun schommelingen het juiste evenwicht van de binnenlandsche en de buitenlandsche waarde van de munt moeten herstellen.

Ongetwijfeld wordt aan dergelijke oplossing hier te lande niet meer gedacht.

Een tweede mogelijke oplossing ligt hierin dat *onmiddellijk* de overtollige koopkracht wordt weggenomen door middel van een belasting op de geldcirculatie die slechts deze hoeveelheid betaalmiddelen in omloop laat welke door de autoriteiten als toereikend wordt geacht. Ieder houder van bankbiljetten of van een depositorekening wordt een deel van zijn bezit ontnomen. De voordeelen verbonden aan de geldsaneering zijn de tegenprestatie van dit offer. Het bezwaar dat tegen deze wijze van handelen kan worden ingebracht ligt in de ongelijkmatige behandeling der aangeslagenen in de belasting: zij die, — wellicht toevallig, — over groote kasmiddelen beschikten worden zwaarder getroffen dan diegenen die, — even toevallig, — slechts een kleinen kasvoorraad hielden.

De derde oplossing bestaat hierin dat de operatie *verdeeld wordt in den tijd*: aanvankelijk worden alle betaalmiddelen geblokkeerd; naderhand, wanneer de economische behoeften toenemen, wordt geleidelijk de noodzakelijk geachte hoeveelheid koopkracht vrijgegeven. Aan deze oplossing werd door den Minister van Financiën de voorkeur gegeven. Zij is zonder twijfel rechtvaardiger dan de voorgaande, doch zij vereischt groote vastberadenheid bij de uitvoering. Inderdaad, gedurende langen tijd moet door de monetaire autoriteiten rekening gehouden worden met den druk van de zijde der industriele, commercieele en financieele kringen, die verlangen hun bedrijvigheid uit te breiden doch zich hierin belemmerd gevoelen door een relatief gebrek aan liquide middelen.

Welke zijn nu de *hoofdkenmerken* van deze derde oplossing, zooals ze hier te lande werd toegepast?

Het komt ons voor dat vier hoofdtrekken aandacht verdienen.

Vooreerst werd bij de geldsaneering het begrip geldcirculatie in uiterst breeden zin opgevat. De klassieke staathuishoudkunde kende slechts twee geldsoorten: de metalen munten en de bankbiljetten. In den loop der XIXe eeuw evenwel werd het gebruik van giraal geld, — eerst bankrekeningen en daarna postrekeningen, — dermate uitgebreid dat aan het begrip « geld » een ruimere beteekenis moest toegekend worden. Desondanks werd nog jarenlang het monetaire karakter van bankdeposito's betwist. Dat bij de huidige hervorming geen onderscheid te dien aanzien wordt gemaakt tusschen bankbiljetten en bankdeposito's is een bewijs dat de nieuwe opvatting hier te lande definitief de bovenhand heeft gekregen.

Doch de Belgische wetgever ging nog een stap verder. Bij de monetaire maatregelen werden niet alleen de bankdeposito's op zicht en postchèque-tegoeden betrokken, d.w.z. deze middelen die heden ten dage gewoonlijk als geld worden beschouwd, doch ook de termijndeposito's met minder dan twee jaar

opzegging bij banken en spaarkassen. Hier werd klaarblijkelijk de grens bereikt tusschen de begrippen « geld » en « spaartegoed ».

Over dergelijke uitbreiding van het voorwerp der operatie kan voorbehoud worden gemaakt, inzonderheid met betrekking tot de deposito's bij de Spaarkas. Doch de beweegredenen er van zijn duidelijk. De monetaire autoriteiten streven er naar bij de geldsaneering een geldcirculatie te betrekken die zoo ruim mogelijk is opgevat, d.w.z. geheel de koopkracht die hetzij in omloop is, hetzij op min of meer korten termijn in omloop kan gebracht worden. Het was dus aangewezen niet alleen de terstond beschikbare koopkracht, t.w. de werkelijke circulatie, het opgepotte geld, de dadelijk opvraagbare deposito's, aan saneering te onderwerpen, maar tevens de deposito's met minder dan twee jaar opzegging, die op de markt konden gebracht worden vóór het definitief herstel van 's lands monetair evenwicht.

Het tweede kenmerk der huidige hervorming ligt in het feit dat fiscale en monetaire doeleinden tegelijk worden nagestreefd. Het komt er niet alleen op aan de circulatie in te krimpen en het geldwezen te saneren, doch ook de hand te leggen op gegevens die noodzakelijk zijn voor het opmaken van het kadaster der fortuinen. Dit laatste zal dan worden aangevuld door andere maatregelen waaronder de aangifte van effecten en van buitenlandsch tegoed.

Het derde kenmerk heeft betrekking op den duur der monetaire hervorming. Als hooger gezegd wordt de operatie in twee stadia uitgevoerd. Aanvankelijk werd de geheele koopkracht geblokkeerd tegelijkertijd met de aangifte der biljetten en de vrijmaking van een vrij gering bedrag. Dit eerste stadium duurde slechts enkele dagen. Daarentegen zal het tweede vermoedelijk verschillende maanden bestrijken, gedurende welke een deel der geblokkeerde koopkracht geleidelijk zal worden vrijgegeven.

Het feit dat de geldsaneering zich over een langen termijn uitstrekt heeft voor- en nadeelen. Het laat toe een leniger, meer empirische politiek te voeren, die aan de reacties van de economische feiten kan worden aangepast. Doch, zooals vroeger gezegd, staan de monetaire autoriteiten bloot aan den druk van het publiek. Zoolang de hervorming niet geheel is doorgevoerd, meent het publiek dat op sommige besluiten kan worden teruggekomen.

De onzekerheid omtrent het eindresultaat van het monetair herstel is de laatste bijzonderheid van de huidige hervorming. Bij het uitgangspunt wordt de circulatie zooveel mogelijk ingekrompen. Op dat oogenblik bevindt men zich beneden het evenwichtspeil : met opzet werd te weinig geld in omloop gelaten. Geleidelijk, al naar gelang nieuwe bedragen zullen worden vrijgegeven, zal de koopkracht toenemen en dichter bij het evenwichtspeil komen. De economie der wetteksten is evenwel van dien aard dat niet nauwkeurig kan worden gezegd op welk

bedrag de monetaire circulatie zal worden vastgelegd. Integendeel, elk vooraf bepaald niveau is uitgesloten en het schijnt de bedoeling van de overheid te zijn het wenschelijke circulatiepeil empirisch te bereiken. Ook dit verzekert aan de geldoperatie een zeer nuttige soepelheid, doch is meteen een factor van onbepaaldheid.

In feite zijn het uitgangspunt en de hoofdetappen van het monetair herstel nu gekend, doch is het allerm minst gemakkelijk van nu af reeds te zeggen welk het juiste eindresultaat zal zijn.

Deze bijzonderheden geven aan de monetaire sanering die zich thans in ons land aan het afwickelen is een zeer afgeteekende oorspronkelijkheid. De operatie is volkomen logisch en precies in haar doeleinden, doch duidelijk empirisch in haar uitvoering.

Een klare uiteenzetting van de te bereiken doeleinden zal dan ook niet zonder nut zijn.

Doelstellingen

Een dubbel doel wordt nagestreefd : het eene is van monetair, het andere van fiscalen aard.

Stellig komt het monetair oogmerk van de operatie voraan. Het gaat er om een definitieve saneering van den monetair toestand en wel om de redenen die wij aan het begin dezer uiteenzetting hebben opgegeven. De groote onevenwichtigheid tusschen geld en goederen is van dien aard dat t.a.v. den factor « geld » volstrekt moest ingegrepen worden. Hoe dan ook, maar de koopkracht moet worden ingekrompen, d.w.z. de munt gesaneerd.

Het monetair herstel zal het midden houden tusschen de louter negatieve oplossing die de monetaire uitzetting in haar huidige toestand wil handhaven en de extreme oplossingen die een radicale deflatie voorstaan door terugkeer naar het vóóroorlogsche circulatiepeil. De gekozen oplossing, die tegelijkertijd noch overdreven passief is, noch van te veel strengheid getuigt, verdient des te meer aanbeveling daar ze onze circulatie op het peil brengt van deze der groote geallieerde Staten, inzonderheid van de Britsche die voor onze economische betrekkingen doorslaggevend is.

Naast dit primordiaal monetair objectief, nl. de saneering van den monetair toestand op langen termijn, moet een tweede worden vermeld, op korten termijn ditmaal : de bestrijding van den sluikhandel. Er zijn twee middelen waarmede de sluikhandel kan worden uitgeroeid : overvloed aan goederen en schaarschte aan geld. Het eerste middel hangt af van de invoermogelijkheden en van de uitbreiding der nationale productie. Zijn aanwending vraagt wat tijd. Het tweede kan terstond worden toegepast. Met in den loop van de maand October de inkrimping van de monetaire circulatie zoo ver mogelijk door te drijven, heeft klaarblijkelijk de overheid den sluikhandel willen beteugelen en, dank zij een schaarscher bedeling van het geld, een daling der sluikhandelsprijzen

willen teweegbrengen. (Wegens de uiterste schaarschte aan goederen tijdens de korte referentieperiode, heeft de uitwerking van de monetaire inkrimping wel eenigszins beperkt kunnen schijnen. Mogelijk is het echter dat ze reëel is geweest, zoo men bedenkt dat spectaculaire prijsstijgingen vermeden konden worden.

Ten slotte, wil de saneering het succes der nieuwe prijs- en valutapolitiek verzekeren. Vaststelling der wettelijke prijzen en hun stabilisatie op een economisch verantwoord niveau, zouden onvermijdelijk op een mislukking uitloopen, zoo de monetaire inkrimping niet de koopkracht op een hiermee vereenigbaar peil terugbracht.

Hetzelfde geldt voor den wisselkoers. Deze koers kan slechts op fr 176,625 het pond sterling gehandhaafd blijven, zoo het bedrag der koopkrachtexpansie hier te lande niet hooger is dan dit voortvloeiend uit de koopkrachtpariteit met de vooraanstaande internationale valuta op grond van den nieuwen wisselkoers. In dit opzicht is de monetaire operatie als één der voorwaarden, — echter niet als de eenige, — van de gezamenlijke economische en financieele politiek te beschouwen.

De huidige hervorming beperkt zich evenwel niet tot monetaire objectieven. Ze zal eveneens buitengewoon gewichtige fiscale resultaten afwerpen.

In deze uiteenzetting laten wij met opzet de kwestie van de belastingen op de oorlogswinsten en -verrijkingen ter zijde. Ten gevolge van het blokkeeren en het aangeven van de biljetten en meteen ten gevolge ook van de opheffing van het geheim omtrent de deposito- en spaarrekeningen, zal de hervorming een belangrijk element opleveren voor het opmaken van het kadaster der fortuinen. De liquide middelen van ieder belastingplichtige zullen gekend zijn. Men zal ze dus event. kunnen belasten.

Hierop zinspeelt de wetgever overigens nadrukkelijk wanneer hij het heeft over dat deel van de koopkracht dat voor goed geblokkeerd zal blijven (60 pCt.) en hij de resorptie er van voorstaat door middel van « belasting of leening en inzonderheid door een belasting op de tijdens den oorlog behaalde winsten en gemaakte fortuinen (1) ». Tot dusver werd hieromtrent geen enkele inlichting verstrekt.

Vermoedelijk zal de belasting een gewichtige rol spelen in het verloop van de monetaire resorptie, terwijl de monetaire operatie belangrijke aanduidingen voor het heffen der belastingen zal hebben verstrekt. Dit is de fiscale zijde van de geldsaneering.

Techniek der geldsaneering

De techniek der monetaire hervorming is vrij eenvoudig. Het beginsel er van hebben we reeds geschetst: blokkeering van de gezamenlijke circulatie

in ruimen zin, gevolgd door een geleidelijke gedeeltelijke vrijmaking.

Het oogenblik is nu gekomen om die techniek te beschrijven, zooals ze uit de achtereenvolgende in het *Belgisch Staatsblad* verschenen teksten te voorschijn treedt.

Om de uiteenzetting te vergemakkelijken en een gestadige verwijzing naar de wetteksten te voorkomen, geven wij hieronder, in de chronologische orde van hun publicatie in het *Staatsblad*, de volledige lijst weer van de wettelijke beschikkingen die middellijk of onmiddellijk betrekking hebben op de circulatie der bankbiljetten evenals op de deposito-rekeningen en de spaarinlagen.

Deze teksten staan alle afgedrukt in het hoofdstuk aangaande de economische wetgeving van dit *Tijdschrift* (nummers van October en November).

Besluitwet (uit Londen) van 1 Mei 1944 waarbij voorloopige maatregelen worden uitgevaardigd om de gezondmaking van de munt voor te bereiden. (*Staatsblad*, 5 September 1944; *Tijdschrift* n° 1, blz. 24.)

Besluitwet (uit Londen) van 1 Mei 1944 waarbij het afhaken van gelden op sommige deposito's wordt geregeld. (*Staatsblad*, 5 September 1944; *Tijdschrift* n° 1, blz. 25.)

Verklaring van de Regeering. (*Staatsblad*, 7 September 1944; *Tijdschrift* n° 1, blz. 1.)

Besluitwet van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België alsmede de gelddeposito's in landsmunt. (*Staatsblad*, 7 October 1944; *Tijdschrift* n° 1, blz. 30.)

Besluitwet van 6 October 1944 houdende amendement van het besluit n° 185 van 9 Juli 1935 op de bankcontrôle en het uitgifteregime van titels en effecten. (*Staatsblad*, 7 October 1944; *Tijdschrift* n° 1, blz. 42.)

Besluitwet van 11 October 1944 houdende regeling van de heffingen in biljetten en munt op de gelddeposito's. (*Staatsblad*, 12 October 1944; *Tijdschrift* n° 2, blz. 94.)

Besluitwet van 11 October 1944 tot aanvulling van dat van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België en de gelddeposito's in landsmunt. (*Staatsblad*, 14 October 1944; *Tijdschrift* n° 2, blz. 95.)

Besluitwet van 12 October 1944 waarbij zekere fiscale zegels uit den omloop onttrokken worden. (*Staatsblad*, 14 October 1944; *Tijdschrift* n° 2, blz. 95.)

Besluitwet van 18 October 1944 tot wijziging van sommige bepalingen van :

1° de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België alsmede de gelddeposito's in landsmunt. (*Staatsblad*, 19 October 1944; *Tijdschrift* n° 2, blz. 96.)

Ministerieel besluit van 28 October 1944 houdende vaststelling van de modaliteiten van toepassing van de artikelen 13, 15 en 16 van de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België alsmede de gelddeposito's in landsmunt. (*Staatsblad*, 30-31 October 1944; *Tijdschrift* n° 2, blz. 105.)

(1) Verklaring van de Regeering, *Staatsblad* van 7 October 1944, blz. 380; *Tijdschrift* n° 1, blz. 1.

Ministerieel besluit van 28 October 1944 houdende opheffing van de beperkingen voorzien bij de besluitwet van 11 October 1944, houdende regeling van de heffingen in biljetten en munt op de gelddeposito's. (*Staatsblad*, 30-31 October 1944; *Tijdschrift* n° 2, blz. 106.)

Toen begin September, de Regeering uit Londen terugkwam, werden door haar al dadelijk een reeks bewaringsmaatregelen getroffen. Den termijn die zou verlopen vóór het van kracht worden van het monetair plan, zouden trouwens zekere bezitters van biljetten en rekeningen te baat hebben kunnen nemen om aan de monetaire maatregelen te ontkomen. Om dit te beletten, reglementeerde de Regeering onmiddellijk zekere verrichtingen en transacties, en met name deze betreffende de onroerende goederen en de effecten, alsmede den in- en uitvoer van Belgische en Kongoleesche biljetten.

Den 5ⁿ September werd nog een andere maatregel getroffen: beperking, van dien datum af, tot *fr* 2.000 per rekening en per week, van de opvragingen op de bankdeposito's en de postrekeningen. Verzachtende beschikkingen werden evenwel ingelascht: zoo waren b.v. niet beperkt afhalingen ter uitbetaling van de bezoldigingen, van de periodieke toelagen of van de allerhande vergoedingen; de instellingen welke de deposito's onder zich hielden mochten afhalingen toestaan tot *fr* 50.000 per maand; de Nationale Bank van België, ten slotte, mocht onbeperkte afhalingen toestaan, rekening gehouden met de bestaande liquide middelen. Overschrijvingen bleven volledig vrij.

Het stelsel was dus vrij soepel en bij zijn toepassing deden zich geen noemenswaardige moeilijkheden voor.

Die maatregelen hadden een dubbel voordeel: niet alleen werd door hen de drukking op de banken verminderd op een oogenblik van biljettenschaarschte en onoverkomelijke moeilijkheden in zake biljettenvoorziening, maar ze beletten ook een massale omvorming der rekeningen in biljetten en later in goederen of in waarden, omvorming die de houders van rekeningen in de gelegenheid had gesteld aan de gevolgen van de saneringsmaatregelen zoo op monetair als op fiscaal gebied te ontsnappen.

Die maatregelen waren niet toepasselijk op de spaarkassen, daar in het algemeen de reglementen van deze kassen in zake opvragingen veel strenger beperkingen stellen dan deze bij de nieuwe wetgeving voorzien.

Zonder dat reeds van blokkeering der depositorekeningen mag worden gesproken, waren die maatregelen voldoende limitatief om overdrachten van het giraal geld op groote schaal te verhinderen.

Feitelijk, zijn de afhalingen vrij beperkt geweest omdat het publiek over aanzienlijke liquide middelen in biljetten beschikte en omdat het de biljetten beschouwde als inzonderheid door de monetaire maatregelen bedreigd.

Aldus was de toestand toen op 6 October 1944 een besluitwet de eerste beschikkingen in zake monetair herstel bekendmaakte.

In een verklaring en ook in het verslag aan den Regent, zette de Regeering de redenen uiteen en de draagwijdte van het plan dat zij had aangenomen, en trok daarin vooral de aandacht op de noodzakelijkheid van het terugbrengen van « het bedrag van het verkeer van bankbiljetten en girogeld... op een volume dat overeenstemt met den aangenomen wisselkoers en op het peil der prijzen dat men in verband daarmee wil invoeren (1) ».

De eerste etappe van dat plan bestaat in een zeer aanzienlijke inkrimping van de monetaire circulatie in al haar vormen. Onderscheid wordt evenwel gemaakt tusschen de fiduciaire circulatie en de deposito- en spaarrekeningen.

Van 9 October 1944 af, verliezen de biljetten van *fr* 100, 500, 1.000 en 10.000 der Nationale Bank van België, waarvan er voor meer dan 100 milliard in omloop zijn, hun wettelijken koers en worden onvervreemdbaar verklaard. Een nieuw type van biljetten wordt uitgegeven. Alleen de biljetten van *fr* 50, 20 en 5, uitgegeven voor rekening van de Schatkist, en de pasmunt, hetzij gezamenlijk zoówat een 4,9 milliard frank, blijven in omloop.

De handhaving van die 4,9 milliard in omloop is om een dubbele reden te verantwoorden: op gevaar af van volledige belemmering der transacties, moet een « minimum vital » in omloop worden gehouden en, anderzijds, is het aldus aan de monetaire sanering onttrokken bedrag vrij gering, zoodat het op de verrichting in haar geheel genomen niet kan inwerken.

Dit neemt niet weg dat de biljetten van de Schatkist, vooral deze van 50 frank, op vrij groote schaal werden opgepot, schoon maatregelen waren getroffen om dit te voorkomen en de coupures tot den laatsten dag in omloop zijn geweest.

Wat de biljetten van de Nationale Bank van België van *fr* 100 en meer betreft, voorziet de wet dat ze door hun houders moeten worden aangegeven, met dien verstande dat de niet aangegeven biljetten eigendom van den Staat worden. Schoon de verplichting tot aangeven zaak van den bezitter van het biljet is, wordt de aangifte gedaan voor rekening van den eigenaar. Er is één aangifte per eigenaar. De maatregel slaat op de natuurlijke en op de rechtspersonen.

Ten einde evenwel een eerste bedrag aan liquide middelen ter beschikking van de economie te stellen, mag elke houder van een kaart van gezinshoofd dadelijk een maximaal bedrag omwisselen van *fr* 2.000 oude biljetten per persoon behoorende tot zijn gezin tegen biljetten van het nieuwe type uitgegeven door de Nationale Bank van België. Alleen de oude na deze eerste omwisseling nog bestaande biljetten moeten dus worden aangegeven.

(1) Verslag aan den Regent, *Staatsblad* van 7 October 1944, blz. 383; *Tijdschrift* n° 1, blz. 30.

De voor de aangifte en de omwisseling voorziene termijn gaat van 9 tot 13 October. De twee operaties mogen gesplitst worden; ze werden trouwens in de meeste gevallen afzonderlijk gedaan. Al de bankinstellingen, openbare en particuliere, evenals de postkantoren nemen de omwisselingen en de aangiften aan.

Het regime dat op de depositorekeningen in landsmunt op zicht of op termijn van niet meer dan twee jaar bij de banken, het Bestuur der Postchèques en de spaarkassen toegepast wordt, is tegelijk soepeler en ingewikkelder dan het regime dat toepasselijk is op de bankbiljetten.

Die deposito- en spaarrekeningen zijn nog slechts binnen de volgende perken beschikbaar, met dien verstande dat slechts één van de drie oplossingen mag worden gekozen (art. 16) :

- 1) hetzij tot een beloop van 10 pCt. van het bedrag op 8 October 1944;
- 2) hetzij tot het bedrag op 9 Mei 1940;
- 3) hetzij tot een bedrag van *fr* 1.000 per lid van het personeel, als het gaat om in het handelsregister ingeschreven natuurlijke of rechtspersonen, en dit met het oog op het uitbetalen der wedden, loonen en pensioenen van het personeel t/m 1 November 1944.

In dit laatste geval mag het geld slechts in een enkele instelling worden opgevraagd.

Het valt al dadelijk op dat als resultaat van deze driedubbele optie het zeer moeilijk is, zoo niet onmogelijk op korten termijn, een juiste berekening der vrijgegeven depositorekeningen op te maken.

Wat zal nu het lot zijn dat het besluit van 6 October voorbehoudt aan de aangegeven biljetten en aan het onbeschikbaar gedeelte van de deposito- en de spaarrekeningen ?

De aangegeven biljetten worden geboekt op het credit eener « bijzondere rekening » geopend ten name van elken bezitter.

Op die bijzondere rekening en op het niet onmiddellijk beschikbaar gedeelte der deposito- en spaarrekeningen moet, volgens de beschikkingen van art. 15 van het besluit, de Minister van Financiën, vóór 9 November 1944, een nieuwe schijf vrijgeven, waarvan hij het bedrag vaststelt.

Het na die tweede vrijmaking nog bestaande saldo is het onveranderlijk bedrag waarop de monetaire saneering wordt doorgevoerd, met dien verstande dat 40 pCt. van dat saldo tijdelijk onbeschikbaar zijn en slechts geleidelijk kunnen worden vrijgegeven, terwijl de overblijvende 60 pCt. moeten beschouwd worden als geblokkeerd tegoed dat onherroepelijk zijn monetair karakter verliest en integraal of door een leening of door de belasting geresorbeerd zal worden. Dit wil echter geenszins zeggen dat voor een bepaald belastingplichtige de belasting op de oorlogswinsten of andere speciale belastingen die 60 pCt.

van het onbeschikbare niet kunnen te boven gaan, maar wel dat de gezamenlijke minimale saneering van de in omloop zijnde koopkracht, die uit de hervorming voortvloeit, gelijk zal zijn aan 60 pCt. van het onbeschikbare, afgezien van de inwerking en van de resultaten der fiscale politiek.

Hier dringt zich een tweede conclusie op. De saneering slaat niet op de circulatie in haar geheel genomen, vermits, zooals reeds gezegd, hierin niet betrokken zijn de pasmunt, de biljetten uitgegeven voor rekening der Schatkist, de *fr* 2.000 per inwoner, het onmiddellijk beschikbaar deel der deposito- en spaarrekeningen naar de driedubbele optie van art. 16, de bijzondere vrijmakingen waarvan hierna sprake en de tweede vrijmaking op de bijzondere biljettenrekeningen alsook op de deposito- en spaarrekeningen waarvan, 28 October 1944, het bedrag op *fr* 3.000 werd vastgesteld. De automatische monetaire inkrimping met 60 pCt. slaat uitsluitend op de bedragen die na deze diverse aftrekkingen nog overblijven. Om deze reden zou het ten zeerste wenschelijk zijn dat het bedrag dezer aftrekkingen juist kon worden berekend.

Vermeld zij tevens dat de kasmiddelen in biljetten en de deposito- en spaarrekeningen van den Staat, de provinciën, de gemeenten, de openbare instellingen, alsmede deze van een heele reeks half-openbare en parastatale instellingen en van het Bestuur der Postchèques bij speciale beschikkingen worden vrijgegeven. Hetzelfde geldt voor de kasmiddelen en voor de deposito- en spaarrekeningen toebehoorende aan de bankinstellingen, openbare en particuliere, en aan de spaarkassen, waarvan de terstond beschikbare liquide middelen, schoon aanzienlijker dan in Mei 1940, niet veel grooter zijn dan degenen waarover zij vóór den oorlog beschikten, en dus dadelijk mogen worden vrijgegeven.

De biljetten van de verschillende hooger bedoelde instellingen moeten worden aangegeven, doch worden hun onmiddellijk in vrije rekeningen gecrediteerd, terwijl hun deposito- en spaarrekeningen volledig vrij blijven. Op die bedragen slaat dus de hervorming niet. Ze zijn trouwens vrij beperkt en bestaan voor het meerendeel uit liquide middelen die voor den goeden gang van het openbaar leven onontbeerlijk zijn of uit de tegenwaarde van terstond opvraagbare verbintenissen jegens derden.

Aandacht verdient nog een laatste beschikking. Wil men dat de monetaire krimpeling werkelijk doeltreffend zij, dan moet worden vermeden dat de uitzetting van het bankcrediet ze kome dwarsboomen, zoo niet loopt men gevaar van den eenen kant te verliezen wat men van den anderen wint. Een dubbele reeks maatregelen gaat dat gevaar te keer : eenerzijds moeten de banken aan de Nationale Bank van België en ook aan de Bankcommissie elke aanvraag om crediet van meer dan één millioen voorleggen en, op rekwest van één dezer instellingen, haar de opgave overmaken van de toegestane credieten evenals van

de niet aangewende bedragen van die credieten; anderzijds worden de in Belgische munt gestelde Schatkistcertificaten die tusschen 9 October 1944 en 8 October 1945 vervallen met één jaar verlengd, ten einde een overdreven uitzetting van het bankcrediet door middel der liquiditeiten voortkomende uit de terugbetaling van dat papier te vermijden.

Dit zijn in hun geheel genomen de beperkende maatregelen voorzien bij de besluitwet van 6 October 1944. Vanzelfsprekend is dat al de deposito- en spaarrekeningen geopend na 9 October 1944, met nieuwe biljetten of bij overschrijving van bedragen uit het beschikbaar deel van de oude deposito- en spaarrekeningen, volkomen vrij zijn, met dit voorbehoud nochtans dat de opvragingen afhankelijk zijn van de sedert 5 September 1944 vigeerende beperkingen, zooals hooger gezegd.

Niettemin werden van 11 October 1944 af de opvragingen bij besluitwet nog strenger beperkt. De biljetten van het nieuwe type moesten van uit Engeland en onder buitengewoon moeilijke voorwaarden worden ingevoerd; vertraging in den toevoer bracht groote schaarschte aan coupures met zich. Zoo werden dan ook de opvragingen tijdelijk tot *fr* 1.000 per week beperkt. Daar anderzijds het geval der credietopeningen niet bij het besluit van 1 Mei 1944 voorzien was, werden van hun kant de opvragingen in zake credietopeningen bij het nieuwe besluit in dezelfde verhoudingen beperkt als dit het geval was voor de deposito- en spaarrekeningen.

Die nieuwe maatregelen hadden als uitwerksel dat ze tijdelijke oopotting van de nieuwe biljetten in de hand werkten, daar ieder deposito van meer dan *fr* 1.000 gedeeltelijk onbeschikbaar werd. Men begripe ons echter niet verkeerd. De oopotbare bedragen waren gering. De *fr* 2.000 per inwoner waren als liquide middelen amper voor de economie voldoende, schoon ze op abnormale wijze waren verdeeld, daar ze niet noodzakelijkerwijs in de handen van de gewone bezitters van kasmiddelen waren terecht gekomen. Ten aanzien van de liquide middelen van de banken hadden de maatregelen ter beperking van de opvragingen juist dit uitwerksel dat ze massale oopotting verhinderden. En toch is het duidelijk dat een tijd lang de banken vóór een eenzijdige beweging van opvragingen hebben gestaan, schoon van matige beteekenis, terwijl ze geen nieuwe deposito's meer ontvingen.

Op het oogenblik dat de eerste etappe van de hervorming ten einde loopt — medio October — heeft het land om zoo te zeggen een monetair gewetensonderzoek gedaan.

De verdeling van de koopkracht op 9 October 1944 stond feitelijk weergegeven in de biljettenaangiften alsmede in de deposito- en spaarrekeningen. Een minimum van koopkracht, in den vorm van muntstukken, oude biljetten van minder dan 100 frank, nieuwe biljetten en beschikbaar gedeelte op de depo-

sito- en spaarrekeningen, werd opnieuw in omloop gebracht.

De *monetaire inkrimping* was op het oogenblik een afgedane zaak, vermits de circulatie tot haar minimum werd herleid, doch de *monetaire saneering* moest nog integraal worden doorgevoerd; trouwens, op grond van dat minimum, moest geleidelijk het gewenschte evenwichtspeil worden bereikt en het lot van de overtollige koopkracht definitief bezegeld.

Om daartoe te komen, heeft men op de eerste etappe, — tusschen 9 en 13 October afgelegd, — er een tweede laten volgen gaande van 3 tot 16 November.

Alvorens het besluit van 28 October, waarbij die tweede etappe wordt geregeld, te ontlede, moet er worden op gewezen dat, tijdens de periode van 13 tot 28 October, zekere speciale beschikkingen werden getroffen :

de fiscale zegels werden ingetrokken ten einde de uitwerking eener fraude die wel eenige uitbreiding had genomen ongedaan te maken;

bijzondere volmachten werden aan den Minister van Financiën verleend om de niet door de wet voorziene gevallen te regelen;

de cultureele en philanthropische instellingen zonder winstoogmerk werden wat de *monetaire* operatie betreft met de openbare instellingen gelijk gesteld;

de houders van deposito- en spaarrekeningen werden gemachtigd zich op hun deposito's van 9 Mei 1940 bij de instellingen die zij sedert dien datum hadden verlaten te beroepen.

Van 3 November af dus, wordt de tweede phase der *monetaire saneering* ingezet met drie maatregelen uitgevaardigd op 28 October :

1. de biljetten aangegeven tusschen 9 en 13 October moeten tusschen 3 en 16 November worden ingeleverd;

2. de tweede vrijmaking voorzien bij de artikels 15 en 16 van de besluitwet van 6 October 1944 is vastgesteld op *fr* 3.000 per aangifte en per deposito- of spaarrekening, met dien verstande nochtans dat de fracties van minder dan *fr* 1.000 begrepen tusschen *fr* 3.000 en *fr* 4.000 er zullen worden aan toegevoegd derwijze dat de geblokkeerde rekeningen nog slechts uit afgeronde sommen in duizenden franken zullen bestaan. Over de vrijgegeven schijf mag van 17 November 1944 af worden beschikt, doch voor de deposito's in biljetten van niet meer dan *fr* 3.000 mag ze dadelijk in nieuwe biljetten en bij het deponeren worden uitbetaald;

3. de sedert 5 September vigeerende beperking van de opvragingen in biljetten en specie op de deposito's wordt ingetrokken.

In dit stadium van de *monetaire saneering*, wordt eerst een louter materiele operatie doorgevoerd :

de deponering van de aangegeven biljetten. Daar bij deze operatie de door het publiek ingeleverde liassen zorgvuldig moesten worden nagegaan en zulks vrij veel tijd vroeg, was het aangewezen ze van de aangifte der biljetten te scheiden zoodat deze dan in een minimum van tijd kon worden gedaan.

Van veel grooter beteekenis voor de monetaire hervorming zijn de in dat zelfde besluit van 28 October genomen principieele beslissingen.

Het vaststellen van de tweede vrijgegeven schijf op fr 3.000 bepaalt definitief het bedrag van het onbeschikbaar gedeelte waarop de saneering zal worden voltrokken. Van dat oogenblik af is de louter monetaire kant van het probleem niet langer voor wijziging vatbaar en is, principieel gesproken, het peil der circulatie vastgelegd. Alleen de belasting en de leening zullen op het bedrag der circulatie nog kunnen inwerken. Wij denken hier allermint aan de voor goed of door de leening of door de belasting geblokkeerde 60 pCt., maar aan een krimpung die eventueel deze 60 pCt. kan te boven gaan en waarvoor alleen het beroep op leening of belasting in aanmerking kan worden genomen.

De intrekking der beperkende maatregelen wat betreft de opvragingen op de deposito- en spaarrekeningen sluit de tweede etappe van de monetaire hervorming af. Aldus krijgt het quantum ter beschikking van de economie gestelde koopkracht zijn *volledige circulatievrijheid* en kan deze verminderde monetaire kringloop opnieuw en normaal beginnen werken. Het evenwicht tusschen de fiduciaire circulatie en het giraal geld zal hersteld kunnen worden met de tusschenkomst van het bankwezen en het Bestuur der Postchèques.

Wat blijft er nu nog te doen ?

In zuiver monetair opzicht, moeten nu nog om de hervorming te voltooien de geblokkeerde 40 pCt. geleidelijk worden vrijgegeven en de manier waarop de geblokkeerde 60 pCt. geresorbeerd zullen worden vastgesteld.

In fiscaal opzicht, zullen de belasting der oorlogswinsten en eventueel zekere andere vormen van fiscale heffing het saneeringswerk volledig voltooien.

Ten slotte kon wellicht een politiek van leeningen een hulpmiddel zijn.

Verloop der operatie

Ons onderzoek betreffende de monetaire saneering ware onvolledig, zoo wij bij het technisch aspect niet een korte uiteenzetting voegden van het verloop der operatie.

Laten wij er al dadelijk op wijzen dat een psychologische factor, nl. de gemoedsstemming van het publiek, ruim het goede verloop der hervorming in de hand heeft gewerkt. De bevolking verwachtte een saneering, vroeg er zelfs naar, met een eenigszins zenuwachtig ongeduld in den loop der eerste weken. Eenig als verschijnsel in de monetaire geschiedenis,

werden alle opofferingen aanvaard die zouden geveerd worden. De nog te jonge herinnering aan de monetaire rampen van na den oorlog 1914-1918 hadden de beteekenis en het nut van de monetaire inkrimping in een te helder licht gesteld om niet te begrijpen.

Het geheele land wou de munt redden.

De vertraging in den aanvoer der biljetten en de vervoermoeilijkheden in verband met de bedeeeling der coupures over de verschillende centra van het land verhinderden den Minister van Financiën het basisbesluit vóór 7 October te publiceeren.

Het gevolg daarvan was een wachtperiode van één maand tijdens welke het publiek, dat van deze materiele moeilijkheden onwetend was, herhaaldelijk eischte dat zonder verder verwijl bescheid werd gegeven nopens het toekomstige lot van zijn geldbezit. Dat wachten was noodzakelijk aanleiding tot een zekere malaise, niet daar het publiek zijn houding t.o.v. het beginsel zelve der saneering zocht te wijzigen, maar omdat aldus de bezitters van baar geld tijd vonden om *in extremis* hun biljetten in goederen of in waarden om te zetten. Al kan bezwaarlijk van een vlucht vóór het bankbiljet gesproken worden, toch schijnt het niettemin onbetwistbaar dat, om zijn liquide middelen te kunnen beleggen, het publiek tot belangrijke aankopen is overgegaan. Zekere warenhuizen werden leeggekocht en schoon de Beurs was gesloten hadden toch tal van transacties plaats.

Een tweede element dat het welslagen der monetaire operatie in de hand heeft gewerkt is de zeer opmerkelijke verlangzaming geweest in het tempo der economische bedrijvigheid in den loop der laatste maanden en inzonderheid tijdens de bevrijding en de eerste daaraanvolgende weken. Al de betaalmiddelen blokkeeren, zooals dit thans geschied is, ware in normale tijden bepaald ondenkbaar. Opdat de operatie slage en het land het gedurende enkele weken met een uitermate gekrompen geldomloop kunne stellen, moest werkelijk de goederensector zelf alle bedrijvigheid hebben stilgelegd.

Benevens die psychologische en economische factoren, moet nog op een ander element van groote beteekenis voor het slagen der hervorming worden gewezen en met name op haar materiele organisatie.

Zooals hierboven reeds gezegd, is men hier juist gaan stuiten op een buitengewoon groote moeilijkheid die de hervorming wel eenigszins in haar gang heeft vertraagd en de Regeering heeft gedwongen de opvragingen op de deposito- en spaarrekeningen te beperken. Naar men weet zijn de biljetten van het nieuwe type in Groot-Brittannië gedrukt. De snelheid waarmee de vijand door de geallieerde legers uit het land werd verdreven en de noodwendigheid de ravitailleering der legers te bespoedigen, brachten met zich dat op den aanvoer der biljetten tot in de tweede helft van September moest worden gewacht.

Als dan eindelijk de biljetten in ons bezit waren, moesten ze nog over het geheele land verdeeld

worden op een oogenblik dat de verkeersmoeilijkheden grooter waren dan ooit te voren. In dien tusschentijd hadden de banken en de postkantoren de noodige onderrichtingen ontvangen.

De aangifte van de biljetten, van 9 tot 13 October, liep vlot van stapel. De ervaring heeft zelfs bewezen dat de termijn korter had mogen zijn.

De volgende verrichtingen gingen eveneens zonder hinder en in een normaal tempo hun gang, namelijk wat het inleveren der biljetten betreft van 3 tot 16 November.

De interpretatie der wetteksten betreffende de hervorming bracht geen moeilijkheden met zich. De tekst van de basisbesluitwet werd in de pers afgedrukt en in vereenvoudigden vorm voor het publiek verklaard. De maatregelen waren vrij eenvoudig en het publiek heeft ze begrepen.

Dit wil echter geenszins zeggen dat er geen betwiste grensgevallen zijn geweest, doch algemeen genomen kon de rechtspraak vrij snel worden vastgelegd. Het onderzoek der aangifteformulieren zal uitwijzen hoever de aangevers zich hebben vergist.

Zekere vergissingen of hiaten konden trouwens langs wettelijken weg worden rechtgezet en aangevuld. Wij hebben er reeds over gehandeld. Om te voorkomen dat overdreven aankopen van fiscale zegels konden dienen als « tijdelijke » belegging van liquide middelen, werden de fiscale zegels van *fr* 500 tot *fr* 2.500 aan den omloop onttrokken. Bij besluitwet van 11 October 1944 werd de Minister van Financiën gemachtigd al de bijzondere niet door de wet voorziene gevallen te regelen. Tenslotte, werden bij besluitwet van 18 October 1944 de liquide middelen der philanthropische en culturele instellingen zonder winst oogmerk op denzelfden voet gesteld als deze der openbare instellingen en werden de banken voor het berekenen van het beschikbare quantum geautoriseerd rekening te houden met de tegoeden van hun cliënteel bij andere bankinstellingen i.d. 9 Mei 1940.

Deze verklarende beschikkingen, evenals de eventuele vrijmakingen toegestaan door den Minister van Financiën op grond van volmachten hem toegekend bij de besluitwet van 11 October 1944, wijzigden geenszins den geest of de draagwijdte van de monetaire saneering. Ze bleven bij de oplossing der niet uitdrukkelijk bij de wet voorziene gevallen.

Zoo algemeen genomen het mechanisme der verichting door het publiek werd begrepen en zoo de interpretatie van de besluiten vrij eenvormig is geweest, staat het niettemin buiten kijf dat de wettelijke beschikkingen niet steeds werden nagekomen. Dit schijnt bewezen door de cijfers van de aangiften, die we verder onder de loupe nemen. Evengoed in de omwisselingen van *fr* 2.000 per persoon als in de aangiften zijn vermoedelijk mede biljetten begrepen die de aangevers niet toebehooren. Op deze wijze is een verdeling van het geld tot uiting gekomen die aanleiding heeft kunnen zijn tot verhooging van de kleine

aangiften en verlaging der groote. Deze fraude, die te voorzien was en trouwens ook voorzien werd, heeft blijkbaar voor het welslagen der verrichting in haar geheel genomen geen schadelijke gevolgen gehad. En zoo inderdaad, aan de hand van de verder aangehaalde cijfers, geoordeeld kan worden dat het aantal aangiften van kleine bedragen vrij aanzienlijk is, toch moet worden toegegeven dat het gezamenlijk bedrag van die aangiften vrij gering is.

Om den greep van het monetair herstel te ontkomen is men nog op tal andere wijzen te werk gegaan, doch dat het hierbij tot een grooten omvang is gekomen of dat aldus op het eindresultaat kon worden ingewerkt, is weinig waarschijnlijk.

Nog een laatste woord over de monetaire liquide middelen alvorens deze beschouwingen over de afwikkeling van de geldsaneering te sluiten.

Zeker heeft de inkrimping van de geldcirculatie velen in geldverlegenheid gebracht. Er was echter geen andere uitkomst. Van een verlamming van het economisch leven kan evenwel allerminst sprake zijn. In de eerste weken, bleken de *fr* 2.000 per inwoner, de onmiddellijke liquiditeiten op de rekeningen en de vrijmakingen voor het uitbetalen der loonen voldoende te zijn. In geval van ernstige moeilijkheden, kon echter een beroep worden gedaan op bankcrediet en, *in extremis*, op den Minister van Financiën. Bij de banken werden geen aanvragen om een crediet van eenige beteekenis ingediend.

In den loop van de maand November, werd men ongetwijfeld een drukking gewaar. In hoever ze door werkelijke en gegronde behoeften uit oogpunt van de economische noodwendigheden en van het algemeen belang gerechtvaardigd was, is bezwaarlijk te zeggen. Vanzelfsprekend is het trouwens dat onvermijdelijk de monetaire maatregelen het individueel belang en het belang der gemeenschap afgetekend tegenover elkaar moesten plaatsen. Het particulier belang is voor de ondernemingen een spoorslag tot uitbreiding van hun bedrijvigheid en tot vrij krijgen van een maximum van geldmiddelen, terwijl het algemeen belang daarentegen een zekere rantsoeneering van de koopkracht opdringt.

Dat probleem zal in het kader eener prioriteitspolitiek kunnen worden opgelost. De vrijmaking van de 40 pCt. zal geleidelijk deze moeilijkheden uit den weg ruimen. Ze zal inderdaad op grond van een economisch criterium worden doorgevoerd: de tijdelijk onbeschikbare tegoeden zullen worden vrijgegeven naar gelang zij de herneming van het economisch leven zullen ten goede komen.

Uitwerking en resultaten

Het is nog te vroeg om nu reeds uitspraak te doen over de gevolgen en de resultaten van de saneering die thans in ons land wordt doorgevoerd.

Vooreerst is tot dusver slechts de eerste etappe afgelegd. Het uiteindelijke resultaat is dus afhanke-

lijk van de nog te treffen maatregelen en van de verdere ontwikkeling der hervorming.

Doch zelfs voor de reeds afgelopen operaties zijn nog geen volledige gegevens voorhanden, dit voornamelijk wegens den aanzienlijken materielen arbeid dien de telling van al de aangiften meebrengt. Men heeft in dringende haast moeten werken om zoo spoedig mogelijk aan het Ministerie van Financiën de algemeene gegevens te kunnen verstrekken noodig tot het vaststellen van het bedrag der tweede vrijmaking. Evenmin beschikbaar zijn gedetailleerde gegevens nopens de banken en de spaarinstellingen. Ten slotte, is in zekere gedeelten van het grondgebied de strijd tegen de vijandelijke legers tot einde October blijven aanhouden en konden de verrichtingen er eerst in den loop van de maand November worden doorgevoerd.

In de hoop in ons volgend nummer de cijferuitkomsten van de hervorming in al hun bijzonderheden te kunnen weergeven, zullen we ons dus tot een beknopt overzicht beperken.

Het eerste beschikbaar cijfer is dit van de onmiddellijke omwisseling van maximaal *fr* 2.000 per inwoner. Per 20 November beliep het omgewisselde bedrag *fr* 14.363.000.000, hetzij ten minste 7.181.500 omwisselingen voor een bevolking van 8,2 miljoen inwoners, excl. Eupen, Malmedy en Sint-Vith. Rekening gehouden met het feit dat ca. 700.000 Belgen (1) thans wegens oorlogsomstandigheden in het buitenland verblijven en dus in mindering gebracht moeten worden, komt men tot de conclusie dat nagenoeg al de gezinshoofden het volledig bedrag waarover zij op grond van de samenstelling van hun gezin mochten beschikken hebben omgewisseld.

Hieruit zou afgeleid moeten worden dat elk gemiddeld gezin van twee kinderen ten minste over *fr* 8.000 liquide middelen beschikte. Gezien de belangrijkheid van dit bedrag is het, — zooals reeds hooger gezegd, — te vermoeden dat personen die niet over *fr* 2.000 beschikten voor de omwisseling hun liquide middelen met bedragen van andere hebben aangevuld.

Die 14 milliard kwamen dadelijk in omloop en vormden de eerste liquide middelen waarover het land beschikte.

Homogeen zijn de gegevens over de aangiften van biljetten allerminst. Derhalve kunnen geen detailcijfers per categorie van aangiften worden gegeven.

Volgens de eerste door den Minister van Financiën i.d. 27 October 1944 verstrekte inlichtingen, waren de vooruitzichten omtrent de verdeling der aangiften de volgende :

Groep	Aantal aangiften	Gezamenlijk bedrag der aangiften (miljoenen franken)
Minder dan <i>fr</i> 5.000		1.100
Van <i>fr</i> 5.000 tot <i>fr</i> 10.000.		3.620
Van <i>fr</i> 10.000 tot <i>fr</i> 15.000.	205.000	71.620
Van <i>fr</i> 15.000 tot <i>fr</i> 20.000.	182.000	
Van <i>fr</i> 20.000 tot <i>fr</i> 25.000.	142.000	
Meer dan <i>fr</i> 25.000	695.000	
[Totaal ...	1.224.000	76.340

Te oordeelen naar deze gegevens, zouden iets meer dan 90 milliard biljetten, waarvan *grosso modo* 14 milliard omgewisselde en 76 milliard aangegevene, voor den dag komen.

Op 20 November was de werkelijke, maar nog voorloopige uitkomst de volgende :

Groep	Aantal	Gezamenlijk bedrag (franken)
Onmiddellijk omgewisseld		14.363.000.000
Aangiften van minder dan <i>fr</i> 5.000		1.107.000.000
Aangift. van <i>fr</i> 5.000 tot <i>fr</i> 10.000		3.640.000.000
Aangift. van <i>fr</i> 10.000 tot <i>fr</i> 15.000	207.600	68.686.000.000
Aangift. van <i>fr</i> 15.000 tot <i>fr</i> 20.000	182.700	
Aangift. van <i>fr</i> 20.000 tot <i>fr</i> 25.000	142.600	
Aangiften van meer dan <i>fr</i> 25.000	782.000	
	1.314.000	87.796.000.000

Om van de verdeling der biljetten een overzicht te geven, zou men moeten voortgaan op schattingen die geen zekerheid bieden.

Gewezen zij echter op de zwakke inwerking van het aantal kleine aangiften op het algemeen totaal bedrag : ondanks hun vermoedelijk vrij hoog aantal zullen de aangiften van minder dan *fr* 10.000 waarschijnlijk 5 milliard niet overschrijden.

Uit deze gezamenlijke cijfergegevens blijkt dat een bedrag van ca. 10 à 13 milliard in biljetten niet werd aangegeven, vermits de biljettencirculatie ietwat hooger was dan 100 milliard. Voor een deel zijn deze biljetten definitief uitgeschakeld; zekere coupures werden verloren of vergeten, andere toevallig vernietigd of opzettelijk door houders die weinig geneigd waren om het bedrag van hun vermogen aan den fiscus kenbaar te maken. Anderzijds, is het niet ondenkbaar dat biljetten werden opgepot. Doch het blijkt wel dat er zich een niet onaanzienlijk deel biljetten in het buitenland bevindt, in handen van Belgen of van vreemdelingen. In verband met deze laatste categorie van biljetten werden eveneens maatregelen getroffen. Doch hier duiken verschillende moeilijke problemen op. Daar hebben wij in de eerste plaats het probleem betreffende de bedragen in het bezit van de krijgsgevangenen, de weggevoerden en de Belgische arbeiders in Duitsland. Daarnaast dit der vermoedelijk vrij belangrijke bedragen door Duitschers opgepot en waarvan de terugvloeiing naar België, hetzij over de neutrale landen, hetzij via de thans in het Reich verblijvende medeburgers, alleszins moet worden verhinderd. En ten slotte, is daar nog

(1) Eerste raming van het Commissariaat voor Repatriëring.

het probleem betreffende de in België niet aangegeven biljetten die men zal trachten uit te wisselen door tusschenkomst van buitenlanders, vooral in de grensstreken.

Nog meer gewaagd is het de inwerking te schatten van de monetaire hervorming op de deposito- en de spaarrekeningen. De optie voorzien bij artikel 16 van de besluitwet van 6 October 1944 maakt dat geen enkele theoretische berekening zekerheid biedt. Afgezien van de rekeningen die sedert Mei 1940 hebben opgehouden te bestaan, kan hoogstens worden geschat dat ingevolge artikel 16 het onmiddellijk beschikbaar gedeelte op zijn minst gelijk is aan de tegoeden van Mei 1940.

Onderstaand staatje geeft het bedrag weer van de tegoeden in April 1940 en Juli 1944 :

	April 1940	Juli 1944
	(millioenen franken)	
Tegoeden der houders van postrekeningen....	4.841	11.091
Bankdeposito's	13.545	44.873
Spaarinlagen	11.965	18.142

Op grond van deze cijfers waren ongeveer 18 milliard op bank- en postrekeningen ter stond beschikbaar.

Het werkelijk cijfer zal echter dit minimum aanmerkelijk overtreffen zonder dat een bepaald cijfer kan worden vooruitgezet.

Inderdaad, telkens als een der twee bij artikel 16 voorziene keuzen een gunstiger resultaat zal hebben afgeworpen dan het bedrag op 9 Mei 1940, zal die keus gedaan zijn. Anderzijds, zijn de rekeningen van een geheele reeks instellingen vrij. Tot dusver konden die rekeningen van de andere deposito's niet worden gescheiden, noch hun bedrag geschat.

Nog andere elementen staan een nauwkeurige berekening van de resultaten van het besluit van 6 October 1944 in den weg. Het bedrag aan biljetten door de in artikel 6 vermelde instellingen onder zich gehouden komen hun in den vorm van een storting op postrekening terug in handen. Die bedragen zijn nog niet volledig opgeteld en men is bezig ze op de postrekeningen over te boeken.

Ten slotte, is geen enkel nauwkeurig gegeven beschikbaar wat het eventueel bedrag betreft der buitengewone vrijmakingen toegestaan door den Minister van Financiën voor de niet bij de wet voorziene gevallen.

Schoon oogenschijnlijk deze diverse elementen allermint van beslissenden invloed zullen zijn, wordt het in deze omstandigheden vrij moeilijk een totaal-cijfer op te geven dat eenige zekerheid biedt.

Dezelfde toestand doet zich voor wat het besluit van 28 October betreft. Bij dit besluit worden *fr* 3.000

per bijzondere rekening in biljetten en per deposito- en spaarrekening vrijgegeven. Als approximatief bedrag van deze tweede vrijmaking, werd het cijfer van 13 milliard opgegeven.

Zooals hij zich thans voordoet, kan de toestand als volgt worden samengevat : in afgeronde cijfers bestaat de circulatie uit *fr* 5 milliard pasmunt en kleine coupures, uit 14 milliard biljetten van de onmiddellijke omwisseling, uit de biljetten en rekeningen van een reeks instellingen, het onmiddellijk beschikbaar gedeelte van de deposito- en spaarrekeningen der particulieren (art. 16), de buitengewone vrijmakingen, en, met ingang van 17 November, de *fr* 3.000 per bijzondere biljettenrekening en per deposito- en spaarrekening.

Gesteld dat het terstond beschikbaar bedrag op de rekeningen van allen aard, d.w.z. incl. de spaarinlagen bij de Spaarkas, op 35 à 40 milliard moge worden geschat en de tweede algemeene vrijmaking van *fr* 3.000 op 13 milliard, dan komen wij voor de char-taalgeld- en giraalgeldcirculatie tot een bedrag van 70 milliard. Wij voegen er echter dadelijk aan toe dat, naar het ons wil voorkomen, dit cijfer beneden de werkelijkheid moet liggen.

Aangestipt zij evenwel dat schoon de inlagen bij de Spaarkas eveneens bij de monetaire hervorming betrokken zijn, deze niet het karakter hebben van terstond beschikbare koopkracht zooals de bankdeposito's. In dit opzicht moet het cijfer van 70 milliard met omzichtigheid worden aanvaard. Gedeeltelijk dekt het bedragen waarvoor niet de minste reden bestaat dat ze zich in uitstaande koopkracht zouden gaan omzetten.

Hoe dan ook en gesteld dat het cijfer inderdaad juist is, dan zou daaruit afgeleid moeten worden dat, op korten termijn, de beschikbare koopkracht van 180 tot 70 milliard zou zijn teruggebracht. Onbeschikbaar bleven dus 110 milliard, waarvan evenwel 44 milliard — tijdelijk onbeschikbaar — geleidelijk zouden kunnen worden vrijgegeven, terwijl de 66 milliard geblokkeerd zouden blijven. De vrijgeving van 44 milliard zou de gezamenlijke koopkracht tot 114 milliard opvoeren, tegen 61,7 milliard in Mei 1940. In deze berekening begrijpen wij mede de niet aangegeven biljetten, want wij beschikken over geen enkel gegeven om het bedrag te bepalen dat ten gevolge van de omwisseling van de in het buitenland berustende biljetten terug in het land zal komen.

Tot dusver hebben wij ons slechts ingelaten met de louter monetaire gevolgen van de hervorming, d.w.z. met de geldinkrimping.

De monetaire inkrimping is echter op zichzelf geen doel. Zij is slechts een middel tot herstel van een noodzakelijk economisch en financieel evenwicht. Dit aspect van de hervorming zal later afzonderlijk worden besproken.

BERICHTEN OVER GELD-, BANK- EN FINANCIËWEZEN

INHOUD : België : Monetaire overeenkomst tusschen Groot-Brittannië en België
Groot-Brittannië : Toestand van het bankwezen - Oorlogsuitgaven
Vereenigde Staten : Staatsschuld en koers van de nijverheidsaandeelen
Italië : Monetaire en economische toestand

BELGIË

MONETAIRE OVEREENKOMST TUSSCHEN GROOT-BRITTANNIË EN BELGIË

Op 5 October 1944 werd te Londen een overeenkomst gesloten tusschen Groot-Brittannië en België, in zake wisselkoersen en geldovermakingen, waarvan de geldigheidsduur op drie jaar werd vastgesteld.

Bij deze overeenkomst wordt de koers van het £ op *fr* 176,625 bepaald. Deze pariteit zal slechts met toestemming van beide partijen kunnen gewijzigd worden. Belgisch Kongo wordt terug in het Belgisch-Luxemburgsch muntgebied ingeschakeld, zoodat onze kolonie niet langer deel uitmaakt van de *sterling-area*.

Beide regeeringen hebben besloten elkaar, door tusschenkomst van de *Bank of England* en van de Nationale Bank van België, betalingsfaciliteiten te verlenen voor de afwikkeling der handelstransacties tot een beloop van maximaal £ 5 miljoen of *fr* 883.125.000.

Ter vereffening der in de *sterling-area* uit te voeren betalingen, zal de *Bank of England* de noodige ponden ter beschikking stellen en voor het overeenkomstig bedrag in franken bij de Nationale Bank van België worden gecrediteerd. Voor de betaling der Belgische, Luxemburgsche en Kongoleesche exporten, zal omgekeerd worden te werk gegaan. Boven de grens van £ 5 miljoen of *fr* 883.125.000 dienen de betalingen in goud verricht te worden.

Voorzien wordt eveneens, dat de ingezetenen van iedere monetaire groep hun tegoeden bij de andere

groep zullen mogen aanwenden voor betalingen hetzij tusschen leden van een zelfde groep, hetzij aan leden van de andere groep. Aanwending van deze tegoeden ter betaling van personen die noch tot het gebied van den Belgischen frank, noch tot dit van het pond sterling behooren, zal eventueel kunnen toegestaan worden.

De overeenkomst voorziet een nauwe samenwerking tusschen de Belgische en de Britsche monetaire autoriteiten, inzonderheid t.a.v. de kapitaalbewegingen op korten termijn. De nadelen van beperkte bilaterale accoorden worden er evenwel in vermeden, daar bepaald wordt dat, in geval van toetreding van een der partijen tot een internationale monetaire overeenkomst, de beschikkingen van het accoord herzien zouden worden.

In ons land zal het nieuw accoord slechts geleidelijk zijn toepassing vinden en wel naarmate de internationale transacties zullen toenemen en de valutacontrole georganiseerd wordt.

Groot-Brittannië nam onmiddellijk uitvoeringsmaatregelen. In toepassing van de *Defence Finance Regulation* van 1939, moet elke betaling aan de monetaire groep van den Belgischen frank aan de Schatkist ter inwilliging worden voorgelegd.

Bovendien werden de Belgische, Luxemburgsche en Kongoleesche franken op de lijst gebracht der munten welke door hun eigenaars, via een bank, aan de Britsche Schatkist te koop dienen aangeboden (*Regulation 5 of the Defence Finance Regulation 1939*).

GROOT-BRITTANNIË

TOESTAND VAN HET BANKWEZEN

De gezamenlijke staat van de Britsche banken, voor September 1944, doet zien dat de deposito's tot £ 4.251 miljoen zijn gestegen, wat een verhooging beteekent van 90 miljoen t.o.v. de voorgaande maand en 514 miljoen t.o.v. September 1943.

Zoo de deposito's in hetzelfde tempo als gedurende het overeenkomstig tijdvak van 1943 blijven toenemen, zal hoogst waarschijnlijk de aangroei £ 300 miljoen bedragen voor de periode van September tot December 1944.

Onder de activa vertegenwoordigen de *Treasury deposit receipts* 1.444 miljoen, de investeringen

1.183 miljoen en de voorschotten 735 miljoen, hetzij 34, 28 en resp. 17 pCt. van de gezamenlijke activa.

Vastgesteld wordt dat, wegens de seizoenvertraging in de belastingontvangsten, de Schatkist meer dan voorheen een beroep heeft gedaan op de banken, wat dan ook de afgeteekende toeneming der *Treasury deposit receipts* in den loop der maand September voldoende verklaart. Het gezamenlijk crediet door de banken aan den Staat verleend in den vorm van allerhande overheidspapier belooft £ 2.785 miljoen, hetzij 66 pCt. der activa tegen 64,6 pCt. in 1943.

De andere beleggingen vertoonen geen aanzienlijke wijzigingen. Sedert enkele maanden geeft het bedrag der handelsvoorschotten een dalende tendens te zien. Toeneming van die voorschotten wordt niet verwacht vooraleer de Britsche industrie definitief op de vredeseconomie zal zijn overgeschakeld.

ORLOGSUITGAVEN

De landing en het verloop van de oorlogshandelingen op het vasteland zijn er oorzaak van geweest

dat de oorlogsuitgaven van Groot-Brittannië nog zijn toegenomen.

In den loop der maand October zag zich de Kanselier der Schatkist, Sir John Anderson, genoodzaakt een aanvullend crediet van £ 1.250 miljoen aan te vragen in plaats van het gewone crediet van 1.000 miljoen. Met dit bedrag hoopt hij tot einde Januari 1945 de uitgaven te kunnen dekken.

In dit verband maakte de Minister tevens bekend, dat, van Juni tot September 1944, de dagelijksche oorlogsuitgaven van Groot-Brittannië tot £ 14 miljoen waren gestegen (hetzij *fr* 2.473 miljoen).

Anderzijds bleek uit de gegevens, verstrekt door den financieelen secretaris van de Schatkist, dat het bedrag der oorlogsuitgaven, voor de vijfjaarsperiode van 2 September 1939 tot 2 September 1944, £ 23.893 miljoen had bereikt (hetzij *fr* 4.220 milliard). De secretaris besloot zijn uiteenzetting met de philosophische opmerking: « Men begrijpt slechts met de grootste moeite de draagwijdte van deze cijfers. »

VEREENIGDE STATEN

STAATSSCHULD EN KOERS VAN DE NIJVERHEIDSAANDEELEN

Op 30 Juni jl. werd in de Vereenigde Staten het vierde belastingjaar sedert het uitvaardigen van het *national defence program* afgesloten.

In den loop van deze vier jaren is de staatsschuld gestegen van \$ 48 milliard tot 201 milliard.

De aangroei valt als volgt uiteen: 64,4 milliard werd opgenomen door de banken en 88,8 milliard door de andere credietgevers.

Het aandeel van het bankwezen in de financiering van de staatsuitgaven was zeer aanzienlijk in de eerste drie jaren; sedert één jaar evenwel hebben nijverheid en particulieren sterk hun aankopen van staatspapier vermeerderd, terwijl de banken meer terughoudend zijn gebleven.

Van het gezamenlijk bedrag der uitstaande openbare schuld zijn nagenoeg 20 pCt. in het bezit van particulieren, belangengemeenschappen en beleggingsmaatschappijen, terwijl 12 pCt. in het bezit zijn van industriele ondernemingen.

Daar op de geldmarkt ruime middelen voorhanden zijn, vinden de staatsfondsen gemakkelijk afzet.

In verband hiermede is het wel van belang even te wijzen op de beperkte hausse van de industriele aandelen in de Vereenigde Staten.

Volgens onderstaand indexcijfer, opgemaakt door in Princeton gevestigde diensten van den Volkenbond, bedroeg die hausse amper 12 pCt. t.o.v. 1 Juni

1939, tegen 30 pCt. in Groot-Brittannië, 230 pCt. in België en 393 pCt. in Frankrijk.

De fiscale politiek van de Amerikaansche regeering is stellig niet vreemd aan dezen toestand.

Wat Duitschland en Nederland betreft, weerspiegelen de indexcijfers de inwerking van de blokkeeringsmaatregelen op de beurskoersen. Het buitengewoon hooge cijfer voor Frankrijk staat in verband met de overmatige inflatie in dat land en de aanzienlijke aankopen waartoe de Duitschers aldaar zijn overgegaan.

Beursindexcijfers van industriele aandelen

LAND	Laatst geregistreerde maand van 1944	Wijziging sedert 1 Juni 1939 (pCt.)	Wijziging in den loop van de laatste 12 maanden (pCt.)
Frankrijk	Februari	+ 393	— 14
Mexico	April	+ 372	— 16
Hongarije	April	+ 345	— 8
België	Februari	+ 230	— 2
Indië	Maart	+ 130	+ 23
Nederland	Mei	+ 118	—
Finland	Mei	+ 115	— 3
Portugal	April	+ 79	— 15
Duitschland	December 1943	+ 57	+ 1
Denemarken	Mei	+ 54	+ 16
Peru	Januari	+ 35	+ 21
Uruguay	Mei	+ 35	+ 3
Venezuela	December 1943	+ 34	+ 14
Columbia	Maart	+ 34	+ 12
Nieuw-Zeeland	April	+ 32	+ 10
Vereenigd Koninkrijk	April	+ 30	+ 7
Ierland	Mei	+ 19	+ 8
Zweden	Mei	+ 16	+ 5
Australië	April	+ 13	+ 1
Vereenigde Staten van Amerika	Juni	+ 12	+ 5
Chili	April	+ 2	—
Japan	Januari	— 1	— 3
Canada	Juni	— 13	— 1

MONETAIRE EN ECONOMISCHE TOESTAND

Volgens de gegevens door een correspondent van de *Times* te Rome aan zijn blad verstrekt, zou in Italië de monetaire en economische toestand bijzonder verward en moeilijk zijn.

De terugkeer tot een normalen toestand laat op zich wachten en de vraag is of de prijzen en loonen op hun huidig peil gehandhaafd zullen kunnen worden.

De geldcirculatie wordt voor geheel Italië op zowat een 260 milliard lire geschat tegen 25 milliard aan het begin van 1940.

Die vertiendubbelde geldhoeveelheid oefent op de prijzen een des te heviger opwaartschen druk uit daar de schaarschte aan levensmiddelen en industriële producten sterk wordt aangevoeld.

De *Allied Control Commission* controleert de prijzen en tracht ze evenals de loonen te stabiliseeren.

Ongelukkigerwijze, zijn de wisselkoers — 400 lire voor één pond sterling — evenals het volume van de in omloop gebrachte militaire lire niet van dien aard dat ze een gunstig verloop van de prijzenpolitiek in de hand werken.

Aan den anderen kant is, in economisch opzicht, de macht van de Italiaansche regeering vrij beperkt. De regeering tracht vooral een nieuwe uitzetting van de biljettencirculatie der Bank van Italië te beletten. Zij heeft op haar beurt een contrôle ingevoerd van de prijzen van al de meest benoodigde voedingsmiddelen.

In den industrieelen sector, wordt het gebrek aan voertuigen, spoorwegmaterieel en industriële uitrusting sterk aangevoeld. De leveringen van grondstoffen zijn evenmin voldoende. Tal van fabrieken liggen stil, terwijl een vrij groot aantal andere onder geallieerde contrôle staat.

BERICHTEN OVER HANDEL EN NIJVERHEID

INHOUD : Groot-Brittannië : Steenkoolproductie — Toekomst van de textielnijverheid — Uitvoerhandel
Vereenigde Staten : Dumbarton Oaks

GROOT-BRITANNIË

STEENKOOLPRODUCTIE

Onder het motto *more coals for forces* richtte de Minister voor Brandstoffen en Energie onlangs een oproep tot de Britsche mijnwerkers.

De Britsche officieele kringen zijn inderdaad zeer bezorgd om de bedenkelijke daling van de steenkoolproductie. Niet alleen komt hierdoor de voorziening van huisbrand voor dezen winter in het gedrang, maar zouden bovendien de gevolgen op industrieel gebied zeer ernstig kunnen zijn.

Die daling is vooral te wijten aan werkstakingen en aan conflicten tusschen werkgevers en werknemers.

De productie, die in den loop van het tweede kwartaal van 1943 48,4 miljoen t bedroeg, is in den loop van het eerste kwartaal van 1944 op 47,6 miljoen gevallen en op 46,4 miljoen tijdens het tweede kwartaal.

De arbeidersbezetting telt 710.000 man, doch komt in feite op 651.000 neer zoo men degenen die een gansche week afwezig zijn geweest aftelt. Voor de overeenkomstige periode van 1943 komen die cijfers op 709.900 resp. 657.300 man neer.

De mijnexploitanten zijn niet gerust omtrent den aangroei van de schuld van het *Coal Charges Fund*. Zij staan een nieuwe verhooging van de kolenprijzen voor, schoon de prijs voor zekere categorieën reeds tweemaal zoo hoog is als de vooroorlogse.

Niet zonder eenige vrees zien zij de toekomst te gemoet. Welke zullen voor de Britsche steenkool de concurrentiemogelijkheden zijn op de buitenlandsche markten na den oorlog? De Engelsche kolen zullen zeker niet goedkoop zijn. Sommige schattingen gaan tot 40 à 45 sh. per ton *f.o.b.*, terwijl in 1939 de beste categorieën Northumberland en Durham 19 à 20 sh. deden.

De toekomst zal grootendeels afhangen van de prijzen en de uitvoercapaciteit van Polen en Duitschland.

TOEKOMST VAN DE TEXTIELNIJVERHEID

In Groot-Brittannië is men zich stilaan doch hoe langer hoe meer gaan bekommeren om de naoorlogse toestanden op economisch en industrieel gebied.

De katoenwereld o.a. vraagt zich af wat de toestand van haar industrie zal zijn den dag dat ze de Amerikaansche productie zal te beconcurreren hebben.

Deze vraag werd nagegaan door de *Cotton Textile Mission* die zich in opdracht van de Britsche regering naar de Vereenigde Staten heeft begeven om de zaak ter plaatse te onderzoeken. Deze zending heeft zoojuist haar verslag gepubliceerd.

De commissie geeft toe dat de technische voor-sprong van de Amerikaansche katoenindustrie ontzag-lijk is. Ze schrijft dit vooral toe aan een meer gevorderde standardisatie der producten, aan een sterkere mechanisatie en aan een betere aanwending van de arbeidskrachten dank zij de specialisatie.

Naar de meening van de commissie staat qualita-tief de Britsche arbeider hooger dan de Amerikaan-sche. Het hooge productiecijfer in de Vereenigde Staten is het gevolg van de aanzienlijke outilleering waarover in dat land de arbeiders beschikken.

Neemt men de productiecijfers van de vooroorlog-sche Britsche textielnijverheid als basis, zoo consta-teert men dat de productie per man en per uur lager is dan de huidige productie der Amerikaansche arbeiders en met name 18 tot 49 pCt. voor het spinnen, 80 tot 85 pCt. voor het opspoelen, 79 tot 89 pCt. voor het haspelen en 56 tot 67 pCt. voor het weven.

Voor de Britsche textielnijverheid is verhooging der productie per man-uur dus een dringende nood-zakelijkheid zoo ze wil blijven leven.

Te dien einde worden dan ook door de commissie de volgende maatregelen in overweging gegeven :

1) een grootere specialisatie en meer standardisatie van de gefabriceerde producten, zoodat de doorloopende productie op een grootere schaal kan worden toegepast. Deze nieuwe arbeidsvorm vordert een grondige wijziging van de productietechniek evenals van de handelsstructuur en -gewoonten;

2) een verbetering van het algemeen peil der tech-nische uitrusting en, op langen termijn, een algeheele hernieuwing der uitrusting;

3) een verbetering der arbeidsvoorwaarden en wel van dien aard dat ze een verhooging der productivi-teit in de hand werkt;

4) een betere samenwerking tusschen de spinnerij en de latere fabricagestadia, ten einde een betere rentabiliteit van de gezamenlijke industrie te bekomen;

5) een betere wetenschappelijke en meer uitge-diepte vorming van het directiepersoneel;

6) bezuiniging in de aanwending van arbeids-krachten.

Zooals de commissie laat opmerken, brengt dit plan een volledige structuurvorming van de textielnij-verheid met zich. Daarvoor zullen aan kapitaal reusachtige bedragen moeten worden besteed. De technische ombouw der outilleering gaat, naar het oordeel der commissie, de normale productiecapaci-teiten van Groot-Brittannië in textielmachines te boven. Aan den anderen kant is, bij tal van onderne-

mingen, de huidige staat der gebouwen van dien aard dat de machines van het jongste type er niet kunnen worden in ondergebracht.

Men stuit dus op tal van moeilijkheden.

Om dat werk van heraanpassing tot een goed einde te brengen, stelt de commissie voor een keuze te doen onder een klein aantal bijzonder goed uitgeruste ondernemingen en deze te doen dienen als type-ondernemingen alwaar de nieuwe arbeidsmethodes en de moderne productietechniek zouden worden bestudeerd en geperfectioneerd.

Zij wijst ten slotte met aandrang op de beteekenis der hoge loonen, bron eener betere productiviteit, alsmede op de noodzakelijkheid van de voorstudie en wetenschappelijke onderzoekingen.

UITVOERHANDEL

De bezorgdheid om de naoorlogsche economische problemen onder de aandacht der publieke opinie te brengen, is vermoedelijk niet vreemd geweest aan het besluit van de *Board of Trade* een *White Paper* te publiceren over de Britsche uitvoercijfers van 1938 tot 1943.

Sedert 1941 was geen enkel officieel bericht daarentrent verschenen.

Voor de industriële kringen is de bekendmaking dier statistieken een zware slag geweest. Terwijl onlangs nog de overheid den nadruk gelegd had op het feit dat na den oorlog de uitvoeren met nagenoeg 50 pCt. boven het cijfer van vóór 1940 zullen opgevoerd moeten worden om Groot-Brittannië in staat te stellen haar betalingsbalans in evenwicht te brengen, verneemt men dat van 1938 tot 1943 de uitvoerhandel gevallen is van £ 470,8 miljoen op 232,2 miljoen.

Quantitatief uitgedrukt, om de inwerking uit te schakelen van de prijsstijging, vertegenwoordigt de uitvoerhandel nog slechts 29 pCt. van het volume van 1938.

Britsche uitvoer
(miljoenen pond sterling)

MAAND	1938	1939 (1)	1940 (1)	1941 (1)	1942	1943
Januari	41,2	39,5	41,1	23,9	23,9	15,1
Februari	37,6	38,1	37,4	25,9	26,7	17,1
Maart	42,2	41,6	41,5	30,0	21,5	20,4
April	37,3	35,1	48,3	29,2	26,5	19,9
Mei	38,2	42,3	45,5	24,8	24,7	20,1
Juni	36,9	39,9	36,2	27,4	22,0	20,9
Juli	37,5	40,4	31,2	31,6	26,3	23,9
Augustus	36,3	37,1	32,6	26,7	20,7	22,4
September	39,8	23,1	31,2	27,6	19,8	17,4
October	42,6	24,6	23,4	34,0	20,0	16,4
November	42,9	37,4	21,7	47,1	20,0	19,9
December	39,1	40,2	24,4	37,5	17,2	18,7
	470,8	439,5	411,2	365,4	269,5	232,2

(1) Incl. de verzendingen, door de overheidsdepartementen, van vliegtuigen en andere vervoermiddelen (excl. binnen- en buitenlandse voor wegvervoermiddelen), wapens, munitie en voorzieningen van leger en vloot.

Bij deze cijfers hooren een paar woorden commentaar. Eensdeels zijn ze een aanwijzing voor de oorlogspanning van Groot-Brittannië, anderdeels zijn ze van primordiale beteekenis voor de toekomstige oriën-

tatie van de economische en commercieele politiek van dat land.

De oorlog heeft op den uitvoer diep ingewerkt. De geschiedenis van den uitvoerhandel is trouwens vrij bewogen; haar evolutie kan in de statistieken worden nagegaan.

Reeds van Februari 1940 af voelde men de noodzakelijkheid aan over buitenlandsche valuta te beschikken voor het betalen van de hoe langer hoe massaler wordende aankopen in het buitenland. Alle krachten werden vooral gewijd aan het verhoogen van den uitvoer. Deze nieuwe politiek, waarvan de uitwerking zich reeds in April 1940 liet voelen, werd sterk gehinderd door de ontwikkeling der oorlogshandelingen van 1940. Ten gevolge van de Duitsche overheersching in westelijk Europa en van de deelneming van Italië aan den oorlog, gingen voor Groot-Brittannië gewichtige markten verloren. In Augustus en September van hetzelfde jaar, kwamen dan nog de intensieve bombardementen en het gedeeltelijk afbranden der dokken van de Londensche haven den uitvoer gevoelig remmen.

Dat men ernstig gepoogd heeft den toestand te herstellen is duidelijk merkbaar in de maandstatistieken van begin 1941. In Maart 1941, beliep de uitvoer reeds £ 30 miljoen tegen 21,7 miljoen voor November 1940.

Van dit oogenblik af werd de handelspolitiek grondig gewijzigd. De Vereenigde Staten zagen af van hun strikte neutraliteit en vervingen het *cash and carry*-stelsel door het *lease-lend*-systeem. De behoeften aan valuta van Groot-Brittannië namen gevoelig af, te meer daar ze door het mobiliseeren der buitenlandse tegoeden gedeeltelijk waren gedekt.

Anderzijds was de Britsche economie zich definitief op den totalen oorlog gaan inrichten. De schaarschte aan grondstoffen werd nijpender, de arbeidskrachten namen ten gevolge van de mobilisatie hoe langer hoe meer af, de oorlogsproductie eischte een steeds toenemend aandeel van de industriële inspanning voor zich op, zoodat er aan uitvoergoederen nog slechts een gering quantum overbleef. In de handelspolitiek werd niet langer in de eerste plaats gezorgd voor het verwerven van deviezen, maar voor het bevredigen van de essentiele behoeften der buitenlandsche markten.

In 1941 vertegenwoordigden de uitgevoerde hoeveelheden nog slechts 56 pCt. van deze van 1938, en dan nog moet rekening worden gehouden met het feit dat in dat cijfer zekere militaire leveringen mede zijn begrepen. De verhooging van het volume der uitvoeren omstreeks het einde van 1941 is met name te verklaren door de aanzienlijke leveringen aan de U. d. S. S. R.

Toen in December 1941 Japan eveneens aan den oorlog deelnam, deed zich een nieuwe cæsur in het uitvoercijfer voor. De Japansche overheersching over een aanzienlijk deel der markten in het Verre-Oosten, alsmede de Duitsche bezetting van de Balkanlanden, brachten een sterke krimp van het *trading area* met zich.

Britsche uitvoer naar goederenklassen

GROEP EN CATEGORIE	Jaar eindigend 31 December			Indexcijfer van de gemiddelde waarden		Indexcijfer van het volume				
	1938	1942	1943	1942	1943	1939	1940	1941	1942	1943
	<i>(duizenden ponden sterling)</i>			<i>(1938 = 100)</i>		<i>(1938 = 100)</i>				
<i>Voedings- en genotmiddelen</i>										
Granen en meel	1.670	132	222	192	230	91	26	9	4	6
Veevoeder	699	16	19	170	202	92	18	1	1	1
Levende dieren voor menselijke voeding	8	0	0	a	a	b	b	b	a	a
Vleesch	1.234	114	239	133	128	94	51	20	7	15
Zuivelproducten	1.112	100	342	141	155	106	69	16	6	20
Versch fruit en groenten	394	174	517	200	212	83	40	10	22	62
Dranken en cacao preparaten	13.825	11.466	11.032	140	147	112	126	96	59	54
Andere voedingsmiddelen	12.037	2.245	1.438	232	225	77	39	23	8	5
Tabak	4.915	4.263	5.185	163	179	99	83	86	53	59
Totaal groep I	35.894	18.510	18.994	153	161	96	79	58	34	33
<i>Grondstoffen en niet-afgewerkte producten</i>										
Steenkolen	37.406	6.041	5.928	147	159	102	57	16	11	10
Andere niet metaalproducten, uit mijnen en steengroeven en er mede gelijkgestelde producten ..	1.058	499	315	165	155	111	66	37	29	19
IJzererts en afval	595	9	7	156	173	55	3	1	b	b
Non-ferroerts en -metalen en afval	2.298	28	29	176	194	79	8	2	b	b
Gewoon hout en timmerhout	71	64	78	a	a	b	b	b	a	a
Ruwe katoen en katoenafval	459	6	1	181	201	92	37	4	b	b
Ruwe wol, wolafval en wollen lommen	6.263	865	169	176	211	73	33	26	8	1
Ruwe zijde en afval van zijde en kunstzijde	661	468	531	218	236	186	86	102	32	34
Andere textielgrondstoffen	269	5	4	154	171	51	17	2	1	b
Zaden en noten voor de fabricage van tafelolie, smeerolie, vetstoffen, hars en gom	2.894	194	127	213	291	69	39	10	3	2
Huiden en leder (niet toebereid) ..	1.108	1.125	1.031	344	286	85	67	53	29	33
Grondstoffen voor de papierfabricage	1.178	16	14	403	585	76	15	6	b	b
Rubber	227	61	32	248	167	65	46	24	11	8
Diverse grondstoffen en niet-afgewerkte producten	2.433	807	737	204	214	94	65	20	16	14
Totaal groep II	56.920	10.188	9.003	170	181	94	50	18	10	9
<i>Half-afgewerkte en afgewerkte producten</i>										
Cokeskol. en gefabric. brandstoffen	3.292	788	1.026	160	184	131	58	26	15	17
Aardewerk, glasw., slijpmidd., enz.	9.610	11.432	9.055	150	168	96	105	110	79	56
IJzer en staal en werken van ijzer en staal	41.556	9.827	6.027	138	145	85	67	35	17	10
Non-ferrometalen en werken van non-ferrometalen	12.339	6.899	6.550	141	138	100	81	44	40	38
Scharen en messen, plateelwerk, gereedschap en werktuigen	9.028	7.921	6.702	154	162	95	107	77	57	46
Electriche apparaten	13.430	11.163	11.079	147	164	85	84	66	57	50
Machines	57.868	29.942	27.973	149	168	80	56	41	35	29
Artikelen van hout en timmerhout	1.165	381	235	244	280	89	48	34	13	7
Katoenspinnels en weefsels	49.681	40.087	34.173	203	220	99	72	57	40	31
Spinnels en weefsels van kamwol en andere wolsoorten	26.814	25.051	18.475	151	179	103	87	80	62	39
Spinnels en weefsels van natuurzijde en kunstzijde	5.502	16.421	12.674	180	209	111	129	146	166	110
Producten uit andere textielstoffen	10.657	8.854	6.297	215	254	104	73	49	39	23
Kledingartikelen	8.515	7.674	3.404	160	179	98	73	68	56	22
Schoeisel	1.963	1.387	673	160	160	88	67	166	44	22
Chemische en pharmaceutische producten, verf- en kleurstoffen ..	22.060	23.755	27.531	157	154	101	99	82	69	81
Gefabriceerde oliën, vetten en hars	5.365	725	695	163	208	94	48	33	8	6
Leder en artikelen van leder	3.943	2.969	1.671	171	182	105	77	46	44	23
Papier, karton, enz.	6.930	4.970	4.074	195	204	98	115	65	37	29
Voertuigen (incl. locomotief., schepen en vliegtuigen)	44.627	7.510	8.430	165	199	92	57	52	10	9
Artikelen van rubber	1.650	763	275	160	195	90	88	53	29	9
Diverse half-afgewerkte en afgewerkte producten	29.249	16.224	13.401	179	180	101	92	99	36	25
Totaal groep III	365.244	234.743	200.420	160	175	94	76	62	40	31
IV. — Dieren niet voor de voeding bestemd	679	166	127	163	181	118	114	20	15	10
V. — Postcolli	12.018	5.844	3.684	c	c	89	57	45	47	30
Totaal der groepen	470.755	269.451	232.228	157	171	94	73	56	36	29

(a) Cijfers zonder betekenis.

(b) Lager dan 1.

(c) De postcolli worden opgeteekend door de Douane naar een officieel schattingsstelsel.

De uitvoeren liepen fel achteruit. Ze bleven beperkt tot de goederen die voor de economie van het invoerend land van essentieel belang waren. Wegens de stijging der prijzen, was de teruggang minder aanzienlijk in waarde dan in quantiteit.

Ongelukkig zijn de cijfers voor 1938, 1942 en 1943 niet direct vergelijkbaar met die voor 1939, 1940 en 1941, daar ze niet op dezelfde categorieën van goederen slaan.

Wij kunnen hier niet verder uitweiden over het detail van de verschillende goederenbewegingen zoodat ze in bovenstaande tabel voorkomen.

Vermeld zij dat, in het geheel genomen, de baisse in 1944 is blijven aanhouden.

De prijsstijging tijdens den oorlog geeft een eenigszins onnauwkeurig denkbeeld van de cijfers, althans zoo men het bedrag zoekt te kennen van de uitgevoerde hoeveelheden. In de gezamenlijke tabel vindt men de indexcijfers der prijzen naar categorie van goederen. Voor de gezamenlijke uitgevoerde goederen was het indexcijfer der uitvoerprijzen op de basis van 1938 120 in 1939, 121 in 1940, 138 in 1941, 157 in 1942 en 171 in 1943. Uiteraard vertoont de prijsstijging bij de verschillende categorieën van goederen een sterke spreiding.

Een ander element ter beoordeeling van het aanzienlijk regres ligt in de *verhouding tusschen de uitvoeren in waarde uitgedrukt en het netto nationaal inkomen*. Van 1938 tot 1943 gaf dit percentage de volgende daling te zien :

1938	10,2 pCt.
1939	8,9 pCt.
1940	6,9 pCt.
1941	5,3 pCt.
1942	3,5 pCt.
1943	2,8 pCt.

Hoe men het probleem ook beschouwe, de krimpung doet indrukwekkend aan.

Zoo wij ons aan de cijfers van 1943 houden, stellen we vast dat voor één enkele categorie het peil van de in 1938 uitgevoerde hoeveelheden overschreden is en wel met 10 pCt. : de stoffen en de bewerkte producten van zijde en kunstzijde.

De teruggang der quantums bedraagt 19 pCt. voor chemische en pharmaceutische producten, verven en kleuren; van 38 tot 50 pCt. voor tabak, dranken en cacao preparaten, fruit en groenten, aardewerk, glaswaren en slijpmiddelen, electrisch materieel en electrische apparaten. Voor al de overige groepen belooft diezelfde teruggang meer dan 50 pCt.

Voor al getroffen was de steenkooluitvoer, voornamelijk van de Fransche capitulatie in Juni 1940 af. In 1943 vielen de uitgevoerde hoeveelheden op het tiende van deze van 1938.

Een vergelijkend overzicht van de wijzigingen in de cijfers der drie groote klassen van uitvoerproducten

toont duidelijk aan hoe de oorlogseconomie op de grondstoffen en de bruto-producten de hand heeft gelegd. Onderstaand staatje geeft de cijfers aan in waarde en in hoeveelheid, in den vorm van indexcijfers op de basis van het jaar 1938.

Indexcijfers van de Britsche uitvoeren

1938 = 100

GROEP	Waarde		Hoeveelheid	
	1942	1943	1942	1943
I. — Voedingsmiddelen, dranken entabak	52	53	33	34
II. — Grondstoffen en niet-afgewerkte producten	18	16	10	9
III. — Half-afgewerkte of afgewerkte prod.	64	55	40	31

De statistieken over den uitvoer zijn niet alleen kostbaar materiaal voor de bestudeering van het verleden, of als afspiegeling van de beteekenis der oorlogsinspanning die Groot-Brittannië zich heeft getroost.

Ze zijn wellicht nog van veel meer onmiddellijk belang wat de toekomst betreft.

Ten gevolge van den oorlog, heeft Groot-Brittannië een groot deel van zijn buitenlandsche markten onvrijwillig verloren of vrijwillig opgegeven.

Aan de hand van onderstaande tabel kan men zich een denkbeeld vormen van de wijzigingen die zich in de geografische verdeling der uitvoeren hebben voorgedaan. De cijfers staan in waarde uitgedrukt. Rekening moet dus worden gehouden met de systematische fout voortvloeiend uit de prijzenhause.

Geografische verdeling der Britsche uitvoeren (in millioenen ponden sterling)

LAND	1938	1942	1943
Britsch gebied :			
Door den vijand bezet	22,9	1,7	—
Ander	211,9	173,5	149,2
Totaal	234,8	175,2	149,2
Ander landen :			
Vijandelijke of door den vijand bezet	114,9	1,8	—
Overige	121,1	92,5	83,0
Totaal	236,0	94,3	83,0
Europeesche vijandelijke of door den vijand bezette landen (1)	112,0	—	—
Andere landen aan de Middellandsche zee	27,2	20,7	21,1
Overige landen van Europa	45,6	35,6	27,2
Overige landen van Afrika	63,3	51,9	47,6
Vijandelijke en door den vijand bezette landen in Azië	25,8	3,5	—
Overige landen in Azië	50,1	29,4	24,0
Oceanië	58,1	45,1	40,1
Noord-Amerika	44,6	50,2	43,1
(w.o. de Vereenigde Staten en koloniën)	(21,4)	(23,6)	(19,3)
Centraal Amerika en West-Indië	9,9	8,5	7,8
Zuid-Amerika	34,2	24,6	21,3
Totaal	470,8	269,5	232,2

(1) Dit cijfer omvat al de landen van Europa (behalve Italië) die vijandelijk grondgebied waren of aan het einde van 1943 door den vijand bezet.

Men stelt vast dat de teruggang van de uitvoeren niet alleen te wijten is aan het te loor gaan van tal van door de asmogendheden bezette Europeesche en Aziatische markten, doch ook, — en in een niet onaanzienlijke mate, — aan het regres der uitvoeren naar de landen van de Commonwealth, de geallieerde landen en de neutrals. Op de vrije wereldmarkten zijn, in 1943, de Britsche uitvoeren op nagenoeg twee derden van het cijfer van 1938 gevallen.

Het verlies van het contact met zijn traditioneele markten is voor Groot-Brittannië nog veel ernstiger dan tijdens den vorigen oorlog, te meer daar de industrialisatie van belangrijke markten zooals de Indische en deze van Ibero-Amerika geweldige vorderingen heeft gemaakt.

De Britsche autoriteiten zijn de meening toegedaan dat een reuzeninspanning zal gedaan moeten

worden om de uitvoeren weer op peil te brengen, vooral zoo men een cijfer wil bereiken dat anderhalf maal grooter is dan dat van vóór den oorlog. Overdreven pessimistisch zijn ze evenwel niet gestemd, daar ze rekening houden met het feit dat de hausse der Britsche prijzen binnen zeer redelijke grenzen kon worden gehouden en dat de waardevermindering met 17,5 pCt. van het pond t.o.v. den dollar de Britsche industrie in staat stelt onder vrij normale voorwaarden uit te voeren.

Twee factoren zijn evenwel voor de expansie van den Britschen uitvoer onontbeerlijk: voorspoed in de overzeesche landen en verhooging van de efficiency en van de productiviteit der Britsche basis-industrieën, inzonderheid der textiel- en der steenkoolnijverheid.

VEREENIGDE STATEN

DUMBARTON OAKS

De besprekingen die te Dumbarton Oaks van 21 Augustus tot 7 October tusschen de vertegenwoordigers van de Vereenigde Staten, Groot-Brittannië, U.d.S.S.R. en China, hebben plaats gehad, zijn beëindigd met het publiceeren van een plan van internationale veiligheid.

Naar luid van het ontwerp, zou de handhaving van den vrede gegarandeerd zijn door een internationaal lichaam in den aard van den Volkenbond, doch met een veel soepeler statuut en dat bovendien over een dwingende macht van militairen aard zou beschikken.

In zijn hoofdstuk IX omvat het plan zekere beschikkingen aangaande de economische en sociale samenwerking tusschen de aangesloten Staten.

Om dat doel te bereiken staat het plan de oprichting voor van een « Economischen en Socialen Raad », waarvan het de werking en de bevoegdheid schetst. Die Raad heeft echter geen andere dan raadgevende bevoegdheid.

Hieronder geven wij den tekst weer van hoofdstuk IX van het voor-ontwerp zooals het te Dumbarton Oaks werd uitgewerkt.

Internationale Cooperatie op economisch en sociaal gebied.

A. Voorwerp en betrekkingen.

1. Ter verzekering van de onontbeerlijke voorspoeden stabiliteitsvoorwaarden in zake handhaving der vredelievende en vriendschappelijke betrekkingen tusschen naties, heeft de Internationale Organisatie te zorgen voor gemakkelijke oplossing der economische, sociale en humanitaire problemen en heeft zij tot taak de eerbiediging van de menschelijke rechten en van de fundamenteele vrijheden te verzekeren. Het vol-

brengen van die zending is zaak van de Algemeene Vergadering en van een Economischen en Socialen Raad staande onder het gezag van de Algemeene Vergadering.

2. De verschillende gespecialiseerde economische en sociale lichamen en hun neveninstellingen zullen elk aan hun kant hun eigen verantwoordelijkheid opnemen binnen de grenzen van het hun door de statuten aangewezen arbeidsveld. De betrekkingen van elk lichaam en van zijn neveninstellingen met de Organisatie zullen vastgelegd worden bij accoord tusschen den Economischen en Socialen Raad en de bevoegde overheidsinstanties van het gespecialiseerde lichaam en van zijn neveninstellingen, onder voorbehoud van goedkeuring door de Algemeene Vergadering.

B. Samenstelling van den Economischen en Socialen Raad en stemprocedure.

De Economische en Sociale Raad zal samengesteld zijn uit vertegenwoordigers van achttien bij de Organisatie aangesloten leden. De in dien Raad vertegenwoordigde Staten zullen gekozen worden door de Algemeene Vergadering voor een termijn van drie jaar. Elke Staat zal een vertegenwoordiger hebben die over één stem beschikt. De besluiten van den Economischen en Socialen Raad zullen bij eenvoudige meerderheid van stemmen der aanwezige leden worden genomen.

C. Bevoegdheden en machten van den Economischen en Socialen Raad.

De Economische en Sociale Raad zal bevoegd zijn om:

a) de aanbevelingen van de Algemeene Vergadering in het kader zijner bevoegdheden uit te voeren;

b) op eigen initiatief aanbevelingen te doen aangaande de economische, sociale en humanitaire problemen;

c) de verslagen van de economische en sociale lichamen evenals van alle andere lichamen of van hun neveninstellingen die met de Organisatie in betrekking zullen komen, te ontvangen en te onderzoeken en hun bedrijvigheid door consultaties en aanbevelingen te coördineren;

d) de bestuursbegrotingen van die speciale lichamen en van hun neveninstellingen na te gaan, ten einde hun de noodige aanbevelingen te kunnen doen;

e) aan het Secretariaat-generaal de voor den Veiligheidsraad noodige inlichtingen te verschaffen;

f) den Veiligheidsraad bij te staan wanneer om zijn tusschenkomst gevraagd wordt;

g) in het kader van zijn bevoegdheden alle hem door den Algemeenen Raad aangewezen functies te vervullen.

D. *Huishoudelijk reglement.*

1. De Economische en Sociale Raad zal een economische commissie oprichten, een sociale commissie en alle andere commissies waarvan de oprichting noodig zou blijken te zijn. Al die commissies zullen bestaan uit deskundigen. Een vaste ploeg zal worden ingesteld die van het Secretariaat der Organisatie zal deel uitmaken.

2. De Economische en Sociale Raad zal de passende beschikkingen treffen t.a.v. de vertegenwoordigers der gespecialiseerde lichamen en van hun neveninstellingen, die zonder stemrecht deelnemen aan zijn eigen beraadslagingen of aan deze van de commissie door hem ingesteld.

3. De Economische en Sociale Raad zal zijn eigen huishoudelijk reglement opmaken en de manier vastleggen waarop zijn voorzitter zal worden verkozen.

ECONOMISCHE WETGEVING

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officieele bekendmakingen die van bijzonder belang zijn voor 's lands algemeene economie en via het Belgisch Staatsblad werden afgekondigd in den loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

In verband met de omstandigheden, worden in deze kroniek alleen de teksten opgenomen die tusschen 8 en 31 October 1944 zijn verschenen.

Alleen de gewichtigste wetten en besluiten hebben wij in extenso overgenomen. Voor de andere wetteksten volstaat een eenvoudige vermelding, desnoods door een verklarende nota verduidelijkt.

Om het naslaan er van te vergemakkelijken, hebben wij hooger bedoelde documentatie in de volgende rubrieken ondergebracht :

- I. Algemeene economische en sociale wetgeving
- II. Geld-, bank- en financiewezen
- III. Landbouw
- IV. Nijverheid
- V. Arbeid
- VI. Binnenlandsche handel
- VII. Buitenlandsche handel
- VIII. Verkeerswezen
- IX. Prijzen en loonen
- X. Rantsoenering en ravitailleering
- XI. Wederopbouw en oorlogsschade

I. — ALGEMEENE ECONOMISCHE EN SOCIALE WETGEVING

Besluit van 4 October 1944

houdende invoering als overgangsmaatregel van sommige reglementeeringen op economisch gebied (Staatsblad, 16-17 October 1944, bl. 521).

VOORDRACHT AAN DEN REGENT

De besluitwet van 5 Mei 1944, betreffende de besluiten genomen en de andere bestuursdaden verricht, tijdens de vijandelijke bezetting, door de secretarissen-generaal en door hen die dezer bevoegdheden hebben uitgeoefend, stelt de nietigheid vast van de warencentrales en van de verordeningen en reglementen in het kader van deze organismen genomen.

Bij algeheele onstentenis van reglementeering op het gebied der economie, die daarenboven door een uitgesproken schaarschte in talrijke sectoren gekenmerkt wordt, ontstaat groot gevaar voor verwarring gedurende een tijdperk waarin ze te allen prijze moet vermeden worden. Nu is het onmogelijk, op staanden voet, een geheel van nieuwe reglementeeringen, waarvan de toepassing wenschelijk zou zijn, uit te werken.

Met het oog op het verzekeren van een ononderbroken en geordende werking van het economisch apparaat is het van belang aan de reglementeering uitgaande van de tijdens de vijandelijke bezetting opgerichte warencentrales voorloopig kracht van wet te verleenen. Deze overgangsreglementeering zal, nochtans, in geen enkel geval langer dan drie maanden na de volkomen bevrijding van het grondgebied behouden blijven.

Gelet op de besluitwet van 5 Mei 1944, betreffende de besluiten genomen en de andere bestuursdaden verricht, tijdens de vijandelijke bezetting, door de secretarissen-generaal en door hen die dezer bevoegdheden hebben uitgeoefend, inzonderheid artikel 4; — Gezien het hoogst dringend is een geordende voortzetting van de economische bedrijvigheid in den industrieelen sector te verzekeren en gezien de noodzakelijkheid om met het oog daarop voorloopige maatregelen op het gebied der economische reglementeering te treffen; — Op de voordracht van de Ministers, die er over in den Raad beraadslaagd hebben, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. — Treedt voorloopig in werking, de regeling uitgaande van de personen die bij de warencentrales een ambt hebben uitgeoefend of van organismen die ervan afhangen en welke betreft het voortbrengen, het vervaardigen, het bereiden, het aanhouden, het omwerken, het gebruiken, het verdeelen, het aankopen, het leveren, het verkoopen, het uitstellen, het te koop aanbieden en het vervoeren van de industriele grondstoffen en producten.

In geen geval zal de regeling tijdens de vijandelijke bezetting uitgevaardigd behouden blijven na het verloop van drie maanden na de volkomen bevrijding van het grondgebied.

Art. 2. — De met het oog op de toepassing van de bij artikel 1 voorziene regeling, toegekende bevoegdheden worden, zolang bewuste regeling van kracht is, door den Minister van Economische Zaken of de door hem aangeduide ambtenaren, uitgeoefend.

Art. 3. — De inbreuken op artikel 1 zullen opgespoord, vastgesteld, vervolgd en bestraft worden overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk III van de besluitwet van 27 October 1939, gewijzigd bij de besluitwetten van 11 en 14 Mei 1940 en van 30 Augustus 1944.

Art. 4. — Onderhavig besluit treedt onmiddellijk in werking.

II. — GELD-, BANK- EN FINANCIEWEEZEN

Besluiten van 6 October 1944

houdende verordening van bepaalde financieele maatregelen. Errata (Staatsblad, 19 October 1944, bl. 566).

Besluitwet van 11 October 1944

houdende regeling van de heffingen in biljetten en munt op de gelddeposito's (Staatsblad, 12 October 1944, bl. 467).

VERSLAG AAN DEN REGENT

De besluitwet van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België alsmede de gelddeposito's in landsmunt houdt in haar artikel 16 vaststelling van de beschikbare gedeelten van de vermogens bij de kredietinstellingen.

Dit besluit heeft niet tot doel de reeds genomen maatregelen te wijzigen, doch uitsluitend de afnemingen in biljetten en munt op de bij de besluitwet van 6 October 1944 vastgestelde beschikbare quota te beperken. Behoudens deze beperking, wat de afnemingen in biljetten en munt betreft, kan, door overschrijvingen of overdrachten, beschikt worden over het volle bedrag van de sommen welke bij voormeld besluit, en meer inzonderheid bij artikel 16 ervan, beschikbaar werden gesteld.

De in dit besluit uitgevaardigde maatregelen zijn noodzakelijk ingevolge de vermindering van de voorraden aan biljetten en munt van de Nationale Bank van België. Zoodra deze opnieuw zullen kunnen aangelegd worden zijn — hetgeen, naar elke waarschijnlijkheid, binnen kort zal gebeurd zijn — zullen de beperkingen worden opgegeven. Deze werden uitgebreid tot de afnemingen op creditrekeningen. De rechthebbende op een credit moet er dus over beschikken onder een anderen vorm dan door opvraging van biljetten en munt, behalve binnen de bij artikel 3 vastgestelde grenzen.

Gelet op de wet van 7 September 1939, waarbij aan den Koning buitengewone machten werden verleend; — Gelet op de besluitwet van 6 October 1944, betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België alsmede de gelddeposito's in landsmunt; — Gelet op de dringende noodzakelijkheid de uitgifte van biljetten der Nationale Bank van België voorloopig te beperken, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. — Behoudens binnen de bij artikel 2 vastgestelde perken, zijn verboden, dadelijk na bekendmaking van dit besluit, alle afnemingen in biljetten en munt op deposito's van geldsommen op zicht of op termijn, met inbegrip van de creditrekeningen-courant, bij :

1° door een bijzondere wet tot stand gekomen of beheerschte credietinstellingen;

2° van den Postcheck- en Girodienst;

3° de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas;

4° de gemeentelijke spaarkassen;

5° de bij het koninklijk besluit n° 185 van 9 Juli 1935 bedoelde banken;

6° de bij artikel 1, 2°, van hetzelfde besluit bedoelde financieele ondernemingen;

7° de bij het koninklijk besluit n° 42 van 15 December 1934 bedoelde ondernemingen;

8° de Deposito- en Consignatiekas, voor zoover het om vrijwillige deposito's gaat.

Art. 2. — Zijn evenwel toegelaten, de afnemingen in biljetten of in munt op de bij artikel 1 bedoelde deposito's en rekeningen, als zij maar niet meer beloopten dan navolgende perken :

a) 1.000 frank per week, of

b) een bedrag gelijk aan de som van de uit te bepalen periodieke bezoldigingen, toelagen en vergoedingen. Van dit laatste recht mag slechts in één inrichting of instelling gebruik gemaakt. Bij deze inrichting of instelling moet een aangifte worden afgegeven, met vermelding van het aantal te bezoldigen personen en voor echt verklaring dat de opgevraagde biljetten en munt tot de betaling van periodische bezoldigingen, toelagen en vergoedingen bestemd zijn.

Art. 3. — Het recht tot opvraging van biljetten en munt op, onder welken vorm ook, bij een der in artikel 1 bedoelde instellingen geopende of te openen creditrekeningen, zijn beperkt tot de bij artikel 2 bedoelde bedragen.

Art. 4. — De bepalingen van deze besluitwet hebben geen betrekking op de afnemingen welke, door een der in artikel 1 opgenoemde instellingen, op haar rekeningen bij de Nationale Bank van België verricht worden.

Art. 5. — De Nationale Bank van België kan toelating verlenen om afnemingen boven de bij artikels 2 en 3 vastgestelde perken te doen, wanneer dergelijke afwijkingen genoegzaam verantwoord zijn.

Art. 6. — Onze Minister van Financiën kan al of deel van de bij dit besluit voorziene beperkingen opheffen.

Hij stelt een datum vast, waaruit dit besluit ophoudt van toepassing te zijn. Deze datum zal niet later vallen dan 1 December 1944.

Art. 7. — De besluitwet n° 3 van 1 Mei 1944 is ingetrokken.

Art. 8. — Deze besluitwet treedt in werking den dag waarop zij in het *Staatsblad* bekendgemaakt wordt.

Besluitwet van 11 October 1944

tot aanvulling van dat van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België en de gelddeposito's in landsmunt (Staatsblad, 14 October 1944, bl. 487).

VERSLAG AAN DEN REGENT

De toepassing van de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België en de gelddeposito's in landsmunt heeft het bestaan van bijzondere gevallen aan den dag gebracht, waarvan het aantal en de verscheidenheid elke oplossing door middel van wetsbepalingen uitsluiten.

Het blijkt noodzakelijk aan den Minister van Financiën de zorg over te laten om die bijzondere toestanden te regelen en zich daarbij te laten leiden door den tekst en den zin van de besluitwet van 6 October 1944.

Gelet op de wet van 7 September 1939, waarbij aan den Koning buitengewone macht wordt verleend; — Gelet op de dringende noodzakelijkheid; — Op de voordracht van Onze in Raad vergaderde Ministers, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. — De Minister van Financiën is ertoe gemachtigd de bij de besluitwet van 6 October 1944 niet voorziene gevallen te regelen.

Art. 2. — Deze besluitwet treedt in werking op den dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Besluitwet van 12 October 1944

waarbij zekere fiscale zegels uit den omloop onttrokken worden (Staatsblad, 14 October 1944, bl. 488).

Door dit besluit worden de fiscale zegels van fr 500, 600, 800, 1.000 en 2.500 uit den omloop onttrokken.

Besluitwet van 18 October 1944

tot wijziging van het besluit van 24 Augustus 1939, betreffende de bedrijvigheid, de inrichting en de bevoegdheden van de Nationale Bank van België (Staatsblad, 19 October 1944, bl. 561).

VERSLAG AAN DEN REGENT

De samengevoegde artikelen 24 en 37 van het besluit van 24 Augustus 1939, betreffende de bedrijvigheid, de inrichting en de bevoegdheden van de Nationale Bank van België bepalen dat drie regenten en drie censoren van het Uitgifte Instituut moeten gekozen worden op dubbele lijsten welke onderschei-

denlijk door de hoogere raden van de nijverheid en den handel, van de ambachten en neringen, van den arbeid en den landbouw zijn aangelegd.

Deze bepaling kan in de huidige omstandigheden geen toepassing vinden, aangezien de hoogere comité's waarover het gaat niet zijn gevormd of in de onmogelijkheid verkeerden op te treden.

Onder deze voorwaarden en om ten minste naar den geest de bepalingen van het besluit van 24 Augustus 1939 na te leven, bleek het van pas bij wijze van overgangsmaatregel, de Ministers van Economische Zaken, van Arbeid en Sociale Voorzorg en van Landbouw opdracht te geven om in die carentie te voorzien, door ze ermede te belasten de dubbele lijst van de drie regenten en drie censoren op te maken die op a.s. buitengewone vergadering van aandeelhouders der Nationale Bank van België moet worden voorgedragen.

Gelet op de wet van 7 September 1939 waarbij aan den Koning buitengewone macht werd verleend; — Gelet op artikelen 24 en 37 van het koninklijk besluit van 24 Augustus 1939, betreffende de bedrijvigheid, de inrichting en de bevoegdheden van de Nationale Bank van België; — Overwegende dat het onmogelijk is de hoogere raden van de nijverheid en den handel, van de ambachten en neringen, van den arbeid en den landbouw te raadplegen; — Gelet op de dringende noodzakelijkheid; — Op de in Raad overlegde voordracht van Onze Ministers, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. — Bij wijze van overgangsmaatregel worden de drie regenten en de drie censoren, overeenkomstig de bepalingen van artikelen 24 en 37 van het besluit van 24 Augustus 1939 te kiezen door de vergadering van aandeelhouders, voorgesteld als volgt :

een regent en een censor, op een dubbele lijst, aangelegd door den Minister van Economische Zaken;

een regent en een censor, op een dubbele lijst, aangelegd door den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg;

een regent en een censor, op een dubbele lijst, aangelegd door den Minister van Landbouw.

Art. 2. — Dit besluit treedt in werking op den dag van zijn bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Besluitwet van 18 October 1944

tot wijziging van sommige bepalingen van :

1° de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België alsmede de gelddeposito's in landsmunt;

2° de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de telling van de Belgische en vreemde effecten;

3° de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de aangifte van de vermogens in goud en in vreemde munten, van buitenlands gelegen goederen en van waarden op het buitenland.

(Staatsblad, 19 October 1944, bl. 564).

VERSLAG AAN DEN REGENT

Het is van belang, wat de bijzonderheden betreft, enkele punten van de financiële besluiten van 6 October 1944 aan te vullen of te wijzigen. De voorgestelde amendementen laten het beginsel waarop die besluiten steunen onaangetaast. Zij strekken er eenvoudig toe, hetzij gewettigde wenschen te gemoet te komen, hetzij de mogelijkheid van ontduiking en bedrog nog verder uit te schakelen.

1° *Besluitwet van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België alsmede de gelddeposito's in landsmunt.*

A. De belemmeringen welke het besluit van 6 October 1944 de vrije beschikking over de rekeningen in den weg legt, hebben

nadeelige, zelfs gevaarlijke gevolgen voor sommige organismen die, zonder wettelijke openbare instellingen te zijn, niettemin, zonder eenig winst oogmerk, een zuiver menschlievende of cultureele bedrijvigheid voeren. Aldus het geval, b.v., van het Roode-Kruis van België, van het Nationaal Hulpcomité, van bepaalde onderwijsinrichtingen, enz.

Het betaamt dus de bepalingen van artikel 6 en van artikel 19 van bewust besluit tot die organismen uit te breiden.

Dit is het doel van artikelen 1 en 4 van onderhavig ontwerp.

B. Bij artikel 2 wordt de medewerking, die tot hertoe de Nationale Bank, de banken en de diensten van posten voorbehouden was op het gebied van bewaarneming der aangegeven bankbiljetten en van opening van bijzondere rekeningen uitgebreid tot de door het besluit nr 42 van 15 December 1934 beheerschte spaarkassen.

C. Ter bepaling van het beschikbaar gedeelte op het bedrag der gelddeposito's in landsmunt, laat artikel 16 van de besluitwet van 6 October 1944 de keuze open onder drie oplossingen :

a) ofwel is het thans aanwezige bedrag vrij ten beloope van 10 pCt.;

b) ofwel, voor de vóór het begin der vijandelijkheden geopende rekeningen, is het op 9 Mei 1940 bestaande bedrag beschikbaar; ten slotte

c) voor industrieelen en handelaars, kan het beschikbaar gedeelte 1.000 frank per lid van het gebruikte personeel bereiken.

Deze beperking is van toepassing op elke rekening, afzonderlijk beschouwd.

Daaruit volgt dat, indien de deponenten sedert den aanvang der vijandelijkheden hun vermogen van de eene naar de andere der in artikel 16 opgenoemde financiële inrichtingen hebben overgedragen of indien zij in den loop van hetzelfde tijdperk een rekening hebben geopend in een andere inrichting dan die welke hun gelden op 9 Mei 1940 onder zich had, zij niet ten volle de hun bij littera b verleende voordeelen kunnen genieten.

Om dien toestand te herstellen, bleek het billijk de aanvullende bepaling in te voegen die het voorwerp van artikel 3 van het nieuw ontwerp van besluit uitmaakt.

Om evenwel te beletten dat de toepassing van eerste alinea ervan zekere misbruiken zou teweegbrengen, moeten de deponenten, die het voordeel ervan wenschen te genieten, van de inrichting die hun gelden op 9 Mei 1940 in bezit had, een attest verkrijgen ten bewijze van het bedrag, dat op evenbedoelden datum in rekening aanwezig was, indien de rekening thans vereffend is, of, indien de rekening nog bestaat, van het verschil tusschen het tegenwoordig bedrag en dat van 9 Mei 1940.

Dit attest kan slechts gebruikt worden na te zijn voorzien van het visa der Nationale Bank van België.

2° *Besluitwet van 6 October 1944 betreffende de Belgische en vreemde effecten.*

Artikel 5 van het ontwerp van besluit strekt ertoe de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid toe te voegen aan de Nationale Bank van België, de Bank van Belgisch Kongo, het Gemeentekrediet van België en de banken, ter zake van de bij de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de Belgische en vreemde effecten voorgeschreven verrichtingen.

3° *Besluitwet van 6 October 1944 betreffende de aangifte van vermogens in goud en in vreemde munten, van buitenlands gelegen goederen en van waarden op het buitenland.*

Vrijstelling is thans voorzien aangaande de vermogens waarvan de tegenwaarde niet meer dan 50.000 frank bedraagt. Bij artikel 6 wordt weglating van deze bepaling voorgesteld om de daardoor in de hand-gewerkte ontduiking en bedrog uit te schakelen.

Gelet op de wet van 7 September 1939, waarbij aan den Koning buitengewone macht werd verleend; — Gelet op de dringende noodzakelijkheid; — Op de in Raad overlegde voordracht van Onze Ministers, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. — Artikel 6 van de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België alsmede de gelddeposito's in landsmunt wordt aangevuld door toevoeging van navolgende alinea :

« De Minister van Financiën is ertoe gemachtigd, onder door hem te bepalen voorwaarden, de diplomatieke vertegenwoordigingen van vreemde landen alsmede de organismen die, zonder winst oogmerken, een zuiver menschlievende of cultureele bedrijvigheid

voeren, met de bij dit artikel bedoelde inrichtingen gelijk te stellen. »

Art. 2. — Artikel 13 van voormelde besluitwet luidt als volgt :

« Art. 13. De ter nakoming van artikelen 4 en 5 aangegeven biljetten van de Nationale Bank van België worden bij de Nationale Bank van België of, voor rekening van dezelve, bij de banken of bij de postontvangerijen of hulp-postontvangerijen gedeponeerd.

» De door het besluit n° 42 van 15 December 1934 beheerschte particuliere spaarkassen zijn voor de toepassing van dit besluit met de banken gelijkgesteld.

» Het receptis van aangifte moet vertoond worden. Van het depot wordt een bewijs van ontvangst uitgereikt.

» Het deponeren geschiedt op de door den Minister van Financiën vast te stellen datums.

» Bedragen van meer dan 10.000 frank moeten bij de Nationale Bank van België of bij een bank worden gedeponeerd.

» Bedragen van 10.000 frank of minder moeten ten kantore waar de aangifte werd gedaan of bij de door het besluit n° 42 van 15 December 1934 beheerschte particuliere spaarkassen gedeponeerd worden. »

Art. 3. — Artikel 16 van voormelde besluitwet wordt aangevuld door toevoeging van navolgende alinea's :

« Voor de berekening van het bij toepassing van littera *b* beschikbaar gedeelte mogen de inrichtingen rekening houden met de, op datum van 9 Mei 1940, hetzij in haar eigen comptabiliteit, hetzij bij andere in dit artikel opgenoemde organismen aanwezige vermogens.

» Te dien einde wordt door de bewaarnemende inrichting een attest afgeleverd. Daarop wordt vermeld, indien de rekening vereffend is, het bedrag op 9 Mei 1940; is het bedrag op 9 October 1944 lager dan dat van 9 Mei 1940 : het verschil tusschen die twee bedragen.

» De inrichtingen mogen de op het attest vermelde bedragen slechts ter beschikking van de belanghebbenden stellen tegen afgifte van bewust attest, vooraf bekleed met het visa van de Nationale Bank van België. »

Art. 4. — Artikel 19 van voormelde besluitwet wordt aangevuld door toevoeging van navolgende alinea :

« De Minister van Financiën is ertoe gemachtigd, onder door hem te bepalen voorwaarden, de diplomatieke vertegenwoordigingen van vreemde landen alsmede de organismen die, zonder winstoogmerken, een zuivere menschlievende of cultureele bedrijvigheid voeren, met de bij dit artikel bedoelde inrichtingen gelijk te stellen. »

Art. 5. — Artikel 1, 3^e alinea, van de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de Belgische en vreemde effecten, wordt aangevuld als volgt :

« Voor de toepassing van dit besluit zijn het Gemeentekrediet van België en de Nationale Maat-

schappij voor Krediet aan de Nijverheid met de banken gelijkgesteld. »

Art. 6. — Artikel 4, 1ste alinea, van de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de aangifte van de vermogens in goud en in vreemde munten, van buitenlands gelegen goederen en van waarden op het buitenland valt weg.

Art. 7. — Dit besluit treedt in werking op den dag van zijn bekendmaking in het *Staatsblad*.

Ministerieel besluit van 19 October 1944

tot uitvoering van de besluitwet van 6 October 1944 nopens de telling der Belgische en vreemde effecten (Staatsblad, 20 October 1944, bl. 581).

Gelet op artikelen 16, laatste alinea, 23, 25 en 26 van de besluitwet van 6 October 1944, betreffende de Belgische en vreemde effecten, — Besluit :

Artikel 1. — De mededeeling waarvan sprake in artikel 16 van de besluitwet van 6 October 1944, betreffende de Belgische en vreemde effecten, wordt gedaan aan den directeur van registratie en domeinen in wiens ambtsgebied de zetel, het filiaal of het bankagentschap gelegen is dat de overdracht heeft verricht.

Art. 2. — De in artikelen 23, 25 en 26 van dezelfde besluitwet bedoelde aangiften en mededeelingen worden overgemaakt aan den directeur van registratie en domeinen in wiens ambtsgebied de vennootschappen haar bedrijfs- of administratieven zetel hebben.

Besluitwet van 28 October 1944

betreffende de ruiling en de neerlegging van de Duitse en Belgische bankbiljetten in de gebieden die onder Duitsch administratief stelsel werden geplaatst (Staatsblad, 30-31 October 1944, bl. 711).

VERSLAG AAN DEN REGENT

In de grondgebieden welke onder Duitsch administratief stelsel werden geplaatst, werd de omloop van Belgische munt door een Duitse muntcirculatie vervangen. Een omwisseling moet geschieden, doch slechts onder beperkende voorwaarden, waarbij misbruik kan worden tegengegaan.

De omwisseling is niet verplicht; zij is voorbehouden voor de personen die de ruilstreken bewonen, m.a.w. die er op 9 Mei 1940 waren en er zich nog steeds bevinden; de omwisseling is een voor deze personen gereserveerde gunst en zou ten voordeele van andere personen niet verantwoord kunnen worden.

Ter voorkoming van invoer van bankbiljetten moet de deponeering terzelfdertijd als het indienen der aangifte geschieden.

De wisselvoet, toegepast op de biljettenconversie, werd bepaald op 10 frank naar rato van Rm. 100 per persoon, ten einde met de grootst mogelijke billijkheid de onrechtvaardigheid te herstellen welke diegenen werd aangedaan die in 1940 hun Belgische franken voor datzelfde bedrag tegen markten moesten omwisselen.

Elke som boven Rm. 100 wordt tegen 5 frank voor 1 Rm. omgewisseld.

Evenwel worden de krachtens artikel 21 van de besluitwet van 6 October 1944 afgestempelde Belgische biljetten aangenomen in de plaats van de afgestempelde Duitse biljetten, zonder dat de omgewisselde som nochtans méér dan 2.000 frank mag bedragen.

Wat de Rm.-biljetten betreft, komen deze maatregelen neer op een vrijgevigheid van Staatswege, daar bewuste biljetten geen ruilwaarde bezitten.

Daarom kan er, voor de bij spaarkassen of banken gedeponeerde sommen niet op dezelfde wijze worden gehandeld als voor de bankbiljetten.

De Staat zal al het mogelijke doen om de in bewaring nemende inrichtingen in staat te stellen hun verbintenissen na te komen en hun bewaargevers terug te betalen, maar hij kan er niet aan denken de door hen aangegane schuld te zijnen laste te nemen. Er wordt een uitzondering gemaakt voor diegenen die op 5 Juni 1940 rekening- of depositohouders waren en op dien datum er toe gedwongen werden de omwisseling er van in marken tegen 10 frank aan te nemen. Hun vroegere toestand wordt tegen den zelfden koers hersteld ten beloope van de som waarover zij in 1940 beschikten.

* *

Bij de opbrengst van de markenconversie dient het bedrag gevoegd van de Belgische bankbiljetten die geen wettelijke betaalmiddelen meer zijn.

De aldus aangelegde deposito's volgen hetzelfde regime als dat hetwelk wordt toegepast op de speciale rekeningen en de onbeschikbare vermogens.

Aldus wordt verwezenlijkt door een eerste omwisseling ten beloope van 2.000 frank, daarna door het aan de depositeorekeningen gegeven regime, de gelijkvormigheid van de maatregelen welke op het gansch nationaal grondgebied worden genomen.

* *

Ten slotte komt het er op aan het lot van de schuldvorderingen te betalen welke vóór het in werking treden van het Duitsch administratief stelsel waren ontstaan. Deze schuldvorderingen zullen worden omgezet tegen den koers geldend voor hun omwisseling in Reichsmark, zegge 10 frank voor 1 Rm.

De onder de bezetting ontstane schuldvorderingen worden omgezet tegen 5 frank voor 1 Rm.

Gelet op de wet van 7 September 1939, waarbij aan den Koning buitengewone machten worden verleend; — Gelet op de dringende noodzakelijkheid; — Op de voordracht van Onze in Raad vergaderde Ministers, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

SECTIE 1. — *Beginselbepalingen*

Artikel 1. — Van het in werkingtreden van dit besluit af hebben de munten en biljetten, waaraan de bezetter een gedwongen koers gegeven heeft op het grondgebied van de onder Duitsch administratief stelsel geplaatste gemeenten, geen wettelijken koers meer en zijn ze onoverdraagbaar.

Art. 2. — De natuurlijke personen van Belgische nationaliteit, die op 9 Mei 1940 hun woonplaats hadden op de grondgebieden van de onder Duitsch administratief stelsel geplaatste gemeenten en op datum van het in werking treden van dit besluit in bewuste gebieden verblijf houden, kunnen de Duitsche bankbiljetten onder de bij dit besluit vastgestelde voorwaarden ruilen en deponeren.

Alleen de Duitsche bankbiljetten waaraan de bezetter wettelijken koers in die gebieden gegeven heeft en die bij toepassing van de bepalingen van de besluitwet van 19 September 1944 werden afgestempeld en die de bij vorenstaande alinea bedoelde personen onder zich hebben, mogen ter ruiling en deponering worden aangeboden.

Dezelfde personen zijn gehouden tot het aangeven en het deponeren van de biljetten van 100 frank, 500 frank, 1.000 frank, 10.000 frank van de Nationale Bank van België die zij op den avond van 13 October 1944 onder zich hebben en die afgestempeld werden en, bij toepassing van de bepalingen van de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België alsmede de gelddeposito's in landsmunt, geen wettelijken koers meer hebben en onoverdraagbaar zijn.

Art. 3. — De rechtspersonen van Belgische nationaliteit die op 9 Mei 1940 hun bedrijfszetel of een exploi-

tatiezetel op het grondgebied van de onder Duitsch administratief stelsel geplaatste gemeenten hadden en op datum van het in werking treden van dit besluit op het grondgebied van bedoelde gemeenten hun bedrijfszetel of een exploitatiezetel hebben, kunnen de Duitsche bankbiljetten onder de bij dit besluit vastgestelde voorwaarden ruilen en deponeren.

Alleen de Duitsche bankbiljetten waaraan de bezetter wettelijken koers in die gebieden gegeven heeft en die bij toepassing van de bepalingen van de besluitwet van 19 September 1944 werden afgestempeld en welke de rechtspersonen onder zich hebben, mogen ter ruiling en deponering worden aangeboden.

Dezelfde rechtspersonen zijn gehouden tot het aangeven en het deponeren van de bankbiljetten van 100 frank, 500 frank, 1.000 frank, 10.000 frank, van de Nationale Bank van België die zij op 13 October 1944, 's avonds onder zich hadden, die afgestempeld werden en, bij toepassing van de bepalingen van de besluitwet van 6 October 1944, betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België en de gelddeposito's in landsmunt geen wettelijken koers meer hebben en onoverdraagbaar zijn.

Art. 4. — De biljetten met een waarde van minder dan 1 Rm. zijn uit de ruiling en deponering uitgesloten.

SECTIE 2. — *Het onmiddellijk ruilen*

Art. 5. — Elke natuurlijke persoon, in het bezit van een door den burgemeester afgeleverd attest, heeft recht op onmiddellijke ruiling in Belgische franken van ten hoogste een som van 100 Rm. tegen den voet van 10 frank voor 1 Rm. en een som van 200 Rm. tegen den voet van 5 frank voor 1 Rm.

Binnen de perken van de in voorgaand alinea bedoelde som van 2.000 frank, mogen de afgestempelde biljetten van de Nationale Bank van België ingediend worden in plaats van de in Rm. luidende biljetten, met het oog op een ruiling tegen een zelfde bedrag in biljetten van de Nationale Bank van België van het nieuwe type.

Het attest zal afgeleverd worden door den burgemeester aan de personen die in zijn gemeente verblijf houden en voldoen aan de bij artikel 2 voorziene voorwaarden.

Slechts één attest mag aan eenzelfden natuurlijke persoon afgeleverd worden.

Nochtans mag een globaal attest afgeleverd worden ten gunste van al de onder eenzelfde dak wonende leden van één huisgezin.

Art. 6. — De ruiling heeft plaats op 6, 7 en 8 November 1944 tusschen 9 en 17 uur op de gemeentehuizen of alle andere door den burgemeester aangewezen plaatsen.

SECTIE 3. — *Aangifte en deponering*

Art. 7. — De bij artikelen 2 en 3 van dit besluit bedoelde natuurlijke en rechtspersonen, houders van Duitsche biljetten waaraan de bezetter een gedwongen koers op het grondgebied van de onder Duitsch

administratief stelsel geplaatste gemeenten heeft gegeven en die bij toepassing van de besluitwet van 19 September 1944 afgestempeld werden, mogen, ongeacht of zij er al dan niet eigenaar van zijn, bedoelde in hun bezit zijnde biljetten aangeven en gelijktijdig deponeren, op 6, 7 en 8 November 1944, tusschen 9 en 17 uur, op de bij artikel 5 bepaalde plaatsen.

De overeenkomstig artikel 5 geruilde Deutsche biljetten zijn uit de aangifte uitgesloten.

De in de eerste alinea bedoelde Deutsche biljetten waarvan de houder eigenaar is, worden op een en dezelfde aangifte vermeld. Te gelijker tijd wordt één aangifte per eigenaar opgemaakt voor de Deutsche biljetten welke de aangever voor rekening van anderen onder zich houdt.

Het gezinshoofd kan de Deutsche biljetten welke zijn met hem wonende echtgenoot onder zich heeft in zijn eigen aangifte omvatten. De Deutsche biljetten welke zijn, met hem wonende, niet mondig verklaarde minderjarige kinderen onder zich hebben, moeten in zijn eigen aangifte worden omvat.

De aangiften en deponeringen geschieden te gelijker tijd als de onder de sectie 2 voorziene ruilingen en tegen vertoon van het bij artikel 5 voorziene attest.

De rechtspersonen die voldoen aan de voorwaarden voorzien bij artikel 3, vertoonen een attest, afgeleverd door den burgemeester van de gemeente op wiens grondgebied een bedrijfszetel gevestigd is.

Art. 8. — De afgestempelde biljetten van de Nationale Bank van België, waarvan de houder eigenaar is, worden op één en dezelfde aangifte vermeld. Te gelijker tijd wordt een aangifte per eigenaar opgemaakt voor de biljetten welke de aangever voor rekening van anderen onder zich houdt.

Elk gezinshoofd kan de biljetten welke zijn met hem wonende echtgenoot onder zich heeft in zijn eigen aangifte omvatten. De biljetten welke zijn, met hem wonende, niet mondig verklaarde minderjarige kinderen onder zich hebben, moeten in zijn eigen aangifte worden omvat.

De aangiften en deponeringen geschieden te gelijker tijd als de onder sectie 2 voorziene ruilingen en tegen vertoon, voor de natuurlijke personen, van het bij artikel 5 voorziene attest, en, voor de rechtspersonen, van het attest dat voorzien is bij de laatste alinea van artikel 7.

Art. 9. — Ieder rechtspersoon wordt geacht onder zich te houden de biljetten welke zijn eigen kasvoorraad uitmaken of waarvan de bewaring hem werd toevertrouwd.

Hij moet ze aangeven en ze deponeren door tusschenkomst van zijn wettelijke of statutaire organen.

Hij maakt een aangifte per eigenaar op voor de biljetten welke hij voor andermans rekening onder zich houdt.

Voor de biljetten die zijn eigen kasvoorraad uitmaken, mag hij, zoo er meer dan één bedrijfs- of administratiezetel bestaat, een afzonderlijke aangifte per zetel opmaken. Die aangifte mag gedaan worden

door den gerant van dien bedrijfs- of administratiezetel.

Art. 10. — Dienen aanvaard de aangiften en de deponeringen van de personen die bij het sluitingsuur aanwezig zijn in de tot de verrichtingen aangevende lokalen.

De houder van in artikel 2 beoogde biljetten mag de door hem ondertekende aangifte door een derde doen afgeven; bedoelde derde zal evenwel het bij artikel 5 voorzien attest vertoonen.

Art. 11. — De aangifte wordt gedaan volgens een door den Minister van Financiën vastgesteld formulier.

Zij behelst :

1° naam, voornamen, woonplaats, geboorteplaats en -datum;

2° de aanduiding van het aantal biljetten van elke coupure in het bezit van den aangever;

3° het attest, hetzij dat de aangegeven biljetten eigendom van den aangever zijn, hetzij dat ze behooren aan een door den aangever aangeduiden derde;

4° den datum van de aangifte en de handteekening van den aangever.

Een receptis van de aangifte en van het deposito dat daarmee gepaard gaat wordt uitgereikt. Bedoeld receptis is onoverdraagbaar.

Art. 12. De onvolledige aangiften of die welke niet strooken met de voorschriften van voorgaande artikelen worden niettemin in ontvangst genomen, met de overeenstemmende deposito's, onder alle voorbehoud met betrekking tot hun latere definitieve aanvaarding.

Geen aangifte wordt echter aangenomen zonder neerlegging van de overeenkomende som.

SECTIE 4. — *Omzetting en vestiging van deposito's in Belgische franks*

Art. 13. — De bij toepassing van artikel 7 van dit besluit gedeponeerde Deutsche bankbiljetten worden onmiddellijk in Belgische franks tegen 5 frank voor 1 Rm. omgezet.

Het bedrag dat van die omzetting voortkomt wordt op het credit gebracht van een rekening welke door den Postcheck- en Girodienst wordt geopend op naam van den in de aangifte der biljetten aangeduiden eigenaar.

Het bedrag der biljetten van de Nationale Bank van België, gedeponerd bij toepassing van artikel 8 van dit besluit, wordt in naam van den in de aangifte der biljetten aangeduiden eigenaar gebracht op het credit van de bij toepassing der bepalingen van de voorgaande alinea geopende rekening of, bij gemis van dergelijke rekening, op het credit van een daartoe door den Postcheck- en Girodienst te openen rekening.

Op die rekeningen is een som van 1.000 frank per lid van het personeel der natuurlijke of rechtspersonen die op 9 Mei 1940 in het handelsregister waren ingeschreven, onmiddellijk beschikbaar.

Om van deze beschikking te kunnen genieten moeten de bij voorgaande alinea bedoelde personen in duplo een echt verklaarde opgave overhandigen houdende de lijst van de leden van het personeel en het nummer van het handelsregister. Een exemplaar wordt aan den Minister van Financiën overhandigd.

Art. 14. — Na aftrekking van een beschikbare som welke definitief door den Minister van Financiën vóór 6 December 1944 zal worden vastgesteld, worden de bij toepassing der bepalingen van artikel 13 gevestigde deposito's op bijzondere rekeningen gebracht.

De op bijzondere rekeningen gebrachte vermogens worden verdeeld in « tijdelijk onbeschikbare » vermogens, ten beloope van 40 pCt. van hun bedrag en in « geblokkeerde » vermogens ten beloope van 60 pCt.

De wijze volgens welke de tijdelijk onbeschikbare vermogens later vrijgemaakt worden, zullen bepaald worden bij koninklijk besluit, mede-ondertekend door den Minister van Financiën op eensluidend advies van den Minister van Economische Zaken.

De bestemming van de geblokkeerde vermogens zal later bij de wet worden geregeld.

De tijdelijk onbeschikbare vermogens en de geblokkeerde vermogens mogen, tot nadere bepaling, niet het voorwerp uitmaken van eenige afneming, overschrijving, overdracht of akte van beschikking. Elke bij overtreding van dit verbod gedane verrichting is nietig.

De deposito's in biljetten van het nieuw type worden op beschikbare rekening gebracht.

Art. 15. — De bewijzen van schuldvorderingen wegens anonieme deposito's, aan toonder en vorderbaar op zicht of op termijnen van niet meer dan twee jaar met ingang van het in werking treden van dit besluit, maken het voorwerp uit van een deposito op naam bij de debiteurinrichting, binnen dertig dagen na den datum van bekendmaking van deze besluitwet.

Binnen denzelfden termijn moeten de certificaten van de Onafhankelijkheidsleening bij de Nationale Bank van België geïncasseerd worden. Het bedrag ervan wordt door de Nationale Bank van België gekort op de geblokkeerde rekening geopend of te openen ten name van den eigenaar der effecten bij den Postcheck- en Girodienst.

De effecten niet gedeponseed of niet geïncasseerd overeenkomstig dit artikel worden geannuleerd. De tegenwaarde ervan en de verkregen interesten komen den Staat ten goede.

Art. 16. — De bepalingen van artikelen 13, 14 en 15 van dit besluit zijn niet van toepassing op de vermogens van den Staat, de gemeenten en de openbare inrichtingen, op de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen en op de Nationale Maatschappij der Buurtspoorwegen.

De algeheelheid dier vermogens wordt in beschikbare rekening geplaatst.

De Minister van Financiën wordt gemachtigd, in de door hem te bepalen voorwaarden, de organismen welke zonder winstoogmerk, een louter philanthropische of cultureele bedrijvigheid nastreven, gelijk te stellen met de in dit artikel bedoelde inrichtingen.

SECTIE 5. — *Van de in Reichsmark uitgedrukte deposito-rekeningen en rekeningen-courant bij de kredietinstellingen*

Art. 17. — De deposito-rekeningen of de rekeningen-courant uitgedrukt in Reichsmarks, op zicht of op termijnen van niet meer dan twee jaar, mogen in Belgische franks worden omgezet ten beloope van de bedragen waarvan de in artikelen 2 en 3 van dit besluit bedoelde personen, titularissen van die deposito's en van die rekeningen, eigenaars waren in deposito-rekeningen of in rekening-courant, uitgedrukt in Belgische franks, op den datum van 5 Juni 1940 's avonds, in het grondgebied der onder het Duitsch administratief regime geplaatste gemeenten.

De omzetting geschiedt tegen den voet van 10 frank voor 1 Rm. Het omgezet bedrag wordt door den Minister van Financiën op het credit gebracht van een beschikbare rekening geopend door den Postcheck- en Girodienst voor den eigenaar van het deposito.

Om de bepalingen van dit artikel te genieten, moet de houder van een deposito-rekening of van een rekening-courant, aan den Minister van Financiën het bewijs leveren :

1° van het bedrag dat hij bezat in deposito-rekening of in rekening-courant uitgedrukt in Belgische franks op den datum van 5 Juni 1940 's avonds;

2° van de omzetting in Reichsmark der onder 1° overgenomen bedragen;

3° van het bedrag waarvan hij titularis is in deposito-rekening of in rekening-courant uitgedrukt in Reichsmark op den datum van het in werking treden van onderhavig besluit.

De Staat wordt in de plaats gesteld van de rechthebbers van de bepalingen van dit artikel wat betreft de rechten die zij bezitten lastens de debiteurinrichtingen hoofdens de hierboven bedoelde deposito's en rekening-courant.

Art. 18. — De sommen die de bij voorgaand artikel voorziene bedragen overschrijden zoomede die waarvan andere dan bij artikelen 2 en 3 van dit besluit bedoelde personen eigenaar zijn, blijven in Reichsmark luiden en mogen niet het voorwerp uitmaken van een afhaling, een overschrijving, een overdracht of eenigerlei daad van beschikking.

Elke in overtreding met dit verbod gedane verrichting is nietig.

SECTIE 6. — *Schuldvorderingen luidend in Reichsmark*

Art. 19. — De schuldvorderingen van vóór 6 Juni 1940, die bij beslissing van den bezetter in Reichsmark omgezet werden en in de mate dat zij op den datum van het in werking treden van dit besluit

onder zich gehouden worden door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon die op den datum van het in werking treden van dit besluit in een der onder Duitsche administratief stelsel geplaatste gemeenten woonde en er op 9 Mei 1940 gedomicilieerd was, moeten tegen den voet van 10 frank voor 1 Rm. in Belgische franks worden omgezet.

Art. 20. — De bij voorgaand artikel niet bedoelde schuldvorderingen worden in Belgische franks tegen den voet van 5 frank voor 1 Rm. omgezet.

SECTIE 7. — *Straf- en diverse bepalingen*

Art. 21. — De Minister van Financiën mag de bij dit besluit niet voorziene bijzondere gevallen regelen.

Art. 22. — Elke inbreuk op de bepalingen van dit besluit wordt gestraft met een boete van 700 tot 700.000 frank en met gevangenzetting van drie maand tot vijf jaar of met een dezer straffen alleen.

Bij veroordeeling van een aangestelde als dader, mededader of medeplichtige, zal zijn lastgever civielrechtelijk aansprakelijk zijn voor de boeten en gerechtskosten, alsmede voor het nadeel dat de overtreding aan de Schatkist heeft kunnen berokkenen.

De wet van 24 Juli 1921 op de opdecimes is niet van toepassing op de hierboven voorziene straffen.

Al de bepalingen van boek I van het Strafwetboek zullen worden toegepast.

Art. 23. — De omwisseling en het deposito van de bij dit besluit bedoelde biljetten, onder zich gehouden door de op bevel geëvacueerde personen, geschieden overeenkomstig de bepalingen van dit besluit op de datums en volgens de modaliteiten door den Minister van Financiën te bepalen.

Art. 24. — Onderhavige besluitwet treedt in werking den 6^e November 1944.

Nochtans, wat betreft de plaatsen die door den vijand zouden bezet zijn, treedt onderhavige besluitwet in werking met ingang van den dag na de bevrijding van die plaatsen; de vastgestelde termijnen loopen van dezen datum af.

Besluit van 28 October 1944

betreffende de aangifte van vermogens in goud en in buitenlandsche munt, van de buitenlands geleegen goederen en van de waarden op het buitenland (Staatsblad, 30-31 October 1944, bl. 716).

Gelet op de besluitwet van 6 October 1944, betreffende de aangifte van vermogens in goud en in buitenlandsche munt, van de buitenlands geleegen goederen en van de waarden op het buitenland; — Gelet op artikel 6 van gezegde besluitwet, waarbij aan den Minister van Financiën de macht gegeven wordt de wijze en den vorm waaronder de aangiften moeten gedaan worden vast te leggen en sommige categorieën van goederen en waarden van de telling vrij te stellen. — Besluit :

Artikel 1. — De aangiften voorzien bij de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de aangifte van vermogens in goud en in buitenlandsche munt, van de buitenlands geleegen goederen en van de waarden op het buitenland, worden gedaan volgens de onderrichtingen aan onderhavig besluit gehecht.

Art. 2. — Onverminderd de verplichtingen die voortvloeien uit andere wettelijke of reglementaire schikkingen, moeten voorloopig niet het voorwerp uitmaken van een aangifte bij toepassing van de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de aangifte van vermogens in goud en in buitenlandsche munt, van de buitenlands geleegen goederen en van de waarden op het buitenland :

1° de door de koloniale overheidslichamen, vennootschappen en andere rechtspersonen uitgegeven obligatiën;

2° de actiën en maatschappelijke aandeelen van koloniale vennootschappen;

3° de door de buitenlandsche overheidslichamen, vennootschappen en andere rechtspersonen uitgegeven obligatiën, alsmede de actiën en maatschappelijke aandeelen van buitenlandsche vennootschappen, voor zoover deze obligatiën, actiën en maatschappelijke aandeelen neergelegd waren vóór 6 October 1944 bij een der bij het koninklijk besluit n° 185 van 9 Juli 1935 bedoelde banken;

4° de door de Belgische of koloniale overheidspersonen, collectiviteiten en vennootschappen uitgegeven obligatiën, luidend in een buitenlandsche munt, alsmede de actiën en maatschappelijke aandeelen van Belgische vennootschappen luidend in een buitenlandsche munt, voor zoover deze obligatiën, actiën en maatschappelijke aandeelen neergelegd waren vóór 6 October 1944 bij een der bij het koninklijk besluit n° 185 van 9 Juli 1935 bedoelde banken.

Art. 3. — Dit besluit treedt in werking den 20^e November 1944.

BIJLAGE BIJ HET MINISTERIEEL BESLUIT VAN 28 OCTOBER 1944, BETREFFENDE DE AANGIFTE VAN VERMOGENS IN GOUD EN IN BUITENLANDSCHE MUNT, VAN DE BUITENLANDS GELEEGEN GOEDEREN EN VAN DE WAARDEN OP HET BUITENLAND.

I. — *Onderrichtingen aan alle aangevers uitgenomen banken*

A. — ALGEMEENE RICHTLIJNEN

De door de besluitwet van 6 October 1944 voorgeschreven aangiften moeten ingediend worden op speciale formulieren, die ter beschikking der aangevers zullen gesteld worden bij den hoofdzetel, de bijbank en de verschillende agentschappen van de Nationale Bank van België, bevoegd verklaard om de aangiften in ontvangst te nemen.

Deze formulieren moeten in vier exemplaren afgegeven worden waarvan er één aan den aangever als ontvangbewijs zal teruggegeven worden.

In geval van betwisting nopens de aangegeven waarden zullen alleen de door het Instituut voor den wissel gehouden exemplaren als rechtsgeldig beschouwd worden.

Men wordt verzocht :

1° Bij het indienen van aangiften enkel de formulieren te gebruiken die daartoe speciaal bestemd zijn. De aangiften ingediend op een andere wijze, en inzonderheid per brief, zullen niet aanvaard worden;

2° Zich te schikken naar de speciale aanwijzingen die op ieder formulier voorkomen;

3° De aangiften volledig, nauwkeurig en duidelijk in te vullen. De aan te geven standen dienen afgesloten op den avond van 19 November 1944. Personen die niet in staat zijn, een volledige aangifte op te stellen, moeten er een voorloopige indienen en zich verbinden, zoodra ze in het bezit van de daartoe vereischte gegevens zullen zijn, deze door een definitieve te vervangen;

4° Wat betreft de aanduiding van geldsoorten, de volgende afkortingen te gebruiken: B. fr., Fr. fr., £, \$, Can. \$, Zw. fr., Zw. Kr., N. Kr., D. Kr., Nd. f., lit., Rmk., Pes., Esc., m. \$ n. De naam van andere geldsoorten moet altijd voluit geschreven worden;

5° In de kolom « Bemerkingen » waarvan ieder formulier voorzien is, aan te teekenen of een vordering twijfelachtig, oninbaar of verpand is, of ze aanleiding heeft gegeven tot een storting in *clearing*, of

effecten ten gunste van derden beleend zijn of er verzet tegen beteekend werd, of ze onregelmatig zijn (om welke reden), of er voor het terugbetalen eener leening bijzondere modaliteiten voorzien zijn, enz.;

6° Geen bijlagen bij de formulieren te voegen, doch desnoods een formulier meer te gebruiken;

7° De aangiften rechtstreeks aan de loketten van de Nationale Bank van België, te Brussel, of in de provincie af te geven. Principieel zullen aangiften per post slechts aangenomen worden vanwege personen die in steden of plaatsen wonen, waar geen agentschap van de Nationale Bank van België bestaat;

8° In geval van wijziging eener aangifte, een nieuw formulier in te dienen. Dit moet uitdrukkelijk vermelden dat het de aangifte vervangt waarvan het ontvangstbewijs bijligt, zoodanig dat de vernietiging van de eerste aangifte mogelijk wordt gemaakt;

9° Naar het volgnummer der aangifte te verwijzen, zoo deze tot briefwisseling aanleiding geeft.

Model van formulier	VOORWERP	Bijzondere voorschriften voor de aangifte
1.	Goudstaven en goudmunten. Buitenlandsche en Kongoleesche bankbiljetten.	Juweelen, familieherinneringen, munten deelsluitmakend van een verzameling, gedenkpenningen, alsmede goud en andere edele metalen onder afgewerkten of half-afgewerkten vorm, moeten niet aangegeven worden.
2.	Tegoeden in rekening bij financieele instellingen gevestigd in het buitenland of in de kolonie (banken, spaarkassen, postchequediensten).	Een afzonderlijke aangifte is vereischt voor ieder land en voor iedere geldsoort. Voor het aangeven van iedere vordering, het passend formulier gebruiken.
3.	Vorderingen in buitenlandsche geldsoorten of Kongoleesche franks (of vorderingen met wisselclausule) op in België gevestigde natuurlijke of rechtspersonen.	
4.	Commercieele vorderingen op in het buitenland of in de kolonie gedomicilieerde of gevestigde natuurlijke of rechtspersonen.	
5.	Niet in effecten vastgelegde deelnemingen, financiering van zaken, leeningen op langen en korten termijn, hypothecaire leeningen, ten laste van in het buitenland of in de kolonie gedomicilieerde of gevestigde natuurlijke of rechtspersonen.	
6.	Diverse financieele vorderingen niet voorzien op form. 2 en 5; opbrengsten van roerend en onroerend kapitaal, hypothecaire inkomens, verzekeringen en herverzekeringen, erfenissen, pensioengelden, renten, enz., ten laste van in het buitenland of in de kolonie gedomicilieerde of gevestigde natuurlijke of rechtspersonen.	
7.	Effectenaandeelen, maatschappelijke aandelen, obligatiën, enz., op het buitenland; Belgische effecten, luidend in buitenlandsche of Kongoleesche geldsoorten; certificaten op naam van buitenlandsche waarden of van Belgische waarden luidend in buitenlandsche of Kongoleesche geldsoorten.	
8.	Roerende en onroerende goederen gelegen in het buitenland of in de kolonie.	Een afzonderlijke aangifte wordt vereischt per land.

B. — BIJZONDERE AANWIJZINGEN

FORMULIER 1. — *Goud, buitenlandsche bankbiljetten.*

De waarden bedoeld door het formulier 1 en die neergelegd werden bij een Belgische bank, in pand op voorschotten of leeningen, moeten niet door den deponent aangegeven worden. Een aangifte zal rechtstreeks ingediend worden voor rekening van haar cliënt door de bank waarbij zij neergelegd zijn.

De munten en geldstukken die deel uitmaken van verzamelingen, de geldstukken, munten en penningen die als familieherinneringen gelden, de gedenkpenningen, juweelen, het goud en andere edele metalen onder afgewerkten of halfafgewerkten vorm, dienen niet aangegeven te worden.

FORMULIER 2. — *Tegoeden in rekening bij een financieele instelling gevestigd in het buitenland, in Belgisch Kongo of in de mandaatsgebieden van Ruanda-Urundi.*

Een afzonderlijk formulier invullen per land en per geldsoort.

Voor samengevoegde rekeningen zal er melding gemaakt worden van de verschillende titularissen en van de hen toegekende rechten.

FORMULIER 3. — *Vorderingen in buitenlandsche of Kongoleesche geldsoorten of vorderingen met wisselclausule op in België gevestigde natuurlijke of rechtspersonen.*

Een afzonderlijk formulier per geldsoort invullen. *Tegoeden in buitenlandsche of Kongoleesche geldsoorten bij een bank gevestigd in België moeten niet door den titularis aangegeven worden, maar wel rechtstreeks door de bank, in naam van laatstgenoemde.*

Voor de samengevoegde rekeningen zal melding gemaakt worden van de verschillende titularissen en van de hun toegekende rechten.

Schuldvorderingen in Reichsmarken op natuurlijke of rechtspersonen gedomicilieerd of gevestigd in de gebieden die onder Duitsch beheer gesteld werden, moeten niet aangegeven worden.

Vervallen doch niet geïnde coupons en interesten van Belgische effecten, in buitenlandsche munt of Kongoleesche franks (of met wisselclausule), moeten op formulier 3 aangegeven worden, voor zoover ze niet bij een bank in België nedergelegd zijn.

De kolom « *Aard van de schuldvordering* » moet worden ingevuld met het woord « coupon », vergezeld van de aanduiding van den aard van het effect (kapit. aand., oprichtersaand., obligaties, enz.) en in voorkomend geval de nominale waarde per stuk.

De kolom « *Vervaldag* » : met het nummer van den coupon of den vervaldag voor coupons van obligaties.

De verschillende coupons of inkomens met betrekking op eenzelfde soort effecten moeten afzonderlijk aangegeven worden.

Dienvolgens, onder een speciale rubriek de coupons inschrijven vervallen op 1-11-40, 1-5-41, 1-11-41, 1-5-42, 1-11-42, enz., van de obligaties van de Belgische

buitenlandsche Leening 3 1/2 pCt. 1937, en aldus voor elk andere waarde.

In de kolom « *Naam en adres van den schulde-naar* » : de nauwkeurige vermelding van het publiekrechtelijk lichaam of de vennootschap die de effecten heeft uitgegeven.

Coupons van Belgische effecten luidend in buitenlandsche of Kongoleesche geldsoorten moeten door hun eigenaar niet aangegeven worden wanneer deze waarden bij een bank in België, in open bewaarname of als pand op voorschotten en leeningen, neergelegd zijn.

FORMULIER 4. — *Commercieele vorderingen op natuurlijke of rechtspersonen gedomicilieerd of gevestigd in het buitenland, in Belgisch Kongo of in de mandaatsgebieden van Ruanda-Urundi.*

Een formulier invullen per land en per geldsoort.

Onder commercieele vorderingen dient verstaan te worden : vorderingen voortspruitend uit goederenleveringen, alle dienstprestaties alsook de daarmee in verband staande kosten : vervoerkosten, goederenverzekeringskosten, commissieloonen, makelaarsloonen, loonen, honoraria, industrie-onkosten, veredelings- en herstellkosten, royalties, auteursrechten, uitgaven en inkomsten van openbare diensten, reiskosten, administratie- en vertegenwoordigingskosten, enz.

Niet verkochte goederen die zich in het buitenland of in de kolonie bevinden (goederen in deposito, in consignatie, enz.) moeten op formulier 8 aangegeven worden.

Commercieele vorderingen op België, in buitenlandsche munt of in Kongoleesche franks opgesteld, moeten op formulier 3 aangegeven worden.

Wissels en chèques moeten door de houders aangegeven worden.

Gedisconteerde wissels zijn aan te geven door de banken die ze gediscoteerd hebben.

Ter inkasseering overgemaakt wissels moeten aangegeven worden door de personen of firma's die ze ter inkasseering afgegeven hebben.

FORMULIER 5. — *Niet in effecten vastgelegde deelnemingen, financeering van zaken, leeningen op langen en korten termijn, hypothecaire leeningen ten laste van in het buitenland, in Belgisch Kongo of in de mandaatsgebieden van Ruanda-Urundi gedomicilieerd of gevestigde natuurlijke of rechtspersonen.*

Een afzonderlijk formulier invullen per land en per geldsoort.

De onroerende bezittingen gelegen in het buitenland of de kolonie, moeten op formulier 8 aangegeven worden.

De vervallen opbrengsten van zulke bezittingen dienen op formulier 6 aangegeven te worden.

FORMULIER 6. — *Diverse financieele vorderingen niet voorzien op formulier 2 en 5 : opbrengsten van roerend en onroerend kapitaal, hypothecaire inkomens, verzekeringen en herverzekeringen, erfenissen, pensioengelden, renten, enz. ten laste*

van in het buitenland, in Belgisch Kongo of in de mandaatsgebieden van Ruanda-Urundi gedomicilieerde of gevestigde natuurlijke of rechtspersonen.

Voor ieder land en iedere geldsoort een afzonderlijk formulier invullen.

Alle financiële vorderingen op het buitenland of de kolonie, waarvan de aangifte op formulieren 2 en 5 niet uitdrukkelijk voorzien is, moeten op dit formulier aangegeven worden.

De aard van de aangegeven vordering moet nauwkeurig omschreven worden.

Niet vervallen levensverzekeringen moeten niet aangegeven worden.

Vervallen en niet geïnde coupons en dividenden van buitenlandsche effecten die bij geen Belgische bank neergelegd zijn, moeten op formulier 6 aangegeven worden.

De kolom « Aard van de schuldvordering » moet worden ingevuld met het woord « coupon » vergezeld van de aanduiding van den aard van het effect (kapit. aand., oprichtersaand., obligaties, enz.) en in voorkomend geval de nominale waarde per stuk.

De kolom « Vervaldag » : met het nummer van den coupon of den vervaldag voor coupons van obligaties.

De verschillende coupons of inkomens met betrekking op eenzelfde soort effecten moeten afzonderlijk aangegeven worden.

In de kolom « Naam en adres van den schuldeaar » : de nauwkeurige vermelding van het publiekrechtelijk lichaam of de vennootschap die de effecten heeft uitgegeven.

Moeten door den eigenaar niet aangegeven worden : vervallen doch niet geïnde coupons en dividenden van buitenlandsche effecten, wanneer deze bij een in België gevestigde bank neergelegd zijn (open bewaaringen of panden op voorschotten of leeningen).

FORMULIER 7. — Buitenlandsche effecten en Belgische effecten luidend in buitenlandsche of Kongoleesche geldsoorten.

Worden als *buitenlandsche effecten* beschouwd, de obligaties, aandelen, maatschappelijke aandelen, enz. uitgegeven door elders dan in België of in Belgisch Kongo gevestigde vennootschappen of openbare besturen welke ook de geldsoort weze in dewelke zij luiden.

Worden met buitenlandsche effecten gelijkgesteld :

1° Belgische effecten gesteld in buitenlandsche of Kongoleesche geldsoorten (of met wisselclausule);

2° effecten die in de eerste plaats of ten bijkomstigen titel in een andere munt dan B. fr. of Rmk. luiden en uitgegeven zijn door vennootschappen of openbare besturen gevestigd in grondgebieden die onder Duitsch bestuur gesteld waren;

3° door buitenlandsche trustee's uitgegeven certificaten in vertegenwoordiging van Belgische effecten.

Certificaten op naam van buitenlandsche effecten of Belgische effecten luidend in buitenlandsche of

Kongoleesche geldsoorten zijn aan dezelfde schikkingen als de vermelde effecten onderworpen.

Moeten niet aangegeven worden, certificaten uitgegeven door Belgische trustee's in vertegenwoordiging van buitenlandsche effecten.

Bij toepassing van artikel 6 van de besluitwet van 6 October 1944, worden van de telling voorgeschreven door de bewuste besluitwet vrijgesteld :

a) de koloniale effecten;

b) de buitenlandsche effecten getroffen door het formulier 7 en die bij een Belgische bank neergelegd zijn, in open bewaarneming of in pand op voorschotten en leeningen.

Terugbetaalbare effecten zijn aan dezelfde schikkingen onderworpen als de andere.

Vervallen maar nog niet geïnde coupons en dividenden van buitenlandsche effecten of van Belgische effecten luidend in buitenlandsche of Kongoleesche geldsoorten (of met wisselclausule) zullen respectievelijk op formulier 6 of op formulier 3 aangegeven worden voor zoover de genoemde effecten niet bij een Belgische bank neergelegd zijn.

FORMULIER 8. — Alle roerende en onroerende goederen gelegen in het buitenland, in Belgisch Kongo of in de mandaatsgebieden van Ruanda-Urundi.

Een afzonderlijk formulier per land invullen.

Op een klare wijze de natuur van de aangegeven goederen beschrijven : terreinen, gebouwen, bedrijfs- of handelsinstellingen, machines, goederen, enz.

De deelnemingen in ondernemingen gelegen in het buitenland of de kolonie, moeten aangegeven worden op formulier 5; de instellingen aangeduid door formulier 8 zijn deze waarvan de aangever *alleen* eigenaar is.

Het nog niet geïnde provendu van in het buitenland of de kolonie verkochte goederen moet op formulier 4 aangegeven worden, ten titel van commercieele vorderingen.

II. — Onderrichtingen aan de banken

A. — EIGEN BEZIT DER BANKEN

Het eigen bezit van de banken moet niet aangegeven worden op hoogervermelde formulieren n° 1 tot 8. Met het oog op de toepassing van de besluitwet van 6 October 1944, zullen gezegde instellingen zich schikken naar bijzondere voorschriften die later zullen bekendgemaakt worden.

B. — BEZIT VAN HUN CLIËNTEELE

1. Goud, buitenlandsche en Kongoleesche bankbiljetten

De banken zullen van ambtswege een formulier 1 neerleggen voor rekening van de cliënten die in hun instelling in dit formulier bedoelde tegoeden hebben gedeponerd als pand op voorschotten en leeningen.

2. Schuldvorderingen op België in buitenlandsche of Kongoleesche munt

De banken zullen van ambtswege een formulier 3 neerleggen voor hun cliënten die titularis zijn van tegoeden in buitenlandsche of Kongoleesche munt.

3. *Commercieele vorderingen op het buitenland, Belgisch Kongo of de mandaatsgebieden van Ruanda-Urundi*

Het *handelspapier* getrokken om commercieele vorderingen op het buitenland of de kolonie te mobiliseeren en dat gediscoonteerd werd door een in België gevestigde bank moet worden aangegeven door deze bank op formulier 4.

4. *Koloniale en buitenlandsche effecten, Belgische effecten luidend in buitenlandsche of Kongoleesche munt*

Bij toepassing van artikel 6 van de besluitwet van 6 October 1944, betreffende de aangifte van vermogens in goud en in vreemde munten, van buitenlands gelegen goederen en van waarden op het buitenland, worden de koloniale effecten, alsmede de buitenlandse en ermede gelijkgestelde effecten die zich bevinden in banken in open bewaarneming of als pand op voorschotten of leeningen van de telling die door de bewuste besluitwet voorgeschreven is, vrijgesteld.

Voor die waarden moeten de banken de aangiften indienen, opgelegd door de schikkingen van de besluitwet van 6 October 1944, i.z. de telling van de Belgische en vreemde effecten.

Hierdoor voldoen zij terzelfdertijd aan de aangifteverplichting voorzien door de besluitwet i.z. de aangifte van vermogens in goud en in vreemde munten, van buitenlands gelegen goederen en van waarden op het buitenland.

5. *Vervallen en niet geïnde coupons, inkomens van buitenlandsche effecten en van Belgische effecten luidend in buitenlandsche of Kongoleesche munt of met een valutaclausule*

De banken zullen van ambtswege, in naam hunner cliënten, de vervallen coupons aangeven die zij voor hun rekening onder zich hebben :

op formulier 3 : de vervallen en niet geïnde coupons of inkomens van Belgische effecten in buitenlandsche of Kongoleesche munt of met een valutaclausule ;

op formulier 6 : de vervallen en niet geïnde coupons of inkomens van buitenlandsche effecten.

De kolom « *Aard van de schuldvordering* » moet worden ingevuld met het woord « *coupon* », vergezeld van de aanduiding van den aard van het effect (kapit. aand., oprichtersaand., obligaties, enz.) en in voorkomend geval de nominale waarde per stuk.

De kolom « *Vervalddag* » : het nummer van den coupon of den vervalddag voor coupons van obligaties.

De verschillende coupons of inkomens met betrekking op eenzelfde soort effecten moeten afzonderlijk aangegeven worden.

Dienvolgens, onder een speciale rubriek de coupons inschrijven vervallen op 1-11-40, 1-5-41, 1-11-41, 1-5-42, 1-11-42, enz., van de obligaties van de Belgische buitenlandsche Leening 3 1/2 pCt. 1937, en aldus voor elk andere waarde.

In de kolom « *Naam en adres van den schuldenaar* » : de nauwkeurige vermelding van het publiekrechtelijk lichaam of de vennootschap die de effecten heeft uitgegeven.

Ministerieel besluit van 28 October 1944

betreffende de aangifte van de Fransche biljetten, op 19 November 1944 's avonds onder zich gehouden door in België verblijvende natuurlijke of rechtspersonen (Staatsblad, 30-31 October 1944, bl. 722).

Gelet op de besluitwet van 6 October 1944, betreffende de aangifte van vermogens in goud en in vreemde munten, van buitenlands gelegen goederen en van waarden op het buitenland. — Besluit :

Artikel 1. — Elke natuurlijke of rechtspersoon — met uitzondering van de banken — die in België verblijf houdt of er een inrichting heeft, moet bij het Instituut voor den Wissel de Fransche biljetten aangeven welke hij den avond van 19 November 1944 onder zich had.

Art. 2. — De aangiften dienen uiterlijk tegen 6 December 1944 afgegeven aan de loketten van de zetels, filialen en agentschappen van de Nationale Bank van België en van de banken, bij wijze van de formulieren welke aan deze zelfde loketten ter beschikking van de betrokkenen liggen en volgens de daarop voorkomende modaliteiten.

Art. 3. — Den aangever kan later gevraagd worden bewijs te leveren van zijn aangiften.

Art. 4. — Valsche aangiften geven aanleiding tot de in artikel 5 van de besluitwet van 6 October 1944, betreffende de wisselcontrôle voorziene straffen.

Art. 5. — Dit besluit treedt in werking den 20^e November 1944.

Ministerieel besluit van 28 October 1944

houdende vaststelling van de modaliteiten van toepassing van de artikelen 13, 15 en 16 van de besluitwet van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België alsmede de gelddeposito's in landsmunt (Staatsblad, 30-31 October 1944, bl. 723).

Gelet op de artikelen 13, 15 en 16 der besluitwet van 6 October 1944 betreffende de biljetten van de Nationale Bank van België, alsmede de gelddeposito's in landsmunt, gewijzigd bij de besluitwet van 18 October 1944; — Op eensluidend advies van den Minister van Economische Zaken. — Besluit :

Artikel 1. — De overeenkomstig artikelen 4 en 5 van de besluitwet van 6 October 1944 aangegeven deposito's van biljetten der Nationale Bank van België geschieden op navolgende data :

- van 3 tot inclusief 16 November 1944, die welke 10.000 frank niet te boven gaan ;
- op 3, 4, 6, 7 en 8 November 1944, die van 10.100 tot 50.000 frank ;
- op 9 en 10 November 1944, die van 50.100 tot 100.000 frank ;
- op 13 en 14 November 1944, die van 100.100 tot 200.000 frank ;

op 15 en 16 November 1944, die van 200.100 frank en meer.

De in ontvangst nemende kantoren zijn opgesteld van 9 uur tot 17 uur.

Art. 2. — De in artikelen 15 en 16 van vorenbedoelde besluitwet van 6 October 1944 voorziene som is bepaald op drie duizend frank en wordt beschikbaar gesteld van 17 November 1944 af.

De onbeschikbare som zal worden vastgesteld in duizendtallen frank. Te dien einde worden de fracties beneden duizend frank samengesteld met het in de vorige alinea voorzien beschikbaar bedrag.

Art. 3. — Wat de deposito's boven 10.000 frank betreft, worden de kredieten op beschikbare en speciale rekeningen niet effectief gegeven dan na vaststelling, door de Nationale Bank van België, te Brussel, van de overeenstemming van de aangifte met het deposito.

Art. 4. — De deposito's van aangegeven biljetten, die over een bedrag beneden 3.000 frank gaan, kunnen

aanleiding geven tot een onmiddellijke omwisseling tegen een gelijk bedrag aan biljetten van het nieuw type.

Ministerieel besluit van 28 October 1944

houdende opheffing van de beperkingen voorzien bij de besluitwet van 11 October 1944, houdende regeling van de heffingen in biljetten en munt op de gelddeposito's (Staatsblad, 30-31 October 1944, bl. 723).

Gelet op artikel 6 van de besluitwet van 11 October 1944, houdende regeling van de heffingen in biljetten en munt op de gelddeposito's, — Besluit :

Eenig artikel. — De beperkingen, voorzien bij besluitwet van 11 October 1944, houdende regeling van de heffingen in biljetten en munt op gelddeposito's, worden opgeheven van 3 November 1944 af.

III. — LANDBOUW

Ministerieel besluit van 5 October 1944

tot regeling van de boschexploitaties, alsmede van den aan- en verkoop van mijnhout (Staatsblad, 8 October 1944, bl. 430).

Ministerieel besluit van 15 October 1944

betreffende de varkensmarkt (Staatsblad, 19 October 1944, bl. 567).

Ministerieel besluit van 20 October 1944

betreffende den verkoop van inlandsche pootaardappelen (Staatsblad, 21 October 1944, bl. 595).

IV. — NIJVERHEID

Ministerieel besluit van 14 September 1944

houdende vaststelling van de procedure tot aflevering van vergunningen tot bevoorrading, invoer, uitvoer en doorvoer. Erratum (Staatsblad, 14 October 1944, bl. 492).

Ministerieel besluit van 13 October 1944

tot intrekking van de reglementeering uitgaande van den directeur der Diamantcentrale en van het Diamantbureau (Staatsblad, 16-17 October 1944, bl. 523).

Ministerieel besluit van 13 October 1944

tot intrekking van sommige reglementeeringen uitgaande van den directeur der Centrale voor Aarde en Steen, Glas en Keramiek (Staatsblad, 16-17 October 1944, bl. 522).

Ministerieel besluit van 13 October 1944

tot intrekking van sommige reglementeeringen uitgaande van den directeur der IJzercentrale (Staatsblad, 18 October 1944, bl. 550).

Ministerieel besluit van 23 October 1944

betreffende de aangifte en het gebruik van dagbladpapier (Staatsblad, 28 October 1944, bl. 683).

V. — ARBEID

Besluitwet van 27 Juni 1944

tot oprichting van een Belgisch Commissariaat voor Repatriëering (Staatsblad, 8 October 1944, bl. 426).

Besluitwet van 23 Augustus 1944

tot tijdelijke schorsing van het recht om aan de arbeids-, bedienden- of dienstverhuringcontracten een einde te maken. Erratum (Staatsblad, 9-10 October 1944, bl. 442).

Besluitwet van 9 October 1944

betreffende de rust- en overlevingspensioenen (Staatsblad, 14 October 1944, bl. 486).

Aan de gerechtigden van rust- en overlevingspensioenen, in leven op 1 September 1944, wordt een uitzonderlijke vergoeding toegekend die gelijk staat met het maandelijksche bedrag voor de maand September 1944.

Besluit van 14 October 1944

betreffende enkele veranderingen aan het koninklijk besluit van 31 Mei 1933, houdende wijziging van het stelsel der onrijwillige werkloosheid (Staatsblad, 15 October 1944, bl. 506).

Besluit van 19 October 1944

betreffende het verleen van toelagen aan sommige categorieën van door arbeidsongevallen getroffen (Staatsblad, 26 October 1944, bl. 646).

Besluit van 19 October 1944.

Toekenning van een éenige bijgevoegde tegemoetkoming aan begunstigden met toelagen ten laste van het Toelagenfonds voor Bedienden (Staatsblad, 29 October 1944, bl. 692).

Besluitwet van 27 October 1944

tot verleen van een buitengewone toelage aan de wegens ouderdom of invaliditeit gepensioneerde mijnwerkers, alsmede aan de gepensioneerde weduwen van mijnwerkers (Staatsblad, 30-31 October 1944, bl. 706).

Besluitwet van 27 October 1944

houdende verdubbeling van de ouderdoms- en de weduwenrentebijlagen, de wezentoeelagen voorzien bij de wet van 15 December 1937 en de tegemoetkoming aan gebrekkigen en verminkten (Staatsblad, 30-31 October 1944, bl. 724).

VII. — BUITENLANDSCHE HANDEL**Ministerieel besluit van 14 September 1944**

houdende vaststelling van de procedure tot aflevering van vergunningen tot bevoorrading, invoer, uitvoer en doorvoer. Erratum (Staatsblad, 14 October 1944, bl. 492).

VIII. — VERKEERSWEZEN**Besluitwet van 24 October 1944**

betreffende het motorrijtuigenverkeer en het gebruik van motorbrandstoffen en smeermiddelen (Staatsblad, 27 October 1944, bl. 662).

IX. — PRIJZEN EN LOONEN**Besluit van 27 September 1944**

houdende vaststelling van de prijzen der steenkolen en steenkoolbriketten met ingang van 1 September 1944 (Staatsblad, 21 October 1944, bl. 597).

Gelet op de besluitwet dd. 27 October 1939, ter aanvulling van de maatregelen voor het verzekeren van de bevoorrading van het land en voor het voorkomen en het beteugelen van de misbruiken in den handel van sommige eet- of koopwaren, gewijzigd door de besluitwetten dd. 11 en 14 Mei 1940 en de

besluitwet dd. 30 Augustus 1944; — Gelet op de besluitwet van 1 September 1944, der in Raad vergaderde Ministers, op het bevrozen van de onder de bezetting opgelegde prijzen, — Besluit :

Artikel 1. — De verkoopprijzen, op de binnenlandse markt, van steenkolen en steenkoolbriketten worden als volgt vastgesteld, in franken, per ton, op wagon van de N. M. B. S., bij vertrek uit de mijnen of de brikettenfabrieken :

CATEGORIEËN	Vette	3/4 vette	1/2 vette	1/4 vette	Magere
Ruwe (17,5 met minder dan 20 pCt. asch; 3 pCt. water) :					
0/2	219	219	219	212	205
0/5	226	226	226	219	212
Gewasschen (10 pCt. asch; 7 pCt. water) :					
0/5	—	—	253	247	247
2/5, 2/6	—	—	274	267	260
0/10	295	288	274	267	260
Geclasseerde :					
5/10	300	300	300	300	300
10/18, 12/22	355	385	385	385	385
18/30, 30/50	355	440	440	440	450
50/80, 80/120	355	410	410	410	425
Gezeven en bonkjeskolen	355	385	385	385	385
Briketten :					
Type Marine	—	—	410	—	—
Type II	—	—	395	—	—
Eierkolen :					
10 pCt. asch	—	—	415	—	405
10/14 pCt. asch	—	—	395	—	385
14 pCt. asch	—	—	380	—	370
Industriele schlamms (17,5 met minder dan 20 pCt. asch; 20 pCt. water)	158	158	158	151	144
Huisbrandschlamms	165	165	165	150	150
Gemengde (15 met minder dan 17,5 pCt. asch; 7 pCt. water) :					
0/10	246	240	228	222	217
0/30	264	281	266	259	257
0/50	264	292	274	265	264
10/18	277	299	299	299	299

Worden aangeduid onder de benaming « gemengde », de steenkolen met meer dan 15 pCt. en minder dan 40 pCt. asch.

Art. 2. — Deze prijzen worden verhoogd met 10 fr. per ton voor de smederijkolen, de kolen voor gas-generator met kouden gang en de gebroken kolen.

Art. 3. — De verkoopprijzen der samenstellingen of mengsels (grof en gruis, enz.) worden vastgesteld in functie van de prijzen der bestanddeelen.

Art. 4. — Kunnen den kooper in rekening gebracht worden :

a) in geval van verzending per wagon van de N. M. B. S., een forfaitaire taxe van 0,20 fr. per ton;

b) in geval van verzending per wagon van de N. M. B. B., behalve een forfaitaire taxe van 0,20 fr. per ton, de bijkomende kosten voortvloeiende uit deze wijze van verzending;

c) in geval van verzending te water :

1° de vervoerkosten tot aan de kaai waar geladen wordt, kosten berekend volgens de officieele barema's;

2° de kosten voor het aan boord brengen, hetzij :

3 frank per ton, voor steenkolen wier kalibers kleiner zijn dan 10 millimeter;

8 frank per ton, voor steenkolen wier kalibers grooter zijn dan 10 millimeter, alsook voor de steenkoolbriketten.

Art. 5. — Wanneer de brandstof uit de mijn wordt weggevoerd zonder benutting van den normalen spoorweg of buurtspoorweg of waterweg, worden de prijzen als volgt vastgesteld :

a) in geval van verkoop aan een groothandelaar worden de uit de voorafgaande artikelen voortvloeiende prijzen verhoogd met 10 frank per ton voor de brandstoffen bestemd tot industrieele doeleinden en met 15 frank per ton voor de brandstoffen bestemd tot huishoudelijke of ambachtelijke doeleinden;

b) in geval van verkoop, zonder tusschenkomst van een groothandelaar, aan kleinhandelaars of aan verbruikers die het recht hebben rechtstreeks door het Belgisch Kolenkantoor te worden bevoorrad, worden de uit de voorafgaande artikelen voortvloeiende prijzen verhoogd met 15 frank per ton voor de brandstoffen bestemd tot industrieele doeleinden en met 35 frank per ton voor de brandstoffen bestemd tot huishoudelijke of ambachtelijke doeleinden;

c) in geval van verkoop aan verbruikers die het recht hebben rechtstreeks door de producenten te worden bevoorrad, zonder tusschenkomst van den handel, de marktprijzen die voor den kleinhandel gelden.

Art. 6. — De door onderhavig besluit vastgestelde prijzen behelzen de commissies die aan den groot-handel worden toegekend.

Voor de brandstoffen bestemd tot industrieele doeleinden worden deze commissies als volgt vastgesteld :

a) 2 frank per ton voor ruw koolgruis, schlamms, gemengde en schilfers van alle klassen;

b) 3 frank per ton voor de steenkoolbriketten en alle categorieën vette kolen en 3/4 vette, andere dan deze herhaald onder a);

c) 3,50 fr. per ton voor alle categorieën 1/2 vette, 1/4 vette en magere steenkolen, andere dan deze herhaald onder a).

Voor de brandstoffen bestemd tot huishoudelijke of ambachtelijke doeleinden worden de voornoemde commissies van 3 frank en 3,50 fr. vervangen door een commissie van 4 frank per ton; de tonnagepremies blijven behouden.

Art. 7. — Elke wijziging aan de leverings-, uitvoerings-, betalings- of andere voorwaarden, van aard zijnde het verkrijgen van brandstof te bezwaren, is verboden.

Art. 8. — Onderhavig besluit is niet toepasselijk op de magere, gekalibreerde steenkolen, bestemd voor de bereiders van anthraciet voor beweegbare gasgeneratoren met warmen gang.

Art. 9. — De inbreuken op de bepalingen van onderhavig besluit worden opgespoord, vastgesteld, vervolgd en bestraft, overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk III van de besluitwet van 27 October 1939, gewijzigd door de besluitwetten van 11 en 14 Mei 1940 en 30 Augustus 1944, betreffende de maatregelen voor het verzekeren van de bevoorrading van het land en voor het voorkomen en het beteugelen van de misbruiken in den handel van sommige eet- of koopwaren.

Art. 10. — Onderhavig besluit treedt met ingang van 1 September 1944 in werking.

Besluit van 29 September 1944

houdende regeling van den prijs der consumptie-aardappelen. Erratum (Staatsblad, 8 October 1944, bl. 431).

Gevolgtrekkingen van de Nationale Arbeidsconferentie

De Nationale Arbeidsconferentie vergaderde op 16 September, onder het voorzitterschap van den heer Hubert Pierlot, Eerste-Minister, bijgestaan door den heer Gutt, Minister van Financiën, en den heer Bondas, Onder-Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg.

De besprekingen hadden plaats in een atmosfeer van vaderlandslievende eensgezindheid en wederzijdsche verstandhouding. Zij hebben tot navermelde *eenstemmige* gevolgtrekkingen geleid :

1° De loonen die in Mei 1940 bij overeenkomst waren vastgesteld, zullen met 40 pCt. verhoogd worden;

2° Een toeslag van 20 pCt. van dezelfde overeengekomen loonen zal verleend worden met het oog op de tijdelijke moeilijkheden van de voedselvoorziening;

3° De loonen, verhoogd met den onder 2° vastgestelden toeslag, zullen niet lager mogen zijn dan 6 frank per uur voor de vrouwen van één en twintig jaar; 8 frank voor de hulparbeiders van één en twintig jaar, en 10 frank voor de geschoolde arbeiders;

4° De aanpassing van vorenstaande grondbepalingen aan bijzonderen toestand van elk bedrijf zal door de paritaire commissies geregeld worden;

5° Vorenstaande bepalingen zullen met terugwerkende kracht tot 1 September 1944 toegepast worden;

6° De toeslag van 20 pCt. en de onder 3° bedoelde minima zullen opnieuw onderzocht worden zoodra de moeilijkheden van de voedselvoorziening uit den weg zijn geruimd, en uiterlijk op 31 October 1944;

7° De Regeering verklaart dat zij een stelsel van algemeene toepassing en wezenlijke verbetering van de sociale verzekering, kindertoeslag inbegrepen, in overweging zal nemen.

Van de volgende week af zullen de toepassingsmodaliteiten van dit stelsel onderzocht worden.

Er is bovendien nadrukkelijk vastgesteld :

1° Dat er, ten aanzien van de boeten die krachtens de Duitse verordeningen aan de arbeiders werden opgelegd, een behoorlijke regeling zal getroffen worden en dat zij, in elk geval, onmiddellijk zullen terugbetaald worden indien het geld nog in Belgische handen is;

2° De maatregelen zullen getroffen worden om voor de arbeidersgezinnen het aankopen van kleeren en meubilair te vergemakkelijken, zoodra de markstemming van de daartoe noodige producten zulks mogelijk zal maken.

(Staatsblad, 8 October 1944, bl. 435.)

Ministerieel besluit van 12 October 1944

houdende bepaling der maximumprijzen der producten, stoffen, eet- of koopwaren (Staatsblad, 18 October 1944, bl. 549).

Gelet op de besluitwet van 27 October 1939, houdende aanvulling van de maatregelen genomen om de bevoorrading van het land te verzekeren en tot voorkoming en beuteugeling van de misbruiken in den handel van sommige eet- en koopwaren, gewijzigd door de besluitwetten van 11 en 14 Mei 1940 en door de besluitwet van 30 Augustus 1944; — Gelet op het besluit der in Raad vergaderde Ministers van 1 September 1944 op het bevrozen van de onder de bezetting opgelegde prijzen, en inzonderheid artikel 2 van dit besluit; — Overwegende dat de huidige vigeerende prijzen dienen aangepast aan het peil dat beantwoordt aan de sociale, economische en muntpolitiek der regeering; — Overwegende dat het noodzakelijk is de speculatie te bestrijden en dringend een voorloopige richtlijn voor de vaststelling der prijzen te verstrekken, — Besluit :

Artikel 1. — Het is verboden op de nationale markt producten, stoffen, eet- of koopwaren te verkoopen, te koop aan te bieden of te koopen tegen een prijs hooger dan den voorloopigen maximumprijs vastgesteld bij toepassing van de bepalingen van onderhavig besluit.

Art. 2. — De prijs der voedings-, landbouw- en tuinbouwproducten, alsook deze der allernoodwendigste textielproducten, blijven onderworpen aan het besluit der in Raad vergaderde Ministers van 1 September 1944 op het bevrozen der onder de bezetting opgelegde prijzen, onder voorbehoud van de bepalingen van het hiernavolgend artikel 3.

Art. 3. — Onderhavig besluit brengt geen enkel nadeel toe aan de prijzen der producten, stoffen, eet-

of koopwaren vastgesteld bij ministerieel besluit na 4 September 1944.

Art. 4. — De maximumprijs aan den invoerder te betalen is de prijs vastgesteld ter gelegenheid van de aflevering der invoervergunningen.

Art. 5. — De maximumprijs aan den voortbrenger te betalen is de tijdens het eerste jaar van 1939 toegepaste gemiddelde prijs, forfaitair verhoogd met 65 pCt.

Art. 6. — De maximumprijs aan den voortbrenger te betalen kan insgelijks bepaald worden door den tijdens het eerste halfjaar van 1939 toegepaste gemiddelden prijs, te verhoogen met de verhooging van de verscheidene algemeene elementen van dezen prijs, met betrekking tot de referentieperiode en volgens het onderstaand schema-type :

1° voor het aandeel der loonen in de productiekosten tijdens de referentieperiode is de toegestane verhooging deze die beantwoordt aan de stijging der loonen voortvloeiende uit de paritaire overeenkomsten;

2° voor het aandeel der grondstoffen in de productiekosten tijdens de referentieperiode is de toegestane verhooging deze die beantwoordt aan de wettelijke stijging van den prijs dezer stoffen; en mag rekening gehouden worden met de veranderingen toegebracht in de natuur der gebruikte stoffen;

3° voor het aandeel van kolen, gas, electriciteit en andere energiebronnen in de productiekosten tijdens de referentieperiode, is de toegestane verhooging deze die beantwoordt aan de wettelijke stijging van hun prijs;

4° voor het aandeel van de andere elementen van den gemiddelden prijs wordt de toegestane verhooging forfaitair op 65 pCt. vastgesteld.

Art. 7. — De prijzen vastgesteld volgens de modaliteiten van artikel 6 zullen door de prijsregelende commissies moeten goedgekeurd worden.

Art. 8. — Bijaldien de gemiddelde referentieprijs een accijnsrecht behelst, verschilt het aandeel van dit element in de mate waarin dit recht gewijzigd werd.

Art. 9. — Wanneer er spraak is van producten die niet tijdens de referentieperiode gefabriceerd werden, wordt de toegelaten maximumprijs verkregen door toepassing op den prijs voortvloeiende uit het besluit der in Raad vergaderde Ministers van 1 September 1944 op het bevrozen van de onder de bezetting opgelegde prijzen, van de verhoogingen voorzien bij artikel 6, 1°, 2° en 3°, en artikel 8, en zulks met betrekking tot den datum van de vaststelling der prijzen. De bepalingen van artikel 7 zijn eveneens toepasselijk op dezen prijs.

Art. 10. — De aan den grossier te betalen maximumprijs is de wettelijke prijs betaald aan den invoerder of den voortbrenger, verhoogd met dezelfde gemiddelde percentage-marge per categorieën artikelen als deze die bestond tusschen den gemiddelden verkoop- en koopprijs toegepast tijdens het eerste halfjaar van 1939.

Art. 11. — De aan den kleinhandelaar te betalen maximumprijs is de wettelijke prijs betaald aan den grossier, eventueel aan den invoerder of voortbrenger, verhoogd met dezelfde gemiddelde percentage-marge per categorieën artikelen als deze die bestond tusschen den gemiddelden verkoop- en koopprijs toegepast tijdens het eerste halfjaar van 1939.

Art. 12. — Elke inbreuk op de bepalingen van onderhavig besluit wordt opgespoord, vastgesteld, vervolgd en bestraft overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk III van de besluitwet van 27 October 1939 ter aanvulling van de maatregelen getroffen voor het verzekeren van de bevoorrading van het land en voor het voorkomen en het beteugelen van de misbruiken in den handel in sommige eet- en koopwaren, gewijzigd bij de besluitwetten van 11 en 14 Mei 1940 en de besluitwet van 30 Augustus 1944.

Art. 13. — Onderhavig besluit treedt in werking den dag waarop het in het *Staatsblad* is bekendgemaakt.

De bepalingen van onderhavig besluit mogen nochtans toegepast worden op de voorafgaande schikkingen aangaande producten, stoffen, eet- of koopwaren wier kosten beïnvloed werden door de sinds 4 September 1944 ingetreden verhoogingen der in artikel 6, 1°, 2° en 3°, hernomen elementen.

Besluit van 13 October 1944

houdende regeling van de prijzen van margarine (Staatsblad, 16-17 October 1944, bl. 522).

De maximumprijzen te betalen per kilogram margarine worden vastgesteld als volgt :

- a) geleverd franco magazijn-kleinhandelaar fr. 16
- b) aan verbruiker 18

Besluit van 13 October 1944

houdende regeling van den prijs van het brood (Staatsblad, 15 October 1944, bl. 509).

Het is verboden brood te koop aan te bieden, te verkoopen of te koopen tegen hogere prijzen dan deze hierna vastgesteld : per brood van 600 gr. : fr 2; per brood van 1.200 gr. : fr 3,90; voor brooden van meer dan 1.200 gr. mag de prijs van fr 3,90 verhoogd worden met fr 1,95 per schijf van 600 gr.

Ministerieel besluit van 14 October 1944

houdende vaststelling der prijzen van mijnhout vanaf 1 September 1944 (Staatsblad, 25 October 1944, bl. 632).

Besluit van 25 October 1944

waarbij aan het personeel van den Staat een extra-toelage wordt toegekend (Staatsblad, 30-31 October 1944, bl. 708).

Besluit van 26 October 1944

houdende regeling van den maximumprijs van provisieardappelen, door groothandelaar of kleinhandelaar afgeleverd per rantsoenen voor verscheidene maanden (Staatsblad, 27 October 1944, bl. 664).

De maximumprijs aan verbruiker der provisieardappelen door groothandelaar of kleinhandelaar afgeleverd per rantsoenen van verscheidene maanden, is deze vastgesteld voor den verkoop aan verbruiker van de maandelijksche rantsoenen, verminderd met 8 frank per 100 kilogram.

Besluit van 26 October 1944

houdende regeling van den prijs der inlandsche peulvruchten (Staatsblad, 28 October 1944, bl. 681).

X. — RANTSOENEERING EN RAVITAILLEERING

Ministerieel besluit van 11 October 1944

houdende wijziging van het besluit van 2 October 1944, getroffen in uitvoering van het besluit van den Minister van Economische Zaken op 30 September 1944, houdende reglementeering van de levering van elektrische energie aan de verbruikers, in buitengewone omstandigheden (Staatsblad, 18 October 1944, bl. 547).

Besluit van 13 October 1944

betreffende de rantsoeneering der eetwaren (Staatsblad, 16-17 October 1944, bl. 525).

Besluit van 16 October 1944

houdende vaststelling van het rantsoen afgewerkte tabaksproducten voor de maanden November en December 1944 (Staatsblad, 30-31 October 1944, bl. 729).

XI. — WEDEROPBOUW EN OORLOGSSCHADE

Besluit van 12 October 1944.

Besluit van den Regent houdende vaststelling van het tarief voor sommige opeischingen van voertuigen en arbeidskrachten (Staatsblad, 27 October 1944, bl. 665).

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN.

(Inhoud zie laatste bladzijde van het Tijdschrift.)

DE GELDMARKT.

I. — RENTETARIEF VOOR DISCONTO EN BELEENINGEN (in pCt.).

2

TIJDVAK	OFFICIEEL DISCONTO VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË				CALLGELD in de markt
	Disconto		Beleeningen en voorschotten op overheidspapier (*) (1)		
	handelsaccepten en warrants	niet-geaccepteerde wissels en promessen	met ten hoogste 120 dagen looptijd	met meer dan 120 dagen looptijd	
Jaargemiddelden :					
1942.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,75
1943.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,66
Maandgemiddelden :					
1943 Augustus.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
September.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
October.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
November.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
December.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
1944 Januari.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
Februari.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
Maart.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
April.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
Mei.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
Juni.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
Juli.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
Augustus.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
September.....	2,—	3,—	2,—	3,—	0,625
October.....	2,—	3,—	(2) —	3,—	0,625
November.....	2,—	3,—	—	3,—	0,625

(*) Quotiteit der voorschotten in November 1944 :

Rente 2 1/2 pCt. :	Rente 3 pCt. :
Niet genoteerde Schatkistcertificaten ..... 95 pCt.	Beleeningen en voorschotten in rekening-courant op overheidspapier met meer dan 120 dagen looptijd :
	a) Tienjaars obligatiën (1940-1950) ..... 90 pCt.
	b) Vijfjaars 3 1/2 pCt. Schatkistcert. (1941-1946) (1) .. 90 pCt.
	c) Vijftienjaars (hoogstens) 3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten (emiss. 1942). 1ste en 2e reeks ..... 90 pCt.
	d) Vijf-, tien- of twintigjaars 3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten (1943) ..... 90 pCt.
	e) Tienjaars (1944) 3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten .... 90 pCt.
	f) Ander overheidspapier ..... 80 pCt.

(1) Sedert 29 October 1942, worden op vijfjaars 3 1/2 pCt. Schatkistcertificaten beleeningen en voorschotten toegestaan tegen 3 1/2 pCt., doch slechts in speciale door de Nationale Bank van België goed bevonden gevallen. (Bedrag van het voorschot : 90 pCt.)

(2) Sedert 9 October 1944, is de vervaltijd der Schatkistcertificaten met één jaar verlengd; overheidsseffekten met maximaal een looptijd van 120 dagen hebben dus opgehouden te bestaan. De rente van de voorschotten op Schatkistcertificaten werd op 2 1/2 pCt. gebracht vanaf 21 October 1944.

II. — RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOED TER ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS.

4

	Banken — Depositorrekeningen op (1)					Algemeene Spaarkas (inlagen op spaarboekjes)			Nat. Maat. voor Krediet aan de Nijverheid
	zicht	15 dagen preadvies	1 maand	3 maanden	6 maanden	tot 20.000 fr.	20.000 tot 100.000 fr.	boven 100.000 fr.	
Jaargemiddelden :									
1942.....	0,50	1,—	1,25	1,40	2,—	3,—	1,50	0,50	2,50
1943.....	0,50	0,92	1,17	1,40	1,87	3,—	1,50	0,50	2,37
Maandcijfers :									
1943 Augustus.....	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,25
September.....	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,25
October.....	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,25
November.....	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,25
December.....	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50	2,25
1944 Januari.....	0,50	0,82	1,05	1,32	1,62	3,—	1,50	0,50	2,25
Februari.....	0,50	0,82	1,05	1,32	1,62	3,—	1,50	0,50	2,25
Maart.....	0,50	0,82	1,05	1,32	1,62	3,—	1,50	0,50	2,25
April.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
Mei.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
Juni.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
Juli.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
Augustus.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
September.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25
October.....	0,50	0,80	1,—	1,25	1,50	3,—	1,50	0,50	2,25

(1) Van Januari 1944 af, gemiddelde van 4 banken.

KAPITAALMARKT.

I. — NOTEERINGEN VAN ENKELE OVERHEIDSFONDSEN. — VERGELIJKENDE TABEL.

14

AARD DER EFFECTEN	Noteering voor	NOTEERING PER				
		1 Mei 1940	1 Juni 1944	3 Juli 1944	1 Augustus 1944	31 Augustus 1944
I. — Rechtstr. Belgische binnenland. Staatsschuld (Rente bij te rekenen).						
2 1/2 % Schuld	100,—	51,75	80,95	81,10	81,50	83,50
3 1/2 % Schuld, 2 ^o reeks	100,—	65,80	96,55	96,65	97,90	99,65
3 1/2 % Schuld 1937	100,—	69,25	98,—	98,—	98,45	100,60
3 1/2 % Schuld 1943	100,—	—	92,45	91,90	92,50	95,—
Geunificeerde 4 % Schuld	100,—	79,50	104,60	104,75	106,15	109,50
Tienjaars obligaties (1940-1950), 4 %	100,—	—	101,55	101,80	102,45	102,75
Vijftienjaars Schatkistcertificaten, 3 1/2 %, 1941-1946	100,—	—	101,50	102,50	101,95	103,25
Vijftienjaars (hoogstens) Schatkistcertificaten, 3 1/2 %, 1942	100,—	—	102,70	102,50	103,60	103,75
Vijf-tien-twintigjaars Schatkistcertificaten, 3 1/2 %, 1943	100,—	—	100,90	101,—	101,25	101,85
Tienjaars Schatkistcertificaten, 3 1/2 %, 1944	100,—	—	—	—	100,50	100,10
4 % Lotenleening van 1933	1.050,—	901,—	1.252,—	1.259,—	1.282,—	1.303,—
Lotenleening 1938 (3 1/2 % tot 1947; daarna 4 %)	500,—	411,—	574,—	578,—	591,—	591,—
Lotenleening 1941 (3 % tot 1946; 3 1/2 % van 1946 tot 1951; daarna 4 %)	1.000,—	—	1.020,—	1.017,—	1.030,—	1.031,—
II. — Indirecte Staatsschuld en door den Staat gewaarborgde schuld (Rente bij te rekenen).						
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	443,—	600,—	603,—	611,—	633,—
6 % pref. aand. v. d. Nat. Maats. der Belg. Spoorw. (Zwits. schijf)	500,—	511,—	750,—	750,—	751,—	751,—
6 % pref. aand. v. d. Nat. Maatschappij der Belgische Spoorw. (Ned. schijf)	500,—	510,—	732,—	700,—	711,—	711,—
4 % pref. aand. v. d. Nat. Maatschappij der Belgische Spoorw. (Belg. schijf)	500,—	391,—	597,—	595,—	617,—	640,—
(*) 3 % Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coup. Januari-Juli	100,—	56,—	91,—	89,65	92,60	93,25
3 1/2 % Beheer van Telegraaf en Telefoon, 1943	100,—	—	93,65	93,20	94,25	94,65
III. — Rechtstreekse Koloniale Schuld (geblok. stukken, verhandelbaar door overdracht).						
Renteloos: Belgisch Congo, Lotenleening 1888	100,—	129,50	298,—	308,—	308,—	340,—
<i>Bij te rekenen rente:</i>						
3 % Koloniale Schuld 1904	100,—	64,45	86,—	86,—	85,75	90,25
4 % Koloniale Schuld 1936	100,—	77,50	104,—	103,—	103,15	106,35
(*) 3 1/2 % Koloniale Schuld 1937	100,—	65,50	95,20	93,80	94,30	97,50

(* In den regel zijn de coupons der leeningen belastingvrij; de coupons waarop 2 pCt. belasting wordt betaald, zijn met een sterretje geteekend.

15

II. — MAANDINDEXCIJFERS VAN DE BEURS TE BRUSSEL.

DATUM	Algemeen indexcijfer	Verzekeringen, bank- en financ. instellingen	Ontroerende goeder., hypot. en hotelwezen	Tramwegen Buurtspoorwegen	Tramwegen en electric. (Trusts)	Gas en electriciteit	Metaal-nijverheid	Steenkolenmijnen	Zink, lood en mijnen	Glas- en spiegelglas-fabrieken	Textielnijverh. en zijdefabrieken	Koloniale waarden	Constructie	Scheikundige producten	Diverse
-------	----------------------	--	---	---------------------------	---------------------------------	----------------------	-------------------	------------------	----------------------	--------------------------------	-----------------------------------	-------------------	-------------	------------------------	---------

Indexcijfers in verhouding met de noteeringen der vorige maand.

1944 3 Juli	107	104	109	106	105	110	116	110	111	107	108	101	110	111	105
1 Augustus	98	100	97	99	99	97	101	97	99	100	99	97	97	98	101

Indexcijfers in verhouding met het basistijdvak 1936 tot 1938 = 100.

1943 1 Juni	250	233	317	192	235	211	190	373	164	213	289	309	314	197	233
1 Juli	241	224	308	184	220	208	179	360	160	204	279	299	311	186	227
2 Augustus	199	184	259	154	174	169	169	306	135	180	235	236	268	164	186
1 September	210	192	264	163	187	183	181	315	144	195	248	247	287	173	199
1 October	237	218	286	180	213	201	192	350	156	210	277	291	310	190	224
3 November	238	218	290	180	213	201	189	342	158	215	279	293	314	193	230
1 December	243	224	312	195	223	208	189	345	164	221	294	294	323	200	240
1944 4 Januari	237	222	303	188	214	207	187	338	162	216	287	285	324	193	236
1 Februari	231	219	300	186	211	200	183	326	154	214	277	276	320	189	229
1 Maart	237	222	314	191	217	207	185	336	160	218	282	282	320	203	237
3 April	245	224	325	201	226	216	187	343	167	230	291	295	344	209	243
1 Mei	254	233	313	204	234	216	187	346	176	251	301	317	357	212	245
1 Juni	260	242	351	207	236	214	191	346	181	281	305	330	395	211	251
3 Juli	277	252	381	219	248	235	221	381	200	299	329	332	436	235	263
1 Augustus	273	252	371	218	246	228	224	371	199	298	325	321	423	230	267

III. — OMZETTEN TER BEURZE VAN BRUSSEL EN ANTWERPEN.

15

TIJDVAK	BRUSSEL (1)			ANTWERPEN			BRUSSEL EN ANTWERPEN	
	Aantal beursdagen	Aantal verhand. fonds. (duizenden stukken)	Verhandels-bedragen (miljoenen franken)	Aantal beursdagen	Aantal verhand. fonds. (duizenden stukken)	Verhandels-bedragen (miljoenen franken)	Aantal verh. fonds. (duizenden stukken)	Verhandels-bedragen (miljoenen franken)
1942	251	9.973	11.887	224	293	1.958	10.266	13.845
1943	253	7.612	11.514	249	305	2.806	7.917	14.320
1943 Mei	21	481	681	21	21	165	502	846
Juni	20	444	658	19	20	162	464	820
Juli	22	726	1.145	22	28	271	754	1.416
Augustus	21	548	889	19	23	196	571	1.085
September	22	661	1.091	22	26	234	687	1.325
October	21	517	806	21	22	279	539	1.085
November	20	593	883	20	21	180	614	1.063
December	23	473	754	23	21	192	494	946
1944 Januari	20	405	718	20	20	224	425	942
Februari	21	433	755	21	21	264	454	1.019
Maart	23	582	877	23	23	324	605	1.201
April	18	561	867	18	19	221	580	1.088
Mei	21	547	855	21	25	261	572	1.116
Juni	22	652	1.052	21	27	278	679	1.330
Juli	21	759	1.059	21	30	305	789	1.364
Augustus	21	727	1.048	21	27	375	754	1.423

(1) Omvat de transacties in vast- en niet vastrendeende waarden, met uitzondering van : a) de rechtstreeksche Staatsleeningen; b) de Oorlogschadeleening 1922; c) al de leeningen der Kolonie van 1887 tot 1937.

IV. — NOTEERINGEN EN RENDEMENTEN VAN DE VOORNAAMSTE OBLIGATIETYPEN.

16

DATUM	TOONAANGEVENDE TYPEN								OBLIGATIES VAN MAATSCHAPPIJEN Allerlei typen			
	Koers				Rendement (t. o. v. den koers alleen)				Gemiddelde beurswaarde	Gemiddelde netto rendement		
	I	II	III	IV		I	II	III			IV	
	Geünific. Schuld 4 %	Koloniale Schuld 1936 4 %	Provinc., steden en gemeenten 4 %	Nijverheids- en handels-ondernemingen 4 % 4 ½ %		Geünific. Schuld 4 %	Koloniale Schuld 1936 4 %	Provinc., steden en gemeenten 4 %	Nijverheids- en handels-onderneming. 4 % 4 ½ %			
1943 1 Juli	102,—	101,—	101,10	—	103,76	3,92	3,96	3,96	—	4,34	103,96	4,28
2 Augustus	100,—	100,—	98,51	—	101,45	4,—	4,—	4,06	—	4,43	101,61	4,38
1 September	100,—	100,—	99,68	—	102,67	4,—	4,—	4,01	—	4,38	101,70	4,37
1 October	101,—	100,10	100,37	—	104,08	3,96	4,—	3,98	—	4,32	103,75	4,29
3 November	101,85	100,30	101,29	—	105,15	3,93	3,99	3,95	—	4,28	104,31	4,26
1 December	102,—	100,80	101,62	—	104,92	3,92	3,97	3,94	—	4,29	104,58	4,26
1944 4 Januari	102,65	101,55	101,88	101,65	105,67	3,90	3,94	3,93	3,93	4,26	104,88	4,24
1 Februari	103,40	101,50	v 101,60	v 101,85	v 106,31	3,87	3,94	v 3,94	v 3,93	v 4,23	v 105,59	v 4,21
1 Maart	105,20	102,90	v 102,45	v 102,69	v 106,27	3,80	3,89	v 3,90	v 3,90	v 4,23	v 105,64	v 4,20
3 April	103,45	103,75	v 101,49	v 102,40	v 105,46	3,87	3,86	v 3,94	v 3,91	v 4,27	v 105,21	v 4,23
1 Mei	104,15	103,75	v 101,39	v 101,15	v 104,88	3,84	3,86	v 3,95	v 3,95	v 4,29	v 104,43	v 4,25
1 Juni	104,60	104,—	v 100,28	v 101,23	v 104,40	3,82	3,85	v 3,99	v 3,95	v 4,31	v 104,21	v 4,26
3 Juli	104,75	103,—	v 102,61	v 103,64	v 105,69	3,82	3,88	v 3,90	v 3,86	v 4,26	v 105,72	v 4,20
1 Augustus	106,15	103,15	v 103,73	v 103,05	v 107,63	3,77	3,88	v 3,86	v 3,88	v 4,18	v 107,05	v 4,15
31 Augustus	109,50	106,35	v 103,91	v 105,15	v 111,31	3,65	3,76	v 3,85	v 3,80	v 4,04	v 109,81	v 4,04

N. B. — Voor de samenstelling : zie Maartnummer 1939, op blz. 193.

V. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

17

Detail der emissies
(duizenden franken).

AUGUSTUS 1944.

BEDRIJFSKLASSEN	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)					KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamlooze vennootsch. (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE-UITGIFFTEN		Uitgiftepremies (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN DAN IN SPECIE			ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamlooze) (commandit. op aand.) (personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)		KAPITAALS-VERMINDE- RINGEN (naamlooze vennoot.) (com. ven. op aandeel.) (personenvennoot. m. beperk. aansprak.)			
	naamlooze en commanditaire op aandeelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nomin. verhooging	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal		Nomin. bedrag	waarvan con- versie leeningen	Inbreng in natura		Inlijving van reserves (in de kapitaalsverhoogingen begrepen)	Liquidaties		Samen- smeltingen	
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag									Gestort bedrag op nomin. waarde	naamlooze en commanditaire op aandeelen		Kapitaalsverhoogingen	Aantal	Bedrag	Aantal
						Oprichtingen van vennootsch.	Kapitaalsverhoogingen	Aantal	Bedrag	Aantal		Bedrag								
1a Private banken						1	1.717	2.783	2.783											
1b Banken van openbaar belang																				
2. Verzekeringen																				
3. Financiële inrichtingen				2	1.050	1.050	1	155	1.498	1.498										
4. In-, uitvoer				1	250	250	1	500	500	500										
5. Handel in metalen																				
6. Handel in klerst. en meubelen				4	1.410	1.410	1	198	4	4										
7. Handel in eetwaren				4	1.940	1.330														
8. Diverse handelsbedrijven	1	1.000	1.000	11	2.153	2.153														
9. Suikerfabrieken																				
10. Maalderijen																				
11. Bierbrouwerijen																				
12. Distilleerderijen																				
13. Andere voedingsindustrieën				1	210	210														
14. Steengroeven											1	2.250								
15. Kolenmijnen																				
16. Mijnbouw																				
17. Gas																				
18. Electriciteit																				
19. Electricische constructie				1	300	300														
20. Hotels, bioscopen, schouwburgen	1	200	200	2	600	600														
21. Drukkerij, publiciteit				2	245	245														
22. Textielbedrijf				1	1.000	1.000	1	100	900	900										
23. Kunstmat. en ceram. materialen				1	900	900														
24a IJzer en staalnijverheid																				
24b. Machienebouw																				
24c Non-ferro metalen																				
25. Gebouw (openbare werken)	1	1.000	1.000	3	1.602	1.602	1	150	100	100			400	1.077						
26. Papijnijverheid																				
27. Plantages en kolon. vennootschappen																				
28. Chemische nijverheid				2	300	300														
29. Houtbewerkingsindustrie				2	400	400														
30. Lederbreiding, riemfabriek																				
31. Automobielen																				
32. Glas- en kristalfabrieken																				
33. Spiegelgieterijen																				
34. Diverse industrieën				6	2.888	2.888	2	1.350	750	730					2.108	725				
35. Spoorwegen																				
36. Buurtpoorwegen																				
37. Scheepvaart, vliegwezen				1	60	60														
38. Telegrafien, telefonen																				
39. Electricische tramwegen																				
40. Autobussen																				
41. Overige transportbedrijven				3	625	625														
42. Diverse andere industrieën																				
Totalen ...	3	2.200	2.200	47	15.933	15.323	8	4.170	6.535	6.515	1	2.250		557	400	9.485	1.589	500	7	2.695

(1) Samenwerkende vennootschappen: 6 opgericht met een minimumkapitaal van fr 1.455.000; geen ontbonden; 1 heeft zijn minimumkapitaal van fr 105.000 tot fr 280.000 gebracht.

V. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

17

Detail der emissies

(duizenden franken).

SEPTEMBER 1944.

BEDRIJFSKLASSEN	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)					KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamlooze vennootschap.) (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE- UITGIFFEN			Uitgiftepremiën (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN DAN IN SPECIE			ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamlooze) (commanditaire op aand.) (personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)		KAPITAALS- VERMINDE- RINGEN (naamlooze vennoot.) (com. ven. op aandeel.) (personen- vennoot. m. beperk aansprak.)						
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nomin. verhoog- ing	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag		waaraan conversie leeningen	Inbreng in natura		Kapitaalsverhoogingen	Inlijving van reserves (in de kapitaals- verhoogingen begrepen)	Liquidaties		Samen- smeltingen				
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag									Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal			Bedrag	Kapitaalsverhoogingen	Kapitaalsverhoogingen	Kapitaalsverhoogingen	Kapitaalsverhoogingen	Kapitaalsverhoogingen	Kapitaalsverhoogingen
						naamlooze en commanditaire op aandelen	personenvenn. met beperkte aan- sprakelijkheid	naamlooze en commanditaire op aandelen	personenvenn. met beperkte aan- sprakelijkheid	naamlooze en commanditaire op aandelen	personenvenn. met beperkte aan- sprakelijkheid		naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvenn. met beperkte aan- sprakelijkheid								
1a Private banken																								
1b Banken van openbaar belang																								
2. Verzekeringen																								
3. Financiële inrichtingen	1	500	500	1	1.000	335	2	3.760	3.240	2.434														
4. In-, uitvoer				1	300	60	3	2.853	9.811	6.811	1	10.000	3.567			50	1.980			1	8.000	1	4.950	
5. Handel in metalen							1	750	750	750	1	2.000												
6. Handel in klerst. en meubelen	1	500	184	9	1.850	1.850	2	1.900	1.450	1.450				50	1.360									
7. Handel in eetwaren	3	6.650	5.930	5	910	910								50	136					1	300			
8. Diverse handelsbedrijven	8	5.000	3.500	15	5.752	4.561	2	500	800	800				50	2.013	750				2	550			
9. Suikerfabrieken																								
10. Maalderijen				2	200	200																		
11. Bierbrouwerijen																								
12. Distilleerderijen	2	2.250	2.250											400										
13. Andere voedingsindustrieën				2	310	310	2	550	2.000	1.040					250	800								
14. Steengroeven																								
15. Kolennijnen																								
16. Mijnbouw																								
17. Gas																								
18. Electriciteit												1	100.000											
19. Electricische constructie												1	2.000											
20. Hotels, bioscopen, schouwburgen ..				1	120	120									100							1	250	
21. Drukkerijen, publiciteit	1	250	250	3	300	247	1	50	450	450					146	400								
22. Textielbedrijf	2	5.500	5.500				1	50	950	950	3	75.000				550				1	600			
23. Kunstmat. en ceram. materialen ..	1	8.000	5.440				1	125	125	125				3.142										
24a IJzer en staalnijverheid	1	1.000	1.000											4.000										
24b Machienebouw				1	400	400								200						1	5.500			
24c Non-ferro metalen				1	300	300									400									
25. Gebouw (openbare werken)	3	1.500	1.440	2	5.005	3.005	4	60.225	4.145	4.145				130	2.505	3.940	75							
26. Papierijverheid																								
27. Plantages en kolon. vennootsch. ...																								
28. Chemische nijverheid	5	37.400	25.520	2	1.300	1.300	1	100	900	792	1	50.000		11.250	900									
29. Houtbewerkingindustrie				3	910	910	1	500	500	500					840	205								
30. Lederbereiding, riemfabriek																								
31. Automobielen																								
32. Glas- en kristalabrieken																								
33. Spiegelgieterijen																								
34. Diverse industrieën	1	400	400				1	150	350	350														
35. Spoorwegen																								
36. Buurtspoorwegen																								
37. Scheepvaart, vliegwezen																								
38. Telegraf. en telefonen																								
39. Electricische tramwegen																								
40. Autobussen																								
41. Overige transportbedrijven	2	1.380	1.380	1	50	50								1.280										
42. Diverse andere industrieën	1	2.500	2.500	1	160	72									20									
Totalen ...	32	72.830	55.794	50	18.867	14.630	22	71.513	25.471	20.597	8	239.000	3.567	200	20.552	8.820	8.625	75	6	7.086	1	8.000	2	5.200

(1) Samenwerkende vennootschappen : 8 opgericht met een minimumkapitaal van fr 730.000; 2 ontbonden met een minimumkapitaal van fr 253.000.

V. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

Retrospectief overzicht

(duizenden franken).

17

TIJDVAK	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN				KAPITAALSVERHOOGINGEN (N. V., comm. venn. op aand. en P. V. B. A.)			OBLIGAT. UITGIFT.	Totaal der uitgiften	STORTINGEN ANDERE DAN IN GELD		Netto- uitgiften (3)
	N. V. en com. op aand.		P. V. B. A.		Oud kapitaal	Nominiaal verhoo- ging	Gestort bedrag op nomin. waarde			Nominiaal bedrag	Nominiaal bedrag	
	Nominiaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Nominiaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde				Nominiaal bedrag	Nominiaal bedrag			
1942	87.546	84.418	211.810	204.997	762.222	674.298	627.501	150.612	1.124.266	398.023	283.476	351.042
1943	136.449	135.738	257.829	249.369	1.145.545	590.283	567.992	924.000	1.908.561	387.322	148.050	1.192.936
1943 Eerste 9 maanden ..	125.949	125.363	185.406	181.136	582.132	307.535	286.506	879.000	1.497.896	312.820	42.762	966.308
1944 Eerste 9 maanden ..	168.250	147.897	260.211	251.500	320.277	243.350	232.603	635.850	1.307.661	378.564	25.702	822.284
1943 Juli	12.250	11.914	25.125	25.125	12.817	10.271	6.971	—	47.646	27.851	1.600	14.559
Augustus	8.100	8.100	23.487	22.323	24.840	28.165	28.165	80.000	139.752	22.721	7.750	117.117
September	9.500	9.500	33.165	32.577	18.439	29.603	29.354	60.000	132.268	44.203	3.000	60.778
October	5.000	4.875	25.348	23.965	50.050	57.085	57.085	40.000	127.433	20.704	36.845	48.376
November	1.700	1.700	17.369	16.196	251.623	54.042	54.042	—	73.111	17.961	—	54.481
December	3.800	3.800	29.706	28.072	261.740	171.621	170.359	5.000	210.127	35.837	68.443	123.771
1944 Januari	62.200	60.397	23.223	23.149	13.010	13.930	13.698	31.000	130.353	77.062	1.800	50.882
Februari	—	—	33.945	33.603	63.150	48.350	48.350	12.600	94.895	51.859	6.730	35.964
Maart	5.760	5.760	26.838	26.479	14.317	20.426	18.453	5.000	58.024	33.626	50	22.016
April	5.825	5.375	65.568	63.798	47.236	51.657	51.509	178.000	301.050	84.594	1.050	213.038
Mei	8.300	8.060	34.369	33.891	71.517	39.125	37.625	45.000	126.794	38.377	10.437	75.762
Juni	3.800	3.800	25.017	25.017	20.024	19.651	19.651	98.000	146.468	23.675	930	81.863
Juli	7.335	6.511	16.451	15.610	15.340	18.205	16.205	25.000	66.991	19.890	4.130	39.306
Augustus	2.200	2.200	15.933	15.323	4.170	6.535	6.515	2.250	26.918	11.474	500	14.871
September	72.830	55.794	18.867	14.630	71.513	25.471	20.597	239.000	356.168	37.991	75	288.582

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhoogingen begrepen.

(2) In de kapitaalsverhoogingen begrepen.

(3) Omvatten de volgestorte bedragen op aandelen, de obligatie-uitgiften, de uitgifte-premiën, verminderd met de stortingen andere dan in geld en de emissies tot terugbetaling van vroegere leningen.

VI. — OVERHEIDSLEEN.
EN LEENINGEN UITGE-
GEVEN DOOR INSTELL.
V. OPENBAAR NUT (1).

(Langlopende leningen door openbare uitgifte geplaatst.)

N. B. — Voor kortlopende leningen, zie tabel n° 26.

VII. — BANKOPERATIES
VAN HET GEMEENTEKREDIET.

(Voorschotten en terugbetalingen op leningen toegestaan aan publiekrechtelijke lichamen en instellingen van openbaar nut ter bestrijding der uitgaven.)

VIII. — HYPOTHEEK-
INSCHRIJVINGEN (2).

18
19
20

PERIODEN	in België	in het buitenland	TIJDVAK	BUITENGEWONE UITGAVEN		GEWONE UITGAVEN		TIJDVAK	Bedrag naar de gefinde inschrijvingsrechten berekend
				Uit rekening genomen	Netto terugbetaald	Netto voorschotten	Netto terugbetaald		
1942	duizenden franken	millioenen franken	1942	(duizenden franken)				1942 Maandgemid.	182.331
1943	1.000.000	—	1943	523.513	123.710	324.127	460.523	1943 Maandgemid.	181.132
1943 Juli	—	—	1943 Juli	960.961	89.288	376.852	314.133	1943 April	177.069
Augustus	220.000	—	1943 Augustus	267.455	4.099	17.370	120.569	Mei	173.416
September	—	—	1943 September	182.091	5.741	29.085	9.308	Juni	173.024
October	220.000	—	1943 October	68.305	1.483	25.723	19.929	Juli	182.417
November	—	—	1943 November	116.143	5.253	16.898	37.281	Augustus	162.923
December	—	—	1943 December	74.468	2.093	11.334	32.158	September	185.625
1944 Januari	—	—	1944 Januari	121.754	47.014	27.190	40.967	October	208.820
Februari	—	—	1944 Februari	65.014	2.564	24.058	65.433	November	147.556
Maart	—	—	1944 Maart	17.896	1.914	28.089	19.013	December	264.460
April	—	—	1944 April	30.096	24.926	37.331	10.528	1944 Januari	164.600
Mei	1.000.000	—	1944 Mei	7.508	1.861	99.361	1.054	Februari	187.383
Juni	—	—	1944 Juni	70.189	673	77.450	757	Maart	206.786
Juli	—	—	1944 Juli	75.035	647	32.101	1.653	April	174.384
Augustus	—	—	1944 Augustus	103.516	1.229	18.284	4.141	Mei	191.846
September	—	—	1944 September	244.256	828	20.316	20.613	Juni	221.062
				82.304	525	11.164	13.402	Juli	200.285

(1) Leningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz.

(2) Incl. de hernieuwingen aan het eind van het vijftiende jaar; deze belopen ongeveer 1 pCt. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheeken.

HET INKOMEN EN HET SPAREN

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLooZE VENNOOTSCHAPPEN.

Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons in Augustus 1944.

30

RUBRIEKEN	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto winst	Obligataire schuld (1)	Bruto obligatiecoupons (2)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			

(Duizenden franken)

A. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België.

1a Particuliere banken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1b Banken van openbaar nut	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Verzekeringen	2	1	1	90	123	1	5	—	—	—
3. Financiële inrichtingen	18	13	5	110.493	24.931	2.582	179	1.886	82.268	3.019
4. Invoer, uitvoer	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	50
5. Handel in metalen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Handel in kleerst. en meubelen	3	2	1	5.100	1.476	264	293	205	11.541	519
7. Handel in eetwaren	3	2	1	1.110	2.057	1.884	7	54	—	—
8. Diverse handel	39	34	5	22.224	9.820	4.216	221	792	34.134	1.399
9. Suikerfabrieken	6	6	—	72.118	34.685	3.064	—	2.695	—	—
10. Maalderijen	2	2	—	7.970	5.730	633	—	370	—	—
11. Bierbrouwerijen	2	2	—	7.502	5.356	63	—	30	—	—
12. Stokerijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Andere voedingsindustrieën	7	6	1	12.440	4.973	691	69	213	—	—
14. Steengroeven	2	2	—	4.200	27.835	770	—	618	333	20
15. Kolenmijnen	1	—	1	32.500	1.404	—	891	—	8.426	346
16. Mijnbouw	1	—	1	200	81	—	3	—	—	—
17. Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18. Electriciteit	2	2	—	35.000	20.131	4.780	—	4.033	160.583	7.271
19. Electricische constructie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20. Hotels, bioscopen, schouwburgen	3	3	—	1.300	3.302	1.271	—	660	1.028	31
21. Drukkerijen, publiciteit	3	3	—	3.380	1.736	99	—	68	—	—
22. Textielnijverheid	8	6	2	30.900	4.852	1.624	760	1.189	2.539	82
23. Kunst- en ceramieke bouwstoffen	7	6	1	25.984	9.346	293	71	196	—	—
24a Siderurgie	—	—	—	—	—	—	—	—	24.667	1.106
24b Mechanische constructie	9	5	4	17.051	2.518	178	131	135	—	—
24c Non-ferro metalen	—	—	—	—	—	—	—	—	401	24
25. Gebouw (openbare werken)	1	—	1	1.171	115	—	130	—	—	—
26. Papierindustrieën	2	2	—	30.367	4.246	1.855	—	1.513	—	—
28. Chemische industrieën	3	3	—	3.000	993	394	—	135	12.500	594
29. Houtindustrieën	2	1	1	10.500	652	314	332	320	—	—
30. Leerlooierijen en riemfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	41	2
31. Automobielen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32. Glasblazerijen en kristalfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33. Spiegelgieterijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34. Diverse industrieën	8	6	2	10.150	6.380	2.945	141	1.026	270	12
35. Spoorwegen	1	—	1	1.816	9.805	—	3.693	—	—	—
36. Buurtpoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart en vliegwezen	4	3	1	10.800	1.443	336	75	185	—	—
38. Telegrafien, telefonen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Electricische tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40. Autobussen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41. Andere vervoerondernemingen	1	1	—	100	44	8	—	—	—	—
42. Diverse andere industrieën	1	1	—	60	1	2	—	—	—	—
TOTAAL...	141	112	29	457.526	146.971	28.267	7.001	16.323	339.731	14.475

B. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Congo.

1. Bank, financiële vennootschappen	1	—	1	7.200	29.126	—	1.561	—	—	—
2. Handelsvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	5.000	250
4. Landbouwvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	1	—	1	7.200	29.126	—	1.561	—	5.000	250

C. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland.

1. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Spoorwegen	1	1	—	4.800	338	39	—	—	—	—
3. Tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Plant, en koloniale vennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Diverse vennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	2.306	115
TOTAAL...	1	1	—	4.800	338	39	—	—	2.306	115
Algemeen totaal...	143	113	30	469.526	176.435	28.306	8.562	16.323	347.037	14.840

(1) De getelde leeningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen; daarenboven, sedert Mei 1940, op enkele uitzonderingen na, omvatten deze cijfers slechts de in België, in Belgische franken uitgegeven leeningen.

(2) Daarenboven werd er gedurende de maand Augustus 1944 betaalbaar gesteld:

(duizenden franken)

Coupons van binnenlandsche Staatsleeningen (geconsolideerde en op gemiddelden termijn)	314.144
Coupons van leeningen van de Kolonie	757
Coupons van provinciën en gemeenten	26.621
Coupons van verscheidene leeningen	40.866

TOTAAL... 382.388

Coupons van buitenlandsche Staatsleeningen 6.691*

* Leening van 475 miljoen Fr. Fr. van 1934.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN.

Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons in September 1944.

30

RUBRIEKEN	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto winst	Obligationaire schuld (1)	Bruto obligatiecoupons (2)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			

(Duizenden franken)

A. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België.

1a Particuliere banken	1	1	—	10.000	1.502	504	—	350	—	—
1b Banken van openbaar nut	—	—	—	—	302	302	—	—	—	—
2. Verzekeringen	1	1	—	2.278	1.678	330	—	131	—	—
3. Financiële inrichtingen	13	12	1	141.957	21.542	9.820	7	4.784	74.300	2.914
4. Invoer, uitvoer	3	2	1	6.473	212	777	9	240	—	—
5. Handel in metalen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Handel in kleerst. on meubelen	4	1	3	930	432	63	291	—	—	—
7. Handel in eetwaren	9	8	1	16.950	5.777	1.989	86	510	40	2
8. Diverse handel	33	23	10	51.060	2.104	2.444	2.561	1.029	—	—
9. Suikerfabrieken	4	4	—	29.300	7.564	2.001	—	519	—	—
10. Maalderijen	1	—	1	600	799	—	22	—	—	—
11. Bierbrouwerijen	2	2	—	2.800	376	127	—	104	1.250	62
12. Stokerijen	1	1	—	3.000	1.005	218	—	—	—	—
13. Andere voedingsindustrieën	7	5	2	13.410	5.473	1.152	181	418	—	—
14. Steengroeven	3	1	2	6.302	1.095	16	322	—	—	—
15. Kolenmijnen	1	—	1	10.000	665	—	2.805	—	95.667	4.314
16. Mijnbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17. Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	8.712	393
19. Electricische constructie	2	2	—	11.050	184	653	—	—	—	—
20. Hotels, bioscopen, schouwburgen	9	8	1	17.234	14.689	3.602	107	2.636	—	—
21. Drukkerijen, publiciteit	4	3	1	2.024	167	219	9	98	2.010	100
22. Textielnijverheid	16	11	5	42.551	7.204	915	1.920	420	2.177	103
23 Kunst- en ceramische bouwstoffen	4	2	2	3.063	893	14	105	—	2.005	100
24a Siderurgie	2	1	1	6.000	2.944	—	3.828	—	163.624	7.288
24b Mechanische constructie	16	11	5	84.650	34.166	10.169	584	2.685	4.832	217
24c Non-ferro metalen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25. Gebouw (openbare werken)	4	2	2	4.706	250	247	63	200	—	—
26. Papierindustrieën	—	—	—	—	—	—	—	—	7.918	356
28. Chemische industrieën	4	3	1	13.800	3.169	3.202	6	753	66.252	2.712
29. Houtindustrieën	2	2	—	6.300	1.635	90	—	63	—	—
30. Leerlooierijen en riemfabrieken	1	1	—	1.500	259	237	—	—	—	—
31. Automobielen	2	2	—	15.000	2.366	800	—	720	—	—
32. Glasblazerijen en kristalfabrieken	4	2	2	292.430	22.096	1.712	5.632	1.581	—	—
33. Spiegelgieterijen	1	1	—	7.976	2.157	470	—	342	—	—
34. Diverse industrieën	13	10	3	22.295	10.052	2.762	127	1.260	2.500	125
35. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart en vliegwezen	1	—	1	—	1.268	—	23	—	—	—
38. Telegrafen, telefonen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Electricische tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40. Autobussen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41. Andere vervoerondernemingen	1	1	—	300	103	59	—	—	488	20
42. Diverse andere industrieën	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL	169	123	46	825.944	145.909	44.899	18.693	18.846	431.775	18.712

B. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Congo.

1. Bank, financiële vennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Handelsvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Landbouwvennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

C. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland.

1. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Plant. en koloniale vennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Diverse vennootschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ALGEMEEN TOTAAL	169	123	46	825.944	145.909	44.899	18.693	18.846	431.775	18.712

(1) De getelde leningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen; daarenboven, sedert Mei 1940, op enkele uitzonderingen na, omvatten deze cijfers slechts de in België, in Belgische franken uitgegeven leningen.

(2) Daarenboven werd er gedurende de maand September 1944 betaalbaar gesteld (schattingen):

Coupons van binnenlandsche Staatsleningen (geconsolideerde en op gemiddelden termijn)	100.106
Coupons van leningen van de Kolonie	14.660
Coupons van leningen van provinciën en gemeenten	7.933
Coupons van verscheidene leningen	237.655

TOTAAL... 360.354

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN (vervolg).

30

Retrospectief overzicht

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Betaalbaar gesteld bruto dividend	Obligatie-schuld (1) (*)	Bruto obligatie-coupons (*)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(Duizenden franken)										
1942	7.194	5.566	1.628	40.653.822	13.356.925	3.270.873	294.353	1.799.194	6.517.556	292.239
1943	7.314	5.559	1.755	40.558.416	13.329.725	2.860.243	485.459	1.576.821	6.509.343	287.302
1943 Eerste 9 maanden	5.389	4.101	1.288	26.975.686	9.762.814	2.061.054	227.824	1.141.169	4.806.069	213.633
1944 Eerste 9 maanden	5.285	3.946	1.339	28.728.944	9.736.132	1.786.764	381.006	960.436	5.433.863	234.301
1943 Juli	338	253	85	1.879.209	999.166	153.108	17.958	63.508	881.643	40.061
Augustus	152	123	29	489.751	170.297	35.128	6.195	19.973	351.993	15.205
September	226	165	61	911.911	156.149	59.382	5.237	32.962	366.169	16.118
October	472	366	106	3.802.433	947.423	240.978	59.333	157.309	935.467	39.115
November	241	182	59	3.694.884	1.363.513	167.765	145.025	113.899	289.988	12.730
December	201	156	45	1.907.571	572.263	126.165	11.732	56.378	477.819	21.824
1944 Januari	95	71	24	449.655	135.153	22.011	6.095	11.514	955.258	42.800
Februari	172	129	43	361.254	119.752	21.300	4.651	7.439	472.444	20.157
Maart	1.177	878	299	5.168.873	2.302.370	309.977	59.985	146.862	404.301	17.946
April	1.547	1.148	399	9.280.865	2.307.675	520.759	89.232	279.188	818.873	34.055
Mei	1.114	841	273	7.737.253	2.961.766	539.674	133.318	333.358	413.930	18.125
Juni	541	404	137	2.413.863	618.342	184.911	22.585	84.138	525.897	23.027
Juli	327	239	88	2.021.711	968.730	114.927	37.885	62.768	1.064.348	44.639
Augustus	143	113	30	469.526	176.435	28.306	8.562	16.323	347.037	14.840
September	169	123	46	825.944	145.909	44.899	18.693	18.846	431.775	18.712

(1) Voor de maandelijksche resultaten, slaan de in aanmerking genomen leeningen op andere vennootschappen dan deze waarop de vorige kolommen betrekking hebben.

(*) Sedert Mei 1940, enkele uitzonderingen niet te na gesproken, bevatten de getallen nog slechts de in België, in Belgische franken gemitteerde leeningen.

II. — ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS.

a) Inlagen op persoonlijke spaarboekjes (Netto spaarbedrag)

31

(duizenden franken).

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der inleggers op het eind van het tijdvak (1)	Aantal spaarboekjes op het eind van 't jaar
1941	1.438.342	1.671.475	— 233.134	11.626.941	6.022.395
1942	2.258.689	1.418.174	840.515	12.798.936	6.191.105
1943 Augustus	307.939	103.576	204.363	14.470.707	
September	400.820	117.519	283.301	14.754.008	
October	435.465	117.624	317.841	15.071.849	
November	447.275	110.281	336.994	15.408.843	
December	457.288	152.421	304.865	16.098.692	
1944 Januari	535.495	117.937	417.558	16.516.250	
Februari	431.094	133.655	297.439	16.816.689	
Maart	424.922	163.723	261.199	17.074.883	
April	481.752	166.862	314.890	17.389.778	
Mei	431.560	149.301	282.259	17.672.037	
Juni	371.311	133.916	237.395	17.909.432	
Juli	348.985	117.664	231.321	18.140.753	
Augustus	337.928	103.800	234.128	18.374.881	
September	326.648	74.357	252.291	18.627.172	
October	312.004	70.518	241.486	18.868.658	

(1) De tegoeden op 31 December 1941, 1942 en 1943 omvatten de gekapitaliseerde renten van het dienstjaar.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas

(duizenden franken).

TIJDVAK	HANDARBEIDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringswetten (wetten van 16 Maart 1865 en 15 December 1937)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MIJNWERKERS (wetten bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengevoerd)	Totaal
1941	238.377	49.446	18.228	306.052
1942	293.458	56.815	20.333	370.607
1943 Juli	26.481	5.287		
Augustus	24.067	4.970	5.178	95.837
September	24.770	5.084		
October	29.630	5.480		
November	23.003	5.278	5.195	97.342
December	22.805	5.891		
1944 Januari	v 24.813	v 5.170		
Februari	v 27.319	v 5.346	v 5.499	v 103.345
Maart	v 28.475	v 6.723		
April	v 25.010	v 5.674		
Mei	v 24.677	v 5.017	v 5.123	v 96.304
Juni	v 24.411	v 6.392		
Juli	v 23.553	v 5.762		
Augustus	v 23.949	v 7.196		

LOOP DER ZAKEN.

I. — BEDRIJVIGHEID DER VERREKENINGSKAMERS.

35

TIJDVAK	VERREKENINGSKAMERS					Omloopsnelheid van het geld in de banken (1)	LIQUIDATIEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL		
	HOOFDBANK, BIJBANK EN AGENTSCHAP.			HOOFDBANK			CONTANT		
	Aantal kamers op het eind v. h. tijdv.	Aantal verrekende stuks (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekende stuks (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)		Aantal zittingen	Aantal deelnemers op het eind v. h. tijdv.	Geliquid. bedrag (miljoenen franken) (2)
1942 Maandgemiddelde	38 (3)	106	34.881	50	27.871	4,91	21	740 (3)	1.851
1943 Maandgemiddelde	38 (3)	114	48.181	57	39.759	4,86	21	731 (3)	2.246
1943 Juni	38	131	43.209	78	36.017	4,82	20	735	1.561
Juli	38	145	48.497	87	40.374	—	22	734	2.750
Augustus	38	101	48.474	47	40.934	—	21	733	2.104
September	38	106	51.102	49	42.119	4,68	22	732	2.281
October	38	111	58.803	52	48.290	—	21	732	2.073
November	38	108	48.730	51	40.513	—	20	731	1.817
December	38	118	51.071	56	41.950	4,86	22	731	1.849
1944 Januari	38	112	57.808	53	48.615	—	20	724	1.890
Februari	38	109	51.895	52	43.072	—	21	722	2.084
Maart	38	118	63.448	57	53.960	4,86	23	719	2.688
April	38	103	58.409	51	46.602	—	18	719	2.299
Mei	38	96	46.137	47	38.048	—	21	718	2.139
Juni	38	109	63.875	53	54.509	4,56	22	718	2.381
Juli	38	100	54.639	48	47.145	—	20	708	2.544
Augustus	38	98	59.551	48	49.947	—	21	709	3.193
September	38	39	26.134	21	21.790	—	—	—	—
October	38	—	—	19	23.071	—	—	—	—

(1) Verhouding van het totaal bedrag der in den loop van het aangeduide kwartaal verrekende bedragen tot het saldo, per eind trimester, der deposito-rekeningen op zicht en op minder dan 30 dagen.

(2) De aankopen of de verkoopen zijn maar één maal geteld.

(3) Op 31 December.

II. — POSTCHEQUE EN GIROVERKEER

(miljoenen franken).

36

TIJDVAK	Aantal rekeningen op 't eind van het tijdvak	Totaal tegoed (Daggemiddelde)	Tegood van particulieren	CREDIT		DEBIT		Algemeene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van specie pct.	Omloopsnelheid (2)
				Stortingen	Giro's	Chèques en diversen	Giro's			
1942 Maandgemiddelde	(1) 473.271	7.949	5.378	4.780	17.440	4.765	17.440	44.425	88,6	2,73
1943 Maandgemiddelde	(1) 495.566	8.581	6.380	5.829	19.770	5.733	19.770	51.101	88,5	2,91
1943 Augustus	488.586	8.449	6.496	5.619	18.498	5.392	18.498	48.006	88	2,72
September	490.617	8.504	6.540	5.543	19.158	5.588	19.158	49.445	88	2,80
October	492.623	8.844	6.925	7.629	22.469	6.978	22.469	59.546	88	3,20
November	494.129	9.189	6.917	5.988	18.853	5.888	18.853	49.582	88	2,69
December	495.566	9.261	6.964	6.083	22.027	6.877	22.027	56.814	89	2,98
1944 Januari	496.844	9.454	7.035	7.273	20.965	6.018	20.965	55.220	88	2,74
Februari	497.701	9.888	7.271	5.831	20.606	6.048	20.606	53.091	86	2,70
Maart	498.713	9.888	7.478	6.725	22.527	6.458	22.527	58.239	88	2,71
April	499.693	10.107	7.756	6.764	18.501	6.335	18.501	50.101	87	2,56
Mei	500.298	10.954	8.222	5.581	14.831	4.542	14.831	39.784	87	1,77
Juni	500.399	11.153	8.413	5.840	17.364	6.316	17.364	46.883	89	2,04
Juli	500.812	10.921	8.210	4.873	15.956	5.245	15.956	42.030	87	1,83
Augustus	501.230	10.583	8.277	5.427	17.745	5.690	17.745	46.607	88	2,13
September	501.628	10.896	8.079	3.241	10.334	2.853	10.334	26.762	88	1,26
October	502.887	10.780	8.274	3.336	15.070	3.045	15.070	36.521	92	1,62

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding per type-maand van 25 dagen, van den debet-omzet tot het gemiddeld dagelijksch tegoed.

DE PRODUCTIE.

I. — PRODUCTIE DER STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN.

Bron: *Mijnwezen.*

55

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN										Gemidd. extractie-dagen	Voorraad op 't eind der maand (duiz. tons) (3)
	GEMIDDELD AANTAL ARBEIDERS		NETTO HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOOI PER BEKKEN (duiz. tons)							TOTAAL		
	onder-grondsche	onder- en boven-grondsche	Bergen	Centrum	Charleroi	Namen (2)	Luik	Kempen				
1939 Maandgemiddelde	90.115	128.702	379	354	659	32	460	603	2.487	24,1	(1) 1.320	
1942 Maandgemiddelde	80.527	121.303	369	293	495	22	337	567	2.077	26,2	(1) 715	
1943 Maandgemiddelde	81.748	122.390	342	264	476	—	320	577	1.979	27,1	(1) 512	
1943 Augustus	78.716	118.946	345	255	456	—	328	583	1.967	27,4	310	
September	77.758	118.008	320	261	461	—	307	571	1.920	27,5	340	
October	77.868	117.650	313	250	460	—	296	574	1.893	27,5	386	
November	78.209	118.253	304	244	441	—	233	542	1.764	26,9	579	
December	77.912	118.069	299	236	428	—	278	531	1.773	26,8	512	
1944 Januari	74.219	113.180	214	220	396	—	274	548	1.652	26,2	447	
Februari	74.183	113.511	213	225	390	—	265	547	1.640	25,8	430	
Maart	75.218	115.019	218	230	416	—	287	605	1.756	27,6	410	
April	68.096	106.662	108	155	278	—	244	484	1.269	22,7	509	
Mei	58.805	95.676	60	48	249	—	186	461	1.003	21,9	681	
Juni	56.742	93.033	63	97	294	—	170	465	1.088	24,6	808	
Juli	58.644	95.233	94	97	287	—	186	510	1.175	26,4	801	
Augustus	56.290	93.045	54	68	237	—	174	462	995	24,6	722	
September	29.417	57.650	16	17	63	—	41	36	173	8,2	632	

(1) Op 31 December.

(2) De productiecijfers voor de mijnen van het Naamsche bekken worden niet langer afzonderlijk opgegeven, doch verdeeld over de productie van het bekken van Luik en van dit van Charleroi.

(3) De schlamms inbegrepen, behalve in 1939.

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (aan het eind van het tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. tons)				
	Productie (duiz. tons)	Gemiddeld aantal arbeiders	Productie (duiz. tons)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzerwaren
1939 Maandgemiddelde	431	3.757	127	814	(1) 44	256	253	6,2	184	2,6
1942 Maandgemiddelde	367	3.658	92	706	(1) 26	106	110	4,5	83	1,8
1943 Maandgemiddelde	367	3.716	84	649	(1) 33	136	133	4,4	101	1,3
1943 Augustus	386	3.640	83	638	32	151	148	3,8	104	1,2
September	369	3.705	78	616	32	156	157	4,0	114	1,2
October	370	3.604	78	610	32	153	149	4,0	107	1,7
November	346	3.452	72	615	33	139	135	3,7	100	1,2
December	345	3.658	82	658	32	144	135	4,2	97	1,1
1944 Januari	323	3.675	73	630	32	140	133	3,9	98	1,2
Februari	316	3.680	58	606	32	136	129	3,9	99	1,3
Maart	332	3.687	60	643	32	143	138	3,7	100	1,0
April	245	3.666	36	645	26	91	77	2,1	57	0,1
Mei	125	3.430	20	453	16	34	22	0,9	13	—
Juni	82	2.930	16	519	7	21	15	1,3	13	0,3
Juli	136	2.951	18	354	11	30	16	1,3	14	0,3
Augustus	155	2.905	18	357	13	36	32	1,3	15	0,3
September	72	3.035	12	386	8	5	1	2	2	0,3

(1) Op 31 December.

II. — DIVERSE PRODUCTIES.

Bron: *Ministerie van Financiën, Douanen en Accijnzen.*

56

TIJDVAK	SUKKER				BIER-BROUWERIJEN	DISTILLERIJEN	MARGARINE EN TOEBEREIDE VETTEN		LUCIFERS		
	Voortbrenging		Voorraad (ruwe en geraffin. suiker) eind der maand	In consumptie gebracht			Hoeveelheden aangegeven meel (tons)	Voortgebrachte alcohol (hectolit.)	Voortbrenging (tons)	In consumptie gebracht	Fabri-cage
	Ruwe suiker	Geraffineerde suiker			(tons)	(tons)					
1939 Maandgemiddelde	20.506	19.260	97.211	19.833	(1) 15.042	38.572	5.062	5.047	5.000	2.108	3.038
1942 Maandgemiddelde	16.349	10.664	89.667	17.425	1.554	3.404	952	967	2.742	1.966	645
1943 Maandgemiddelde	19.393	10.041	71.637	15.052	1.763	4.306	918	910	2.775	2.250	548
1943 Augustus	—	6.125	13.269	9.240	2.035	2.850	0	0	2.747	2.118	445
September	—	5.887	4.546	9.310	1.745	2.522	895	784	2.350	1.808	363
October	63.049	11.262	46.920	15.751	1.643	2.912	1.439	1.515	2.899	1.852	41
November	129.576	21.616	150.532	23.251	1.559	3.198	1.462	1.398	2.803	1.583	939
December	39.361	13.645	170.918	19.163	1.489	(2) 5.213	1.882	1.875	2.618	2.713	495
1944 Januari	237	10.698	153.348	17.381	1.726	3.992	2.241	2.242	2.548	2.021	527
Februari	215	11.631	131.405	18.959	1.611	12.341	2.175	2.095	2.936	2.122	278
Maart	229	13.310	107.707	21.504	1.684	10.639	2.527	2.457	3.146	2.439	703
April	89	9.620	93.726	14.630	1.948	7.314	1.501	1.475	2.620	2.536	41
Mei	—	6.122	81.063	11.611	2.139	2.954	1.228	1.213	2.086	1.079	183
Juni	—	5.955	60.783	19.665	2.293	3.349	585	584	2.208	2.697	159
Juli	—	9.457	45.627	15.610	2.209	3.733	403	505	2.221	1.908	1.233
Augustus	—	7.346	34.527	8.460	—	—	—	—	—	—	—
September	—	5.832	26.662	8.423	—	—	—	—	—	—	—

(1) Dit gemiddelde houdt rekening met de productie van het Groothertogdom Luxemburg.

(2) Incl. 524 hl, voortgebracht in October en November 1943.

HET VERBRUIK.

N. B. — Voor het verbruik van suiker, lucifers, margarine en toebereide vetten, zie tabel nr 56.

I. — VERBRUIKSINDEXCIJFERS.

(Basistijdvak 1936 tot 1938 = 100.)

65

TIJDVAK	GROOTE WARENHUIZEN						WINKELS MET BIJHUIZEN		COOPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleding		Meubelen		Huishoudelijke artikel.en andere		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1942	1943	1942	1943	1942	1943	1942	1943	1942	1943	1942	1943	1942	1943
October	151	163	169	146	224	254	126	139	52	47	96	91	70	53
November	137	101	181	126	259	268	117	138	47	45	91	93	67	48
December	159	108	199	150	284	296	154	178	49	49	118	122	75	58
	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944	1943	1944
Januari	122	73	245	145	207	204	131	160	48	48	103	120	74	62
Februari	122	105	188	160	211	232	121	158	42	48	94	116	58	47
Maart	139	104	153	155	226	289	132	164	52	55	104	122	58	55
April	132	92	135	142	210	185	124	134	49	49	92	107	66	41
Mei	128	94	123	98	201	140	129	127	52	54	82	102	60	45
Juni	118	68	124	92	156	133	127	149	48	62	83	110	53	43
Juli	105	72	103	105	178	155	149		53	61	98	92	58	40
Augustus	66	68	142	189	203	196	148		45		95		49	
September	104	83	139	506	206	184	148		46		95		48	

II. — TABAKVERBRUIK.

(Productie en invoer.)

66

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruimtabak
	(millioenen stuks)			(tons)
1942	105	218	3.285	8.772
1943	101	208	1.889	4.408
1941 3 ^o trimester	35	52	961	2.791
4 ^o id.	29	47	956	2.693
1942 1 ^o id.	25	55	866	2.575
2 ^o id.	27	54	878	2.215
3 ^o id.	25	52	887	2.218
4 ^o id.	28	57	654	1.764
1943 1 ^o id.	28	54	480	1.264
2 ^o id.	22	48	378	983
3 ^o id.	25	49	484	952
4 ^o id.	26	57	547	1.209
1944 1 ^o id.	22	58	687	1.066
2 ^o id.	23	46	521	947

III. — SLACHTINGEN IN DE 13 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND (*).

67

TIJDVAK	Grootvee (Ossen, stieren, koeien, vaarzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schape, lammeren, geiten
1942 Maandgemiddelde	20.922	203	18.434	376	562
1943 Maandgemiddelde	14.077	307	16.993	367	723
1943 Juli	9.556	157	18.633	278	94
Augustus	9.323	155	10.641	257	90
September	16.476	207	12.603	419	198
October	20.835	323	12.188	609	1.162
November	24.580	674	8.783	838	2.145
December	26.628	800	9.721	836	4.090
1944 Januari	8.931	422	7.814	674	746
Februari	10.725	245	11.460	1.039	471
Maart	13.402	241	22.562	1.830	557
April	7.038	171	20.789	1.187	215
Mei	5.231	190	16.049	737	270
Juni	10.351	198	16.569	736	269
Juli	8.782	221	14.241	664	516
Augustus	9.303	171	11.393	504	1.291

(*) Sedert Maart 1942, 12 slachthuizen — dit van Brussel wordt op dezen datum geschorst.

HET VERVOER.

BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven (millioenen franken).

70

TIJDVAK	REIZIGERS		ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGSCOEFFICIENT
	Aantal (duizenden)	Reizigers-km. (millioenen)	Reizigers en bagage	Goederen	Diverse	Totaal			
1942 Maandgemiddelde.	15.249	495	106,9	119,3	8,8	235,0	308,6	— 73,6	131,32
1943 Maandgemiddelde.	16.457	531	122,8	117,9	12,9	253,6	353,0	— 99,4	139,17
1943 Mei	16.142	526	124,3	128,2	10,4	262,9	337,7	— 74,8	128,45
Juni	15.707	519	126,9	123,2	10,0	260,1	329,3	— 69,2	126,57
Juli	15.628	523	129,6	128,5	13,6	271,7	355,7	— 84,0	130,92
Augustus	16.749	557	142,6	121,1	9,1	272,8	359,3	— 86,5	131,69
September	17.299	554	130,6	117,3	9,8	257,7	362,2	— 104,5	140,57
October	17.222	555	129,5	126,5	9,4	265,4	365,1	— 99,7	137,58
November	18.058	559	118,2	114,1	7,2	239,5	363,5	— 124,0	151,75
December	16.098	508	113,1	103,9	42,6	259,6	418,4	— 158,8	161,16
1944 Januari	* 18.116	* 562	113,6	100,7	14,8	229,1	329,3	— 100,2	149,82
Februari	* 16.165	* 515	108,5	97,6	10,9	217,0	369,1	— 152,1	170,07
Maart	* 15.982	* 518	114,8	106,4	18,0	239,2	403,4	— 164,2	168,62
April			91,8	52,0	13,0	157,7	380,2	— 222,5	241,12
			29,9	17,0	7,3	54,2	315,8	— 261,6	582,68

(*) Benaderende cijfers.

b) Vervoer der voornaamste zware goederen. — Gezamenlijk verkeer (1).

TIJDVAK	Tons-kilom. (millioenen)	(duizenden tons)											Nat. Mij. der Buurtspoorwegen	Vervoer de tons-kilom. (duizend.)
		Totaal	Landbouw- en voedingsproducten	Brandstoffen	Ertsen	Metaalwaren	Bouwmaterialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbedrijven, zand, kiezel en aarde	Textiel, leerlooi, kleeding	Chemische en artsijnkundige producten	Nijverheidsvetten en oliën, petroleum, teer	Verschillende		
1942 Maandgemiddelde.	264	3.212	319	1.530	352	168	251	259	21	107	35	170	7.808	
1943 Maandgemiddelde.	255	3.260	339	1.425	408	205	267	256	28	109	32	191	8.526	
1943 Februari	229	2.836	214	1.298	372	177	255	197	21	94	33	175	8.494	
Maart	280	3.453	292	1.650	404	212	283	229	26	133	37	187	10.084	
April	269	3.366	252	1.523	402	214	292	273	27	132	33	218	8.782	
Mei	294	3.769	155	1.649	453	248	348	449	29	148	34	256	8.138	
Juni	276	3.503	142	1.583	419	249	314	407	17	131	31	210	7.708	
Juli	298	3.740	192	1.620	520	222	315	411	15	157	36	252	8.024	
Augustus	266	3.382	241	1.519	461	220	277	278	34	102	32	218	7.253	
September	241	3.028	281	1.375	425	177	249	189	43	83	29	177	7.363	
October	262	3.530	787	1.352	420	195	241	195	47	84	31	178	9.823	
November	236	3.287	971	1.082	373	192	215	157	34	88	28	147	10.722	
December	207	2.691	364	1.235	323	183	213	125	20	78	29	121	8.269	
1944 Januari	196	2.435	200	951	302	215	224	171	26	116	28	202	7.307	
Februari	202	2.355	205	1.020	314	190	198	134	20	95	28	151	7.245	
Maart	217	2.576	229	1.094	372	208	208	148	22	102	27	166	8.353	

(1) Militair vervoer niet inbegrepen.

BANKSTATISTIEKEN.

VOORNAAMSTE POSTEN DER WEEKSTATEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIE

(millioenen franken).

85

	1941	1942	1943	1944									
				Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	August.	31 Aug.	
				Gemiddelde maandcijfers									
ACTIVA													
Goud	21.655	21.655	21.655	21.655	21.655	21.655	21.655	21.655	21.655	21.655	21.655	21.655	21.655
Bankbiljet, en specie te leveren door de Banque de France	452	452	452	452	452	452	452	452	452	452	452	452	452
Vorderingen in vreemde munt	49	45	45	46	46	47	47	47	47	47	47	47	47
Buitenlandse bankbiljetten en specie	986	925	(1)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Emissiebank te Brussel	5.522	16.227	39.129	50.694	52.336	53.808	55.392	56.981	58.735	60.780	62.715	64.100	64.100
Crediet aan het particuliere bedrijfsleven	699	608	608	892	895	614	694	837	396	272	346	556	556
Crediet aan den Staat en de openb. lich.	11.971	17.945	14.217	11.282	11.474	12.171	11.998	11.126	13.587	14.626	14.866	14.001	14.001
Overheidsfondsen	1.935	1.879	1.753	1.893	1.680	1.627	1.891	1.965	2.133	1.912	1.955	1.873	1.873
PASSIVA													
Bankbiljetten in omloop	41.233	57.626	75.658	84.558	86.270	87.997	89.271	90.772	94.256	96.966	99.118	100.319	100.319
Rekening-courantsaldi	1.438	1.396	1.439	1.580	1.484	1.590	2.074	1.536	1.971	1.985	2.122	1.571	1.571

(1) Overgebracht op den staat van de Emissiebank te Brussel met ingang van 29 December 1942.

Als gevolg van de omstandigheden, zijn in de hierna gepubliceerde staten de activa- en passiva-bestanddeelen van de bijhuizen en agentschappen gevestigd in het buitenland en in de Kolonie niet vervat.

(millioenen franken).

RUBRIEKEN	30 Sept. 1943	31 Dec. 1943	31 Maart 1944	30 Juni 1944
ACTIVA.				
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—
B. Beschikbare en vlottende middelen :				
Kas, Nationale Bank, Postrekening	1.057	2.318	2.680	3.093
Daggeld	409	431	434	423
Bankiers	2.934	2.748	2.797	2.817
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	469	427	496	440
Andere te innen waarden op korten termijn	494	352	436	436
Wissels	29.154	28.514	31.734	32.433
Prolongaties en voorschotten op effecten	449	483	428	404
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	52	52	76	48
Diverse debiteuren	4.565	4.919	4.741	4.588
Effecten	4.499	5.162	4.923	5.069
a) Belegde wettelijke reserve	131	132	133	140
b) Belgische overheidsfondsen	3.352	3.976	3.755	3.898
c) Buitenlandsche overheidsfondsen	136	154	156	157
d) Bankaandelen	212	213	212	213
e) Andere fondsen	668	687	667	661
Diversen	123	199	180	135
Niet gestort kapitaal	24	27	24	24
<i>Totaal beschikbare en vlottende middelen</i> ..	44.229	45.632	48.899	49.910
C. Vastgelegde middelen :				
Oprichtings-en eerste inrichtingskosten	2	5	5	5
Gebouwen	288	292	290	288
Participaties in de dochtermaatschappijen voor immobiliën	107	107	107	107
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	58	57	57	57
Materieel en meubilair	15	15	15	15
<i>Totaal vastgelegde middelen</i> ..	470	476	474	472
Algemeen totaal der activa ..	44.699	46.108	49.373	50.382
PASSIVA.				
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—
B. Opvraagbaar :				
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	11	29	18	174
Daggeld	17	18	33	20
Bankiers	1.747	1.577	1.635	1.562
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	294	319	310	341
Geaccepteerde wissels	52	52	76	48
Andere te betalen waarden op kort termijn	451	492	446	457
Crediteuren wegens wissels ter incasso	257	276	226	244
Deposito's en crediteuren	38.018	39.451	42.649	43.578
a) Dadelijk opvraagbaar en op ten hoogste 30 dagen	31.447	32.604	35.646	36.975
b) Op meer dan 30 dagen	6.571	6.847	7.003	6.603
Obligaties en kasbons	15	14	14	14
Nog te storten bedragen op fondsen en participaties	255	255	253	253
Diversen	723	682	773	675
<i>Totaal opvraagbaar</i> ..	41.840	43.165	46.433	47.367
C. Niet opvraagbaar :				
Kapitaal	2.148	2.197	2.189	2.209
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	67	68	68	68
Wettelijke reserve (artikel 13, koninklijk besluit 185)	119	119	122	125
Beschikbare reserve	360	360	365	417
Reservefonds	165	199	196	196
<i>Totaal niet opvraagbaar</i> ..	2.859	2.943	2.940	3.015
Algemeen totaal der passiva ..	44.699	46.108	49.373	50.382

(1) Omloopssnelheid van het geld in de banken, zie tabel nr 35.

INHOUDSTAFEL DER DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(De gegevens vergezeld van het letterteken « v » zijn als voorloopig te beschouwen.)

	Tab.		Tab.
GELDMARKT.			
I. — Discontovoet en rentestand voor beleeningen	2	II. — Algemeene Spaar- en Lijfrentekas..	31
II. — Rentestanden voor bankdeposito's en tegoed ter Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	4	a) Inlagen op particuliere spaarboekjes;	
		b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas.	
KAPITAALMARKT.		LOOP DER ZAKEN.	
I. — Noteeringen van enkele publieke fondsen	14	I. — Verrekeningskamers	35
II. — Indexcijfer van de Beurs te Brussel	15	II. — Postchèque- en giroverkeer	36
III. — Omzetten ter Beurze van Brussel en Antwerpen	15	VOORTBRENGING.	
IV. — Noteeringen en rendementen van de voornaamste obligatietypen	16	I. — Steenkoolmijnen en metaalproductie	55
V. — Kapitaaluitgiften in België en Belgisch-Congo	17	II. — Diverse producties	56
Detail der uitgiften :		VERBRUIK.	
1° in Augustus 1944;		I. — Verbruikindexcijfers	65
2° in September 1944;		II. — Tabakverbruik	66
Retrospectief overzicht.		III. — Slachtingen in de 13 voornaamste slachthuizen van het land.....	67
VI. — Overheidsleeningen	18	VERVOER.	
VII. — Bankverrichtingen van het Gemeentecrediet	19	Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	70
VIII. — Hypotheekinschrijvingen	20	a) bedrijfontvangsten en -uitgaven;	
		b) vervoer der voornaamste zware goederen. — Gezamenlijk verkeer.	
HET INKOMEN EN HET SPAREN.		BANKSTATISTIEKEN.	
I. — Rendement der Belgische naamloze vennootschappen	30	Voornaamste posten der weekstaten van de Nationale Bank van België	85
Betaalbaar gestelde dividenden en obligatiecoupons :		Algemeene kwartaalstaat der Belgische banken	85
1° in Augustus 1944;			
2° in September 1944;			
Retrospectief overzicht.			

Abonnementsprijs per jaargang : *fr* 150 voor België.
fr 180 voor het buitenland.

Losse exemplaren : *fr* 12,50 voor België.
fr 15,— voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgironummer 500 der Nationale Bank van België, of op de in hare boeken geopende rekening-courant onder de rubriek « Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting ».

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen te ontvangen : de Nederlandsche of de Fransche.

Voorheen Drukkerijgesticht,
TH. DEWARICHET
J., M., G. en L. Dewarichet,
Brs & Zrs. maat. in gez. naam
Wilde-Woudstr. 16, Brussel

21009